

STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY

NO. 08652

DI INTELIGENTS FUN BLUMEN

Maurice Maeterlinck

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

•

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschhorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

•

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified. If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x153, or by email at digitallibrary@bikher.org

מ א ר י ס מ ע ט ע ר ל י נ ק

ד' אַינטְעַלְגָעַנִּיז פֿוֹן בְּלוֹמְעָן

פֿוֹן פְּרָאנְצּוֹזִישׁ: י. רָאָפָאָפָאָרֶט

מִיטָּ אַפְּרוֹוֹאָרֶט פֿוֹן
י. רָאָפָאָפָאָרֶט

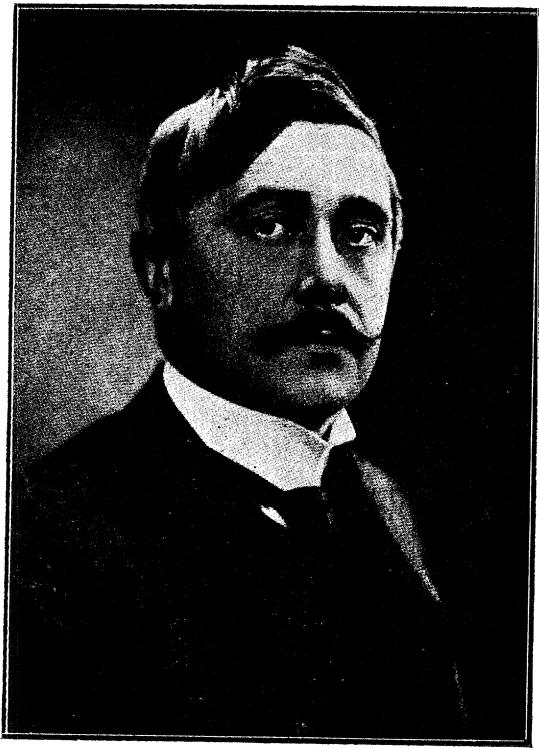
PRINTED IN POLAND

M. METERLINK
INTELIGENCJA KWIATÓW

נַדְרֹקֶט אֵין 1000 עֲקָז. ווֹאָרְשָׁע, 1927

WYDAWNICTWO „KULTUR-LIGA”
WARSZAWA, LESZNO 40, m. 11

Druk. „KORONA”, Karmelicka № 5a.

מְאַרִיס מַעֲטָעֶרְלִינָק

מאָרים מעטערלֿינַן.

(גרונטשטריכי פון זיין שאָפָן)

דעָר גרויסער בעלגיישער דיכטער=פִּילְאָזָאָף מאָרים
מעטערלֿינַן, אַיז זיעָר ווינצִיך באָקאנט דעם יידישן לעזער
און אוֹיף וויפֶל דעָר יידישער לעזער האָט יָאָ געהערט
זַיִן נַאֲמַעַן, אַיז עַס בְּלוּזַן אַין פָּרְבִּינְדוֹג מיט זַיִן
מייטשישׁ דראָמען (וועלכֶּבֶן מאָכָן אוּס בְּלוּזַן דעם ערשות
עפָּאָפֶן פון מעטערלֿינְקָס דִּיְכָן שאָפָן), אַדער אַין שִׂיכּוֹת
מיט זַיִן באָרִימְטַעַר אלענָגָאַרישְׁר דראָמען "דעָר בְּלוּזַר
טוֹיגָלַן", וועגן וועלכֶּבֶן דִּירַה. זַשְּׁיטְּלָאָזָוְסִיקְיָה האָט אַנגָעַ
שריבָּן אַ גְּרוֹיסָע קְרִיטִישְׁ=פִּילְאָזָאָפִישׁ אַפְּהָאנְדְּלוֹגָן.
אַבעָר מעטערלֿינְקָס לְיִתְעָרָאַרישְׁגָע גַּעַשְׁטַאלַט האָט
ニִשְׁתָּן נָאָר דֵי מִפְּעָשָׁתְּן זַיִיט פון מִיסְטִיק, נָאָר אוֹיר
די ברִיטָע זַוְּן-זַיִיט פון אַוְמִיטְלְבָאַיר באָרִיזְוָגָג מִיטָּן
לְעַבְּן אַזְּן זַיִנָּע רַעַלְעַע וּזְנוּדָעָר. אַזְּן דַעְרָדָזְקָעָר צוֹוִיטַעַר
טִילַּס פון מעטערלֿינְקָס שאָפָן אַזְּן קִינְסְטְּלָעָרִישְׁ נִשְׁתָּן ווִינַּס
צִיקָּעָר ווּרְעָטָר פָּאָרָן עַרְשְׁטָן, אַזְּן פון שְׁטָאנְדְּפּוֹנְקָט פון
מַאֲדָעָרָגָעָם שאָפָן — נִשְׁתָּן אַזְּן עַרְךָ ווִיכְטִיקָּעָר פָּאָרָן עַרְשְׁטָן.
מעטערלֿינַן האָט צוֹוִי גְּרוֹנְטָאַיְגְּנוֹשָׁאַפְּטָן: אַ טִּפְּן
מייטְּצִיזָם אַיז אַ גְּזֻוְונְטָעַ לְעַבְּנָסְ-פְּרִיְיד. עַר פָּאָרְקָעָרַ
פָּעָרָט אַיז זַיִךְ סִיְּדָעַמְּטָפָן פָּלְעַמְּפִישָׁן אַסְקָעַט רַיְּסָן
אַיסְבְּרַיאָק (זַיִנָּע טְרוּיְעַרְקָעַ ווּרְעָק וועגן דַעְרָ צְעַנוּפְּגִיסְטָוָג

בפדר דער צענוויגיסונג מיטן ליעבען אויף דער ערעדן.

די דאָזַיְקָע צוּוֹיַאִקִּיטָּפָן מַעֲטָעָרְלִינְקָס כַּאֲרָקְטָעָרָן
דַּרְיכֶּת זִיךְ אַוִּס בּוֹלֵט אַין זַיִן גַּאנְצָן לְעַפְּנָן אַין זַיִן
שַׁאֲפָן. מַעֲטָעָרְלִינְקָ, וּוֹאָס הָאָט דַּי עַרְשָׁטָע הַעַלְפָטָפָן זַיִן
שַׁאֲפָן אַפְּגַּעַבָּעָן דַּעַר קְרַעַנְקְלַעַכָּעָר פָּאַעֲוִיעָפָן טּוֹיטָן, וּוֹאָס
זַיִינָעָה הַעַלְדוֹן זַעֲגָעָן צִיטָעָרְדִּיקָע שָׂאַטְבָּס אַוְנְטָעָרָן תְּמִיד
דְּרַאֲזַעְדִּיקָן קְלַאְפָן פָּוֹן מַעֲנְטָשְׁוֹעָכָן גּוֹלָן — דַּעַר דָּאַזְּקִעְרָ
מַעֲטָעָרְלִינְקָ אַיז אַיְנָעָרָפָן דַּי «גּוֹזּוֹנוֹטְסְּטָעָ» דִּיכְטָעָרָפָן
אוֹזְנָעָרָ צִיטָעָ. מַעֲטָעָרְלִינְקָ, וּוֹאָס הָאָט גַּעַזְגָּעָן אַ הַיָּמָן
אַין זַיִן «אַוְצָרָפָן דַּי הַכְּנָעָהָדִיקָעָ» פָּאָר דַּי פָּאַרְבָּאַרְגָּוּגְסְּטָעָ
פּוֹחוֹתָפָן דַּעַר נְשָׁמָה, פָּאָר דַּי פָּאַרְבָּאַרְגָּוּגְסְּטָעָ גַּעַהַיְמָנִישָׁן
פָּוֹן אַיר שְׁוֹוִיְגָן, דַּעַרְזָעְלְבָעָר מַעֲטָעָרְלִינְקָ זַיְגָטָה הַיְמָנָעָן
פָּאָרָן בָּאָקָס, פָּאָרָן אוֹיטָאַמְּאַבְּיָל אַוְן פָּאָרָן רְוִישִׁיקָן קְלַאְנָבָן
פָּוֹן שְׁוֹעֲרָדָן-גַּעֲפָעָטָם, אַוְן הָאָט אַן אַוְמָאַבְּצָוּיְנָגְבָּרָן דְּרַאְנָגָן
צַו נְאַתְּרוֹחַיְסְּגָאָטָטָן. פָּאָרָן שְׁרִיבָּן זַיִנָּעָ וּוּרְקָ וּוּעֲגָן
אַיְבִּיקָן שְׁוִידְעָרָפָן טּוֹיטָן, וּוּגָן דַּעַר אַיְנְצִיקָעָר שִׁינְגִּיקִיטָן
פָּוֹן פָּאַרְבָּאַרְגָּעָן גַּשְׁמָה-סְׂדוֹתָה, פְּלַעַגָּטָמָעָרְלִינְקָ רֻעְגָּלָן-
מַעֲסִיק דַּוְרְכָמָאָן יְעַדְן טָאגָ דַּי בָּאַשְׁטִימְטָעָ צִיטָעָ צִימָעָרָן.
גִּימָנָאַסְּטִיקָן.

מְאֵרִים מַעֲטָרְלִינֶק אֵין גַּעֲבֹירָן גַּעֲוֹאָרָן אֵין דָעָר
פַּלְעָם שֵׁעָר שְׂטָאָט גַּעַנְטָן, אֵין יָאָר 1862. זִיְנָעַ פַּאֲרָמְעָג
לְעַכְעַל עַלְתְּעָרָן הַאֲבָנָן אִים גַּעֲגָבָן דִּי מַעֲגַלְעַכְקִיטָּט פָּוָן אַ
רוּקְיָעָר, זָאָרְגָּלְאָזָעָר אַגְּנוּזְוִיְקְלָנוּגָן. דִּי עַרְשָׁטָע בַּיְלְדוֹנָגָה האָט
עַד פַּאֲקָוּמָעָן אֵין אַיְעָזָאָטָן-שְׁוֵילָן (זָהִי) דָּאָס רֻוב קִינְדָּעָר

אין שטארק-קאטויילישן פַּלאג'דערן) אויפָּן גְּמַעַן פָּון דָּעֵר הייליקער ווארווארע, מיט דָּעֵר זָאוּיקָר שִׁיל זָעַנְעַן פָּאָרָן בְּוּנְדָן דִּי נָעַמְעַן פָּון דִּי גְּרוּסְטָעָן בעֲגִישָׁע דִּיכְטָעָר: עַמְּלָן וּרְהָאָרֶן, זְשָׁאָרֶשׁ רָאָדָעָבָאָךְ אָוֹן שָׁאָרֶל וּוֹאָן-לְעָרְבָּרָגְּן דָּעֵר פְּעַצְטָעָר הָאָט גַּעַלְעָרָנְטָן מִיט מַעַטְעַלְלִינְקָן אַין אַיִּין קְלָאָס אָוֹן אַיִּין דָּעֵר אַמְתָּעָר עַרְשָׁטָעָר שָׁאָפָּעָר פָּון דָּעֵר קְלִיְּנוּדָר דְּרָאָמָעָ, — מִיט אִירָעָה הַלְּרָן: שְׂטִילְקִיִּט, נַשְּׁמָה-שְׂטָאמָלְעָן אָוֹן גּוֹרְלָשְׁרָעָקָ, — וּוֹאָס הָאָט דָּעְרָבָאָךְ אַזְׁוִי בָּאָרִימָט גַּעַמְאָכָט מַעַטְעַלְלִינְקָן.

נָאָכָן עַנְדִּיקָן דִּי יְעוֹוָאָטָן-שְׁוֹלְהָאָט זְקָה מַעַטְעַרְלִינְקָן גַּעַוְאָלָט אָפְגָעָבָן מִיט מַעַדְיָצָן: סְהָאָבָן אִים צְוֹעַצְיוֹגָן דִּי נַאֲטוֹרָה-וּוִיסְנַשְּׁאָפָטָן. אָבָעָר אַיִּיךְ דָּעֵר פָּאָדָעָרָנוּגָה פָּון דִּי עַלְטָעָרָן הָאָט עַר זִיךְ רְוִיָּק אָפְגָעָבָן דָּעַם שְׁטוֹדִים פָּון יּוֹרְסְפְּרוֹדְעָנָךְ. צַו 24 יָאָר הָאָט עַר זִיךְ פָּאָרְשִׁיבָּן אַיִּין אָדוֹאָקָאָטָן-שְׂטָאנְדָּ פָּון זִיְּן גַּעַבְוָרְטָ-שְׂטָאמָט גַּעַנְטָן. אַיִּין אָצִיְּטָ אָרוֹם פָּאָרְטָ עַר אָדִיבָּעָר קִיְּין פָּאָרִיגָּן, וּוּ עַר הוִיְּבָטָ אָן זִיְּן קְרֻעְנְקָלְעָן שָׁאָפָן מִיט אַ לְּדִידָּעָ-זְאָמְלִינְגָן, סְפָעְקָטָן. פָּון דַּעַמְּאָלָט אָן טִילְטָ זִיךְ זִיְּן לְעַבָּן צְוֹיִשָּׁן פָּאָרִיזָן אַיִּין גַּעַנְטָן, צְוֹיִשָּׁן דָּעֵר גְּרוּסָ-שְׂטָאמָט אַיִּין וּוּינְטָעָר אַיִּין דָּעַם פָּאָבָד-לְעַבָּן אַיִּין זָמָעָר. אָבָעָר אַוִּיךְ דִּי גְּרוּסָ-שְׂטָאמָט קָעָן אִים נִישְׁתָּ אָרוּיסְשָׁטִיסָן פָּון זִיְּן פָּאָמְעָלָעָן דָּוִיְּקָן טַעַמָּ, מִיט וּוּלְכָן סְצִיְּבָנָט זִיךְ אֹוִיס זִיְּן וּוּנְדָעְרָבָאָר גַּלְיִיכְבָּעָן וּוּיכְטִיק לְעַבָּן אַיִּין אַוִּיךְ זִיךְ שָׁאָפָן, סִי לְזִוְּינָן אִינְהָאָלָט, סִי לְזִוְּינָן סְטָלָ. אָפְלִיזָן זִיךְ קְרֻעְנְקָלְעָכָר שָׁאָסְגָּוָס-פָּעָרִיאָד הָאָט אִים נִשְׁתָּ גַּעַקְעָנְטָ אָרוּיסְרִיסָן פָּון דָּעֵר פָּאָרְקָלְעָרְטָעָר, דָּוּקָעָר אַוִּיפְמָעָרְקָזָאָמְקִיָּט, מִיט וּוּלְכָעָר עַר קוּקָט זִיךְ צַוְּם לְעַבָּן אַיִּין זִיךְ אַיִּין צַוְּם לְעַבָּן פָּון דָּעֵר וּוּלְכָעָר אִים זִיךְ אַיִּין. אָיִּיךְ דָּעֵר פָּלוֹצְלִינְגָעָר וּוּלְטִידָּם, וּוֹאָס אִים הָאָט גַּעַבְּרָאָכָט זִיךְ עַרְשָׁטָ דְּרָאָמָעָ, דִּי פְּרִינְגְּצָעָסִן מַאְלָעָן, וּוּלְכָעָר עַר הָאָט אָפְגָעָדְרָנוּקָט בְּלוּיוֹן אַיִּין 25 עַקְוּמְפְּלָאָרָן

פאר די נאָנטשען פרײַנט, און נישט קוקנדיק אויף דעם האָט
 די אויפערודערט גאנץ פאריז, — אויך דער לאָזִינְקער
 אומגעעהַיעֶרער דערפֿאָלָג האָט אַים נישט אַרוּסְגֶּערְטִין פֵּין
 גּוֹיִכְבּוֹוּיכְט. אַין דאָס אַין אַיְינְעֶר פָּונְדִּי כָּאָרָקְטָעָ
 רִיסְטִּישְׁטָע שְׁטוּרִיכְן פָּונְדִּי מְאָרִיטִים מַעֲטָעְרְלִינְק: עַר יָאנְטָ
 זִיךְ נִישְׁת צִיְּקִין זָאָךְ; עַר האָט אַין זִיךְ דִּי גַּעַדְלָדִיְ
 קִיטְ אַון דִּי זִיכְעָרְקִיטִ פָּונְדִּי פְּרוֹכְטְּבָאָרְן בָּאָדָן, פָּונְדִּי אַבָּאָטָרְ
 גַּעַוְוִיקְס: עַר אַין זִיכְעָרְ מִיט דִּי פְּרוֹכְטִ
 גַּעַקְעַמְפְּטִ מִיט דִּי עַלְטָעָרְן פָּאָר זִיךְ לִיְּבָעָ צּוֹ נַאֲטוּרוּוֹיְסְ
 שָׁאָפְּט: עַר האָט נִישְׁת גַּעַמְאָכְטִ קִינְדְּגָדְעִיסְ אַין זִיךְ
 נִישְׁת דַּעַנְעָרוּוֹירְט — דִּי פְּרוֹכְטִ פָּונְדִּי לְעַפְּנָן דִּי בִּינְעָן
 אַין אַיְנְטָעְלִיגְעָנְץ פָּונְדִּי בְּלָוּמָן וְעַנְעָן גַּעַקְיָמָן אַין
 זִיךְעָרְ צִיטְ: עַר האָט נִישְׁת גַּעַמְאָכְטִ דָאָס מִינְדָּסְטָעְ חַנְדָּל
 דַּעַר בָּאָרִימְטִיקִיט — אַין מַהְאָטִ זִיךְעָרְבָּאָכְטִ מַוטְ פּוֹלְעָ
 הַוּפְנָס אַין שְׁטוֹב אָרְיָן — עַר האָט זִיךְ גַּאֲרְנוּשְׁתִ גַּעַ
 וּוֹנְדָעָרְטִ אָפְּלוּ; דִּי לִיְּבָעָ אַים גַּעַקְיָמָן אַין שְׁטוֹב
 מִיט אַמְּדָנְעָרְ פִּילִיקִיט אַין רִיְּפִיקִיט, אַין קָאָמְפְּ, אַין
 בְּלָאָנְדוּשָׁעָנִישָׁן, אַין דַּעַנְעָרוּוֹרְטָעָרְ אַיְלָעָנִישָׁן. דִּי גַּאֲנָצָעָ
 רִיְּפָעְ חַכְמָה, וְאָסְ צִיכְנָתִ אַוִּיטִ מַעֲטָעְרְלִינְקִס צּוֹוִיטָן שאָ
 פּוֹנְגָס-פּוּרִיאָד, האָט עַר צּוֹוְרָשְׁטִ פָּאָרְקָעְרָפְּרָטִ אַין אַיְלָ
 גַּעַנְעָם לְעַפְּנָן.

* * *

אַין עַרְשָׁן פָּעָרְיָאָד פָּונְדִּי זִיךְעָן שָׁפְּן, — אַיְנָם צִיקְלָ
 פָּונְדִּי יוֹנְטְּ קְלִיְּנָעְ דְּרָאָמָעָ, אַיְנָם אַוְצָרְ פָּונְדִּי הַכְּנָעָהְדִּיקָעָ. אַ
 אַן וּ. — שְׁפִירְטִ מַעֲטָעְרְלִינְקִ דִּי וּלְעָטָ, וְוִי אַ פִּינְטְּלָעָנְ
 כּוֹתָ, וְאָסְ לְיוֹעָרְטִ אַיְפָן מַעֲנָשָׁן מִיטְ טָוִיטִ, מִיטְ אַלְטְּקִיְּטִ,
 מִיטְ אַמְּגָלִיקִ. דַּעַר מַעֲנָשָׁן קָעָן נִישְׁתִ גִּיןְ גַּלְאָךְ, נִישְׁתִ
 רִיְּדָן הוֹין, נִישְׁתִ דִּרְין הַאָסְטִיקִ מִיטְ קִינְ אָבָרְ, — כְּדִי
 נִישְׁתִ צּוֹצִיְּעָן דִּי אַוְפְּמָעְרְקָוָאָמְקִיְּטִ פּוֹזְ דִּי פִּינְטְּלָעָכְ וּחוֹתָ

די גאנצע איסערלעכע וועלט אין פיגטעלעך דעם קליינעם
פלעמל פון דער מענטשלעכער נשמה ; אפילו דער אינגענער
קערפער געהערט צו דער איסערלעכער וועלט. ער פאר
טריבט מיט זיין טומל די נשמה, ער לאזט נישט הערן
איך שטימ. די מענטשן זענען ווי בלינדע, וועלכע האבן
פארלאָן זיער פירער ("די בלינדע") און ווייסן נישט
ויז און וו צו גיין, און ווייסן אפילו נישט דאס טראָ
גישטטע — אzo דער פירער איז טויט. און די מענטשלעכע
בשמה רייטט זיך פון דער פיגטעלעכער וועלט, צו גאנט,
צו דער באפרײַונג, זי וויל אַראָפּוֹוָאַרְפּן די פיגטעלעכע
קייטן פון קערפער, פדי איך שטימ זאל געהערט ווערטן,

פדי אויפֿהערן צו זיין ווי די בלינדע אן א פירער.
אין צוויתן פעריאָך פון זיין שאפן גנדערט זיך
מעטערלִינְקָס באַצְיאָוָג צו דער וועלט. ער קריינט צוֹטְרוֹי
צו איך, ער הערט אויף צו זוכן דעם ווונדר מהז פון
אידער גרענצען, וויל ער האט בעפּונען דעם ווונדר אין
איך גופא. אין אינעם פון די קאָפּיטַלְעַך פון "די אַיבָּ
טעליגען פון בלומען" דרייקט ער זיך אויס זיער קלְאָר
וואָגן דֶּזְיָקָן פונקט: דער מענטש דארף האבן צוֹטְרוֹי
צו דער וועלט, וויל ער שטימ נישט אין קעגנוזץ צו
איך, גאנָר פֿאָרְקָעָרט. — ער אין א טיל פון איך. די וועלט

קען נישט זיין פיגטעלעך צו אים, וויל ער אין זי.
מעטערלִינְק הערט אויף צו יאנגן זיך גאנָר דער
טייפער מיסטיק פון דער נשמה, וויל ער געפּינְט די נשמה
אין יעדער בלום, אין לאָבען פון די ביגען, אינם ווישן
פון אויטָאָמָּאָבִּיך-מְאָטָאָר.
די דֶּזְיָקָע ווֹאָלְגִּיצְיָע פון מעטערלִינְקָס שאָפּן דֶּאָט
אַפְּבָּר נישט בלויו קיין ביָאָגְרָאָפִּיש-לִיטָאָרָרִישׁ ווּאָרִישׁ.
מעטערלִינְק אין אַ צו גּוֹיסְעָר דִּיכְתָּעָר, זיין ווּרָק זֶה
פֿאָרְבְּלִיְּבָן בְּלוּין אין זִינְעָ אַיְגָעָנוּ די דֶּזְיָקָע

עומאלזיע פון מעטערלינקס שאפָן איז די אַפְשָׁטָאַרְבּוֹנָג פון אַ פרָּצָע, וועלכָן סַלְעֶבֶט אַיבָּעֶר אַונְזָעֶר מַאֲדָעָנוּ וועלט.

די אַפְשָׁטָאַרְבּוֹנָג פון דער רעליגִיע אַזְנָבָן די אָזְמָן פֻּעַיְקִישׁ פון דער דעגענערירטער בִּירְגָּעַרְלָעַכָּר קָוְלוֹטוֹר צוֹ פָּאָרְבִּיטָן זַיְמִיט אַ לְּבָנָס-קְרָעַפְּטִיקָן אִידָּעָאָל, האָט אַרוֹיסְגָּעָרִיסְטָן בִּים מַאֲדָעָנוּם מענטשָׂן דָּעַם באָדָן פון אַונְזָעֶר זַיְנָע פִּיט, צַוְּגָנוּמוּעָן די זִיכְּרָקִיעִיט. די וועלט אַזְנָבָן אִים פַּרְעָמָד גַּעוֹאוֹרָן, עַר האָט זַיְד גַּעַנוּמוּעָן שְׁרָעָקָן פָּאָרָן לְעֵפֶן, אַזְנָבָן די דָּזְיִקָּע שְׁרָעָק אַזְנָבָן דָּעַר קָוְעוֹלָעָה-קוֹוָאָל פָּאָרָ פָּאָרְשִׁידְעָנוּ מִיסְטִישׁ זַוְּכָּנִישָׂן אַזְנָבָן קָוְעוֹלָעָה-נוֹשָׂן, ווֹאָס האָבָּן באָקְוּמָן אַזְנָבָן אוֹיסְטְּרוֹק אַזְנָבָן דָּעַר קָרְעָנָק-לְעֵכָּר דַּעַקָּאָדָאָנָס-פָּאָוָעָנוּגָן פון דָּעַר צְוּוֹיְטָרָה העַלְפָּט פון נִיְגָנָנָן יָאָרְהָגָנְדָעָרט. צוֹ דָּעַר דָּזְיִקָּע בָּאוּעָנָגָג גַּעַהָעָרט אַזְנָבָן מַעַטְעָרְלִינָקָס עַרְשְׁטָעָר שָׁאָפְּגָן-פְּעָרָאָז. אַבָּעָר מַעַז-טָעַלְלִינָק אַזְנָבָן נִישְׁתְּגָּלְבָּן שְׁטִיְמָן בִּי דָּעַר קָרְאָנְקָהִיט, אַדָּעָר רִיכְטִיקָּעָר: זַי האָט נִישְׁתְּגָּהָט קִין שְׁלִיחָה אָוִיפָּה אִים, אוִיפָּה זַיְן קְרָעַפְּטִיקָּעָר, גַּעַזְוָנָטָר נְאָטוֹר. עַר האָט גַּעַמְאָכָט אַ רְוִיְקָן טְרִיט — נִשְׁתְּגָּוָה זַיְן עַלְטָעָרָר בְּרוֹדָעָר עַמְּיל וּוּעָרָהָאָרָן, וועלכָן דָּאָס האָט גַּעַקְאָסָט טִיטָּאָנִישׁ לִיְדָן אַזְנָבָן אַנְשָׁטְרָעָנָגָגָעָן — צָוָם נִיְעָם ווּעַלְטָאָזְנָלְעָבָּנָס-גַּעַפִּיהָ, ווֹז די דעגענָרוֹוִירָטָע מָרוֹא פָּאָרְשְׁוּיְנָדָט אַזְנָבָן גַּעַפִּיהָ פָּוֹן דָּעַר אַיְגָעָנָעָר קְרָאָפָט, ווֹז דָּעַר מַעַנְטָשָׂה הָעָרָט אָוִיפָּה צַוְּזַיְן אַ קְּלִינְגָּעָר פָּאָרְלָאָזְעָנָעָר יְתָום אַזְנָבָן דָּעַר גְּרוֹזְעָר פַּרְעָמְדָעָר ווּעַלְטָן, נָאָר עַר ווּעַרְטָן גִּיכְעָר אַ בָּאַלְעָבָּאָס אַזְנָבָן דָּעַר הַיְמִישָׁעָר סְבִּיבָה פָּוֹן קָאָסְמָאָס. די וועלט הָעָרָט אָוִיפָּה צַוְּזַיְן אַ אַפִּסָּה, אַזְנָבָן ווּעַלְכָּעָר גַּעַפִּיל מַהְאָט אַזְנָבָן אַרְיִינְגָּעָן-וּאָרְפָּן, אַזְנָבָן ווּעַרְטָן אַ הַיִּם, ווּעַלְכָּעָר מִיר דָּאָרָפָן בּוּיעָן. אַזְנָבָן דָּעַר דָּזְיִקָּעָר גַּעַפִּיל מַאֲכָט מַעַטְעָרְלִינָקָן נְאָנט צַוְּדָעָר מַשְׁפָּחָה פָּוֹן די אַלְעָגָרְיָסָע גִּיסְטָעָר, ווֹאָס פְּלָאָסְטָעָרָן

דעם וועג פארן שטאָרטן, טעטיקן, אינערלעך-און-אווי-
סערלעך באפרײַטן מענטשן.
די אַנטעליגענץ פון בלומען געהרט צו די
רייפסטע ווילק פון מעטערליךקס צויטן פעריאָה, ווען ער
אייז געקומען צו דער געונטער פֿאָרְבִּירְדְּעָרְוָנְג מיט דער
וועט.

* * *

די טערמִינָאָלָגִיעַ פון די בלומען האָפֶ אַיךְ דאס
רוב באָרבֵעַת לְוִיט די בִּיכְלָעַן פון ח' א. גָּאָאמֶב:
„גָּעוֹווַיְקָסָן“ אָוָן „וּאָסְעָרְגָּעוֹווַיְקָסָן“. אַ קְלִינְעַם טִילְהָאָט
מיר ח' גָּאָאמֶב צוֹגַעַשְׁטָעַלְטַ בְּרִיוֹלְעַחַ, פָּאָר וּוָאָס אַיךְ
דִּרְיק אִים דָּא אוִיס אַ דָּאנְק. בְּלוּזַן עַטְלָעַכַּע בלומען האָפֶ
אַיךְ אַלְיַין גָּעוֹוָאנְט אַ נְאָמָעַן צוּ גָּעָפֶן.
דָּאָרֶט וּוּוּ מַעֲטָעָרְלִינְק בְּאָנוֹצַט בְּלוּזַן דָּעַם לְאָטִיְינִישָׁן
נְאָמָעַן פון בלומ, האָב אַיךְ גָּעוֹהָטַן פָּאָר רִיכְטִיךְ נְאָכָן
צָוְטָאָן דָּעַם אַרְיִיגְנָאָל, וּוּילְעַד עַרְשְׁטוֹנָס אַיז פָּאָרְן יְדִישָׁ-
מָאָסָן-לְעֹזָר דָּעַר יְדִישָׁעַר נְאָמָעַן פון אָוּמְבָאָקָאנְטָע בלומען
נִישְׁטַן וּוּגְצִיְקָעַר פְּרָעָם וּ זָעַר לְאָטִיְינִישָׁעַר. אָוָן צְוּוִיְינָס
אייז דָּעַר נְאָמָעַן פון בלומ נִישְׁטַן גּוֹטִיךְ פָּאָרְן אַלְגָּעַ-
מִינְעַם פָּאָרְשְׁטִיְין פון בוּן, וּוָאָס אַיז לְחַלּוֹתִין נִישְׁטַקְיַין
לְעָרָן-בִּיכְלָעַן פָּוּן בָּאָטָאָנִיךְ.

. ר.

בּ בין דא בלויו אויסן צו דערמאָגען אַ פָּאָקְטָן,
 וואָס זענען באָקָאנֶט יעדן באָטאַנִּיקָעַר. כ'הָאָב
 נישט געמאָכָט קִיְּין שׁוֹם אַגְּטָלְקוֹנוֹגָעַן, אָזְן מֵיַּן אַרְעָמָעַר
 חַלְקָ בְּאַשְׁרָעָנָקָט זִיךְרָ אַוְיָחָד אַיְנִיקָעַ עַלְעַמְעַנְטָאָרָעַ בְּאַצְּבָ
 באַכְּסָוָנוֹגָעַן. פְּאַרְשָׁתִיָּיט זִיךְרָ, אָזְן כְּהָבָדָאָזְן
 צְפִירָן אַלְעָ בְּאוֹיִינָן פָּוָן אַיְנְטוּלְגָ�וָעַן, וּוּלְכָבָדָ דִּי פְּלָאנְצָן
 וּוּלְטָ גִּיט אָוָן. דִּי דָּזְאִיקָעַ בְּאוֹיִינָן זענען אַמְצָאַלְיָקָן,
 אַומְאיְפָּהָעָרְלָעָךְ, באַזְוְנְדָעָרָס בַּיִּ פְּלָומָעָן, — אַין זַי אַיְן
 קָאנְצָעַנוֹמָרִירָט דָּעַר דָּרָאָגָן פָּוָן פְּלָאנְצָן-לְעָבָן צו לְכָט
 אָזְן גַּיְיסָט.

אויב עס טרעפען זיך אַפְּלָיָו אַומְגָעַשְׁקָטָע, שלְיָיָן
 מַלְדִּיקָע פְּלָאנְצָן אָזְן פְּלָומָעָן, אָזְן אַבְּעָר אַוְיָחָד צְוִישָׁן
 דִּי דָּזְאִיקָע נִשְׁטָא אָזְוִינָע, וואָס סִיאָלָז זַי לְגָמְרִי פְּלָעָן
 קְלוֹגְשָׁאָפָט אָזְן דָּעַרְפִּינְדָּרִישָׁקָיט. אַלְעָ שְׁטָרָעָפָן זַי צָו
 דָּעַרְפִּילָן זַיְעָר אַוְיְגָאָפָע ; אַלְעָ הָאָבָן זַי דִּי פְּרָעָכְטִיקָע
 אַמְבִּיצִיעָ צָו פָּאַרְפְּלִיעָן אָזְן בְּאַהֲרָשָׁן דִּי אַוְיְבָעַרְפָּלָאָר
 פָּוָן עַזְּ-קְוִיל,—פָּאַרְמָעְרָנְדִּיק גָּאָר אָן אַ שִּׁיעָר דִּי פָּאָרִים
 פָּוָן עַקְיִיסְטָעָגָן, וּוּלְכָבָד זַי רַעֲפָרְעָזְעָנְטָרִין. פְּדִי צָו דָּעָרָ
 גְּרִיכִין דָּעַם דָּקִיְין צִיךְ, קִומְטָ זַי אֹוִיס צָו בְּאוֹיִיטִיקָן
 (אַ דָּאנְקָ דָּעַם גַּזְעָן, וואָס שְׁמִידָט זַי צָו צִים בְּאָדוֹן) 8
 סָךְ גְּרָעָסְעָרָע שְׁוּעָרִיקִיָּטָן, וּזְיָי, וּוּלְכָבָד שְׁמִיעָן אָזְן
 וּעָגָן דָּעַר פָּאַרְמָעְרָוָנָג פָּוָן חִוִּית. דָּעַר גְּרָעָסְעָר טַיָּר

פְּלָאנַצְןּוּ נָעֵמֶת דָּעֲרִיבָּעֶר צֹ הַילְּךְ כִּיטְרָעַ שְׁפִיצְלָעַךְ, קָאָמַ-
בִּינְאָצְיעַסּ, מַעֲכָאָנוּזְמָעַן אָוָן פָּאֶסְטָקָעַסּ, וֹאָסּ אַין פָּרֶט פָּוּן
מַעֲכָאָנִיקּ, בָּאָלִיסְטִיקּ, אָוּוִיאָטִיקּ אַדְעָר אַיְן פָּרֶט פָּוּן אַבְסָעָרּ-
וּוִירָן דִּי אִינְגּוּקְטָןּ, לְמַשְׁלָלּ, — זָעַנְעַן זַי אַפְּטָ פָּאֶרְאָוִיסּ-
גַּעַגְאָנְגָּעַן דִּי דָעֲרְפִּינְדוּזְגָּעַן אָוָן יְדִיעָות פָּוּנָם מַעֲנְטָשָׁן.

II

וּוּאָרֶט גַּעַוּעַן אָן אַיְבָּרִיקּוּ זַאְרַ צֹ גַּעַבְּנַ דָּא אַ בִּיכְדּ
פָּוּן דִּי גְּרוּיסְעַ טִיסְטָעַמְעַן פָּוּן פְּלָאנַצְן-בָּאָפְּרָוְכְּטוּנוֹ:—
דָּעַם מַעֲכָאָנוּיּוּסּ פָּוּן שְׁטוּבִ-פָּעַדְעַם אָוָן פָּוּנָם פָּעַטְטָלּ, דִּי
פָּאֶרְפִּידְעָרִישְׁקִיטּ פָּוּן רִיחָוֹתּ, דָּעַם רַוֵּף פָּוּן הָאַרְמָנְגִּישָׁעַ
אָוָן שְׁדִיאָיקּ פָּאֶרְבָּןּ, דִּי אַוִּיסְאָרְבָּעַטְוָגּוּןּ בְּעַקְטָאָרּ, וֹאָסּ
אָיְן פָּאָרּ גַּדְעָרּ בְּלוּוּם לְחַלְוָתִיןּ נְזָלָאָגּ, וּוּלְכָן זַי פָּאֶבְּרִיּ
צִירָטּ בְּלוּגּ, כְּדִי צְוֹצְעִינְעַן אָוָן אַוִּיסְהָאָלְטָןּ דִּי פָּרְעָמְדָעּ
בָּאָפְּרִיעַרּ, דִּי בְּשָׂוְרָה-בְּרָעַנְגָּעַרּ, פָּוּן לִיבְעַ — דִּי בֵּיןּ, דִּי
פְּלִיגּ, דִּי בָּאָפְּלָעַךְ, דִּי טָאָגּ-אָוָן נָאָכְטָ-פָּלְעָדְעָרְלָעַךְ, וּוּלְכָעּ
דָּאָרְפָּןּ אַיְרָ אַיְבָּרְגָּעָבָןּ דָּעַם קָוֵשּׁ פָּוּנָם וּוּיְטָןּ גַּעַלְיְבָטָןּ.
דָּעַם אַוְמְגָעַוּעַנְעַם, דָּעַם אַוְמְבָאָוּגְלָעַכְּעַןּ ...

— דִּי דָּאָזְקִעְעַ פְּלָאנַצְן-וּוּלְעַטּ, וֹאָסּ זַעַט אָנוֹסּ צֹ
זַיְןּ אָזְזִיּ רַוִּיקּ, אָזְזִיּ רַעְזְגִּנְרִיטּ; וֹאָסּ גַּעַמְטָ, דַּוְכְּתָ זַיְןּ,
אַלְצָןּ אָן פָּאָרּ לִיבּ, אָוָן אַיְן שְׁטִילְיַ אָוָן גַּעַהְאָרְכּוֹאָטּ, —
דוֹקָאָ אָיְן דָּעַרּ דָּאָזְקִעְעַרּ פְּלָאנַצְן-וּוּלְעַטּ אָיְן דִּי מַרְדִּיתּ
קָעָוּן גּוּרְלָ דִּי הָעֲפְּטִיקְסְּטָעָ אָוָן עֲקַשְׁנוֹתְדִּיקְסְּטָעָ. דָּעַרּ וּוּכְ-
טִיקְסְּטִעְרָ אַבְּרָ פָּוּן דָּעַרּ פְּלָאנַצְןּ, דָּעַרּ שְׁפִּיזְיְוָגָסּ-אַבְּרָ —
דָּעַרּ וּוּאָרְצָלּ, שְׁמִידָטּ וּיְצִוְּיָהָמְטָ אַוְמְצָרְיִיסְלְעַכְּעַ פָּעַדְעַם
צָוָם בָּאָדָןּ. אַוִּיבּ סְ'אִיּוּ שְׁוּעוּרָ צֹ זַאְגָןּ, וּוּלְכָעָרָ פָּזָןּ דִּי
גְּרוּיסְעַ גַּעַזְעַצְןּ, וֹאָסּ דָּעַדְדִּיקְעַןּ דָּעַם מַעֲנְטָשָׁןּ, בּוּגְטָ צָוָם
שְׁוּעוּרְסָטָןּ זַיְגָעַ אַקְסְּלָעַןּ, אַיְן אַפְּבָעָרּ בְּנוּגָעָ דָּעַרּ פְּלָאנַצְןּ
נִישְׁטָאָ קִיןּ שָׁוָםּ סְפָקָ: דָּאָסּ אַיְן דָּעַרּ גַּעַזְעַץּ, וֹאָסּ פָּאָרּ.
מַשְׁפָטּ זַי אַוִּיךְ אַוְמְבָאָוּגְלָעַכְּקִיטּ, פָּוּן אַיְרָ גַּעַבְּרָוּתָןּ

בין צום טרייט. דעריבער ווים די פלאנץ בעסער פאר
 אונגן, וועלכע צערעקלען אונזערע אַנשטרעונגונגען,
 קעגן וואָס זיך בונטעווען צווערט. און די קראפט פון איד
 הוייפט-שטרעבן, די ענדראיגע, וואָס שטייגט פון די טונקֶן
 קייטן פון ארען וואָרצעלען און זאמלט זיך און צעללט
 זיך אינט גלאנץ פון איר בלום — דאס איז אַן אומפֿאַר-
 גלייכלעך בילד. די בלום איז אינגעאנצן אַנגעשטרעונגט,
 קאנצענטראַט אויף איזן ציל: זיך באָפרִיעַן איז איד
 אונבערטן טיל פון דעם פָּאטָאלְזָם. וואָס באָהערשט איד
 אונטערשטן טיל; אַיסְמִידָן, אַרְיבְּעַרְטְּרַעַטְן דעם שווערט
 און פִּינְסְטְּעַרְן געועץ, זיך פרִי מאָכָן, צערעכֶן די ענגע
 ספֿערע, דערפֿינְדָן אַדְעָר רִוףְן צו היַף פְּלִיגְלָעַן, אַנְטְּלוֹיְפָן
 וואָס ווַיְתָעַר, באָזִיגָן דעם שטח, ווֹ דער גּוֹלְשְׁלִיסְט זִי
 אַיז, זיך דערגּוֹנְטְּעַרְן איז אַרְיִינְדְּרִיגְגָּעַן אַיז אַנְדָּעָר
 ווּלְט, אַ באָוְעָלְכָּבָּעָ אַן אַ באָעְבָּטָע... אַן דאס, וואָס די
 בלום דערגרִיבְּטָע, איז נישט קִין קְלָעְנְעָרָרְ ווּנוֹדָעָר,
 ווֹ ווּן אָבוֹן וואָלְט זיך אַינְגְּעַבָּן צו לְעֵפָן אַוְיסְטָר
 צִיט (וואָס אַן אַנְדָּעָר גּוֹלְהָט בְּאַשְׁטִימָט פָּאָר אָנוֹן),
 אַדְעָר אַרְיבְּעַרְקְּלִיבָּן זיך אַיז אַ ווּלְט, וואָס אַיז באָפְּרִיט
 פון די סָאָמָע דְּרִיקְנִידְקְּסָטָע גַּעֲזָעָן פון דער מָאַטְּרִיעָן.
 מִיר ווּלְן שְׁפָעְטָעָר זָעָן, ווֹ די בלום גִּיט דעם מענטשָׂן
 אַ ווּנְדָעָרְלָעָן בִּישְׁפִּילְ פון נִישְׁט אַונְטְּעָרְגָּבָּן זִיך, פון
 מָוֵט, אַיסְדוּעָר אַן דְּרִיפְּינְדְּרִישְׂקִיט. וואָלְטָן מִיר אָפְּ-
 גַּעֲזָעָן אַיְיךְ צו באָזִיטִיקָן פָּאַרְשִׁידְעָנָעְ נוּוּוּנְדִּיקִיטָן,
 וואָס דְּרִידְרִיקָן אָבוֹן (לְמַשְׁלֵךְ: שְׁמַעְצָן, עַלְטָעָר, טְוִיטָט),
 די העַלְפְּטָט פון דער עַנְעָרִיגָּע, וואָס סְאַגְּנוּוּיִקְטָט דאס
 קְלִינְעָן בְּלִימְלָ פון אַונְזָעִידָעָגָרָטָן, וואָלְטָט אַפְּשָׂר אָנוֹנְדָר
 גּוֹלְ גַּעֲוָעָן אַ גָּאנְצָ אַנְדָּעָרָר, ווֹ ער אַיז אַיצְטָ.

III

ל' דאַזְיַיקָע באַדערפֿענִיש אַין באַזּוּגָנוּג, דער דאַזְיַיקָע
 הָוְנָגָעֵר נָאָךְ רֹויֶם קָוָמֶת צָוֶם אוַיסְדוּק בַּיָּם וּבַ
 מְלָאָנְצָן גְּלִיכְצִיטִיךְ אֵי אַין בְּלוּם, אֵי אַין דָעֵר פַּרְוָסְטָן.
 גְּנוּגָעֵ דָעֵר פַּרְוָסְטָן, לְאָזָטָן זַיְךְ עַס לִיכְיכָט דָעַרְקָלָעָרָן;
 יְעַדְגָּאָלָס אַנְטְּפָלְעָקָט זַיְךְ דָא נִשְׁתְּ מַעַר וּאֵי אַדְרָפָאָ
 וּרְגָּג, אֵוּינִיק קָאַמְפְּלִיכְרִיטָט פָּאַרְאִיטְזְעוּגָנוּג, אַין הִיפְרָאָ
 אָז דָעֵם, וּוֹאָס סִקּוּמֶת פָּאָר אַין דָעֵר וּוֹעַלְתָּ פָּוּן חִוּוּת, אַין
 פָּאַרְיָן זַאֲמָעָן פָּוּן אֵ פְּלָאנְצָן (צְוַלְיָבָן) שָׁוּעָרָן גְּעֻזָּעָן פָּוּן
 אַבְּסָאָצָּהָטָעָר אַומְבָאָזְעָגְלָעְכְּקִיָּט) דָעֵר עַרְשְׁתָּעָר אָזְן גְּרוּסָּ
 טָעָר שָׁוְגָא — דָעֵר מְוַטְּלָעְכָּר שְׁטָאמָט. מִיר גַּעֲפִינְגָּן
 זַיְךְ דָא אַין אָז אַוְיסְטָרְלִישָׁעָר וּוֹעַלְתָּ, וּוּ דִי עַלְטָעָרָן,
 נִשְׁתְּ זַיְעַנְדִּיק בִּיכְוָלָת זַיְךְ צָו באַזּוּגָן, וּוּיסְן, אֵז זַיְיָ
 זַעֲבָעָן פָּאַרְמָשְׁפָט אַוְיסְצָהָוְנָגָעָרָן אַדְעָר צָו דָעַרְשְׁטִיקָן זַיְיָ
 עָר אַיְיָגָעָנָם נָאַכְוּזָם. יְעַדְעָר זַאֲמָעָן, וּוֹאָס פָּאַלְטָץ צָו
 פָּסָן פָּוּן אֵ בּוּיָם אַדְעָר אֵ פְּלָאנְצָן, אַין פָּאַרְמָשְׁפָט אַוְיָף
 טּוּוּטָן, אַדְעָר אַוְיָף אֵ לְעָפָן אַין גּוּטָן. דָעַרְפָּוּן גְּעֻמָּט
 זַיְךְ דִי גְּרוּסָע אַגְּשָׁטְרָעְגָּנוּגָג אַרְאָפְצָוּוֹאָרָפָן דָעֵם דָאָזְקָן
 "אָה, צָו באַזְיָגָן דָעֵם רֹויֶם. דָעַרְפָּוּן גְּעֻמָּעָן זַיְךְ דִי זַוְּגָן
 דָעַלְלָעָכָע סִיסְטָמָעָמָעָן פָּוּן פָּאַגְּאָנְדָעְרִיזְיָעָן אַין אַרְוִיסְטוֹאָרָפָן
 דָעֵם זַאֲמָעָן (בֵּין אַנוּעָבָדָן פְּלִי-מִיטָּלָעָן), וּוּעַלְלָעָכָע מִיר גַּעַ
 פִּיבָּעָן אַוְמָעָטָה אַין וּוֹאָלָד אָזְן אַין פָּעָלָד; צְוִישָׁן אַנְדָעָרָע
 (פְּדִי אַנְצָוּרָפָן בְּלוּזָן אֵ פָאָר פָּוּן דִי סָמָע אַיְטָעָרִיעָי-
 סָאָנְטָעָה): דָעֵר לְוַפְּט-שְׁרוּף פָוּנָם גְּעֻזָּעָר-בּוּיָם, דִי דָעַק-בְּלָעָטָ
 לְעַר פָוּנָם לְגַדְּן-בּוּיָם, דִי שְׁוּעָב-אַפְּאָרָאָטָן פָוּנָם דָאָרָן,
 פָוּנָם לְיִבְגָּצָן, פָוּנָם סָאָלְטִיפִּס; דִי אַוְיָפְרִיסְנְדִיקָעָ ספרְלָה-
 זְשִׁיגָעָס פָוּנָם וּוּאַלְפָס-מִילָּךְ, דִי וּוּנְדָעָרְבָּאָרָע שְׁפְרִיךְ-בָּאָרָע
 פָוּן דָעֵר מַאְמָרְדִּיקָעָ, דִי וּאַלְעָגָעָהָטָקָעָ פָוּנָם
 פּוֹרְ-גְּרָאָן, אָזְן טְוִיזָּנָט אַנְדָעָרָע אַוְמָדָעְרוֹוְאַרְטָעָטָע אָזְן אֵי.

בערשותדייקע מעכאניזמען, — וויל סאיין גישטא, קאן
 מען זאגן, קיון איין זאמען. וואס זאָל נישט האבן דער
 פונדען וואַסער נישט איין נאָר אַים אלְיאַן אִיגֶנָּארְטִיקָן
 מיטל אויף אַרְיסְצּוֹכָאָפָן זיך פונם מוטערלען שאָטן.
 דעם, וואָס האָט זיך נישט פֿאָרְגְּנוּמָעָן אַבְּיסְטָל מיט
 באָטָאנִיק, אייז, באָמת, שועער צו גְּלוּבָן, וויפֵל פָּאנְטָאָזְ�עָ
 אוּן גַּעֲנִיאַלְּיִטְּעָס עַס ווַיְיַזְּן זיך אַרְיוֹס אַין דָּעַם גָּאָרָן
 גְּרִינְס, וואָס דּוּרְפְּרִיְּת אַגְּנוּעָרָע אָרְגִּין. קַוְקָט אָן, לְמַשְׁלָך,
 דֵי שִׁינְעַז זַעַמְעַן-וַאֲזַע פָּוֹן דָּעַר פּוֹטָעָר-בְּלָום, דֵי פִּינְיָ
 דּוּקְלָעָעָר פונם באַזְּאָמִין, דֵי פִּינְיָ שִׁיסְנְדִּיקָעָ פֿרְוּכָטָ
 שָׁאַכְּטָעַלְעָר פונם גַּעֲרָאַנִּים אָ. אָ. וּ. פֿאָרְגָּעָסָט נִישְׁטָט, בִּי
 אָ גַּעַלְגָּהִיט, צו באָרטָאָטָן, אָ גַּעַיְיִינְלָעָעָר קַעְפָּלָפָן מַאָן,
 ווּלְכָן מַבָּאָקָומָט בִּי אַלְעָ פֿאָרְקִיפְּעָר פָּוֹן הַיְּ-גַּרְאָזָן.
 דֵי דָּזְוִיקָע גַּטְעָ, דִּיקָע קָאָפָט איין אַזְוִי פֿאָרְזִיכְטִיק, אַזְוִי
 פֿאָרְאַוִּיסְזּוּעָרִיש, אָז זִי פֿאָרְדִּינְט דֵי סָאָמָע גַּרְעָסְטָע
 שְׁחָבִים. ווי באָקָאנְט, איין זִי פּוֹלָמִיט טוֹיזְנְטָעָר וויְעָרָ קְלִיָּ
 נִינְקָע, שְׁוֹאַרְצָע זַעַמְעַן וְאַמְּנְדָּלָע. זִי באַדָּרָף פֿאָנְגָּדְרָוִיָּעָן
 דֵי דָּזְוִיקָע זַעַמְעַן וואָס גַּשְׁקְטָעָר אַוְן ווי מַעְלָעָע וויְיָ
 טָעָר. ווּן דָּאָס קַעְפָּלָ, ווי דָּעַר זַעַמְעַן גַּעֲפִינְט זִיך, וואָלְט
 גַּעַלְלָאָצָט, אַרְאַפְּגַעְפָּאָלָן אַדָּעָר זִיך גַּעֲפָנְט פָּוֹן אָוָטָן,
 וואָלָט דָּעַר טִיְּרָעָר, שְׁוֹאַרְצָעָר שְׁטוּבָע גַּעַלְלִיבָן נִישְׁט מַעַר
 ווי אָ גַּזְלָאָעָר קַעְפְּקָעַלְעָ צְפּוֹסָנָס פונם שְׁטָעָנְגָּן. דָּעַר
 שְׁטוּבָע קָעָן זִיך אַבְּעָר אַרְוִיסְבָּאָקְמוּמָעָן אוַיף דָּרוּיסְן בְּלוּזִי
 דָּוָרָךְ דֵי עַפְּצָבָנְגָּעָן, וואָס זַגְעָן דּוּרְכְּגַעְלָעַלְעָכָרָט אוַיףָן
 סָאָמָע אָוִיבָן פָּוֹן דָּעַר הַילָּעָ, ווי נַאָר דָּאָס מַאְן-קַעְפָּלָ
 ווּרְעָט צִיְּתִיק, בּוּגְטָס זִיך אַיְיָן אוַיף זַיְיָן שְׁטָעָנְגָּן,
 שְׁפְּרִיצָט פָּוֹן זִיך בִּים מִינְדָּעָסָטָן ווִינְטָל אַוְן זַיְיָט פֿאָזָאנָ
 דָּעַר דֵי זַעַמְנְדָלָעָר אַיְן רְוִים, — בּוּכְשְׁטָעַבְלָעָר, ווי דָּאָס
 וואָלָט גַּעַמְאָכָט גַּעַוְאָרָן מִיט דָּעַר האַנְטְּ-בְּאַוְעָגָגָג פָּוֹן אָ
 זַיְיָר.

זאָל אַיךְ דָא רעדן פון די זאמען, וואָס זעען פֿאָרֶס
 אויס זיער פאנדערויזינג דורך די פִיגֶלען, אָונֵן כְּדִי זַי אָנֵן,
 צוֹלָאָקָן, ווַיְקָלָעַן זַי זַי אַיְן (ווֹי, לְמַשֵּׁל, דָר מִסְתָּפָר,
 די נַאֲדַלִּיְאָגְדָעַ, די רַאֲבִינָעַ אַבְדָ). אַיְן אַ זִיסְעָר הַילְעָד
 טַאיְזָן דָא אַיְן דָעַם אַזָּא אַוִיסְגָּעָרְעַכְטִיכִיט, אַזָּא פָּאָרֶס
 שְׁטַעַנְדְּנוֹיְשָׁ פָּאָר אָוָרְסִיבָּות, אָזְדוֹ וָאָגָסְטָ פְּשָׁוֹטָ נִישָׁט
 צַו בָּאַשְׁטִינָן דָרְיִיךְ, אַוִיסְמָרוֹא צַו בָּאַגְּיִין פָּוֹן דָאָסְנִי
 די נַאֲאוֹוָעָ טַעַוָּתָן פָּוֹן בָּעַרְנָאָרְדָעָן דָעַ סְעַן-פִּיעָר. אַבעָר
 די פָּאָקְטָן לְאָזְן זַיְךְ פָּאָרְטָ אַגְּדָעְשָׁ נִישָׁט דָעַרְקָלְעָרָן. די
 זִיסְעָ הַלְעָ אַיְן פָּוֹנְקָט אָזְויְ נַוְצָלָאָזְן פָּאָרָן זָמָעָן, וַיְיָ דָעַר
 נַעֲקָטָאָר, וואָסְ צִיטָ צַו די בִּינְעָן — פָּאָר דָעַר בְּלוּם.
 דָעַר פּוֹיגֶל עַסְטָ אָוִיפָּ די פְּרָוְכָט, וַיְיָלָזְ זַי אַיְן זַיְסָ, אַיְן
 גְּלִיְצִיְּטִיךְ פָּאָרְשָׁלִינְגָט עַר דָעַם זָמָעָן, וַעֲלָכָן עַר קָאָזָן
 גְּנִישָׁ פָּאָרְדִּיְעָן. דָעַר פּוֹיגֶל פְּלִיטָ אַוּעָקָ, אָונֵן אַיְן
 אַ קְוַרְצָעָר וַיְיָלָעָ וַאֲרָפָט עַר אָרוֹוִיסְ דָעַם זָמָעָן (אַיְן
 זַעֲלָבָן מַצְבָּה, וַיְיָ עַר הָאָט אִים בָּאָקוּמָעָן) אַ בָּאָפְרִיטָן פָּוֹן
 זַיְן שְׂוִזְ-הַלְעָ אַ גְּרִיְיטָן צַו שְׁפָרָאָצָן וַיְיָטָ פָּוֹן די סְפָנוֹת
 פָּוֹן זַיְן גַּעֲבוֹרֶטֶ-אָרטָ.

IV

לְאַמִּיר זַיְךְ אַבעָר אַומְקָעָן צַו פְּשָׁטוּרָעָ קָאַמְבִּינְאַצְּיעָם. רַיְסָט
 אָפְ בִּים וּוּגְ-רָאנְד, אַיְנָם עַרְשָׁטָן בָּעַסְטָן גְּרָאָז-הַיְפָן,
 אָז וָאָסָעָר נִישָׁט אָזְ� גְּרָעָזְלָעָ, אָונֵן אִידָר וָעַט דָעַרְזָעָן,
 וַיְיָ דָא אַרְבָּעַט אַ קְלִיְגָעָרָ פָּאָרְשָׁטָאָנדָ, אַ זַעֲלָבָשְׁטָעָנְדָ-
 קָעָר, אָן אַוְמָדָעְמִידְלָעָכָר, אָן אַוְמָדָעְוָאָרְטָרָטָר. אַט זַעֲנָעָן
 אַוְוַיְיָ אַרְעָמָעָ קְרִיכְנְדִיקָעָ פָּלָאנְצָן, וַעֲלָכָעָ אִיר הָאָט טְוִוְוָנָט
 מַאְלָ גַעַטְרָאָפָן אָוִיפָּ אַיְעָרָעָ שְׁפָאָצְרָן, וַיְיָלָזְ מִיגְשָׁפָנָט
 זַיְ אַוְמָעָטָוּמָ, אָפְלָיו אַיְן די סָמָעָ אַוְמָפְרָוְכְּטָבָאָרָ וַיְיָנָ-
 עָן, וַיְיָ סְיִין פָּאָרְוָאָרָפָן גַּעַוְאָרָן כָּאָטָשָׁ נָאָר אַיְן הוַיְפָן

הוּמֵץ*). דאס זענען צוֹויַי וואָריַאצְיעַס פֿוֹן ווִילְדַע לְזַעֲרַס
געט, צוֹויַי ווִילְד-גְּרוֹאָן אַין פְּשׁוֹטוֹסְטָן זַיְן פֿוֹן ווָאֶרט. אַיְנוּ
הָאָט אַ רְוִיטְלַעְכָּע בְּלוּם, דַי צוֹוִיטָע אַ גַּעַל פְּרֻעְנָהְלָע
אַין דַעַר גְּרוֹיס פֿוֹן אַן אַרְבָּעַט. וּוֹעַן מִזְעַט, וּוי זַיְן קְרִיכָן
אַין באַהְאַלְטָן זַיְן אוַיס אַינְס גְּרוֹאָג, צוֹוִישָׁן דַי שְׂטָאַלְצָע
שְׂטָרוֹיַי-גְּרוֹאָן, בְּלִיבְטַקְיַן שָׁוָם סְפָק נִישְׁתָ, אַז אַ גַּאנְגָע
צִיְיט נַאֲךָ פָּאָרְן באַרְיְמָטָן טִירָאָקוֹזָעַר גַּעַמְעַטָּעַר אַין
פְּזַיְיקָעַר, הָאָבָּן זַיְיַי שִׁין אַנְטְּדוּקָט אַון פְּרוֹבְּרַטָּן אַנוֹעַנְדָּן,—
בִּישְׁת אַוִיַּף אוֹיפְּצָוְהַוִּין פְּלִיסְיִקְיַן, נַאֲךָ אַוִיַּף אַוְיַאְצִיעַס
צְוֹעַקָּן,— דַי ווּנְדַעְרְבָּאָרָע אַיְגְּוַשְּׁאַפְּטָן פְּוֹנָם אַרְכִּימְדִישָׁן
שְׁרוֹיךְ, זַיְיַי לִיגָן אַוִיס זְיַעַרְעַז נַאֲמָעַן אַין ווּנְדַעְרְבָּאָרָע
אַוִיסְגַּעְפִּיטָע, לְיִכְתַּע סְפִּירָאָלָן פֿוֹן דְּרִיַּ אַדְעָרָ פִּיר אָוּמָּן
קְרִיזָן, מִיט דַעַר אַוִיסְרַעְבָּנוֹגָן צַו פְּאַרְפָּאַטְמָעְלִיכָן אַזְוִי-אַרְזָן
דָאָס פָּאָלָן פֿוֹן דַי זַאֲמָעַן, אָוֹן, בְּמִילָא, צַו פְּאַרְלַעְנְגָעַרְן
זַיְיַעַר לְוַפְּטַרְיוֹעַ. אַיְנוּ פֿוֹן זַיְיַי, דַי גַּעַלְעַ, הָאָט אַפְּלִיְוָן
פְּאַרְפּוֹלְקָאמָט דַעַם דָאָזִיקָן אַפְּאָרָאָט, פְּאוֹרְזַעְנְדִיקָן דַי בְּרָעַ
גַעַט פְּוֹנָם סְפִּירָאָל מִיט אַטְאַפְּלַטְעַר שְׂוֹרָה שְׁטַעְכְּלַקְעַט,
מִיט דַעַר בּוּלְטָעַר כּוֹנָה, אִים אַנְצִוְעַקְעַן צַו דַי קְלִיְידָעַר
פֿוֹן פְּאַרְבִּיְיִגְיַעַר אַדְעָרָ צָוָם וּוֹאָלָ פֿוֹן דַי חִוּוֹת.
קְלָאָר, אַז זַיְהָאָפְּט דַרְכָדָעָם צַו פְּאַרְיִינִיקָן דַי מַעְלוֹת
פֿוֹן עַרְיִאָפְּלִיְעַד. ח. פְּאַנְגְּדוֹרְזִיְוָוָגָן פְּוֹנָם זַאֲמָעַן. דַוְרָח
שְׁעַפְסָן, צִיגָן, קְרָאַטְקִיקָעָס א. א. וּו., מִיט דַי מַעְלוֹת
פֿוֹן אַנְעַמְאַפְּלִיָּע — פְּאַנְגְּדוֹרְזִיְוָוָגָן דַוְרָחָן ווּוִינְט.

דָאָס סָאמָע רִינְדִיקָע אַין דַעַר דָאָזִיקָעַר גְּרוֹטְסָעַר
אַנְשְׁטַרְעַנוֹגָנוֹג אַיְן דָאָס, וּוֹאָס זַי אַיְן נַזְלָאָג. דַי אַרְעַמְעַ
לְזַעֲרַנְעַס, דַי רְוִיטָע וּוי דַי גַּעַלְעַ, הָאָבָּן אַ טְעוֹת גַּהְהָאָט.
זְיַעַרְעַז ווּנְדַעְרְבָּאָרָע שְׁרוֹפָן דִּינְעַן זַי אַוִיַּף גַּאֲרַנִּישָׁט.
זַיְיַי וּוֹאַלְטָן גַּעַקְעַנְטָן פְּוֹנְקְצִיאָגְרָן בְּלוּיָן דַעְמָאָלָט, וּוֹעַן זַיְיַי

* כְּרוֹכְטְּבָאָרָע עַד

וְאַלְטָן פָּלִין פּוֹן אֲ גַעֲוִיסֶעָר הוֹוֵר, פּוֹן אֲ הוַיְכָן בְּוִים-
שְׁפִיךְ אֲדָעָר פּוֹן אֲ שְׁטָאָלְצָן שְׁטוּרְוִי-גְּרָאָן; אֲבָעָר אָזְוִי וְוִי
זַי זְעַנְעַן אָוִיפְ אַיְינְן הַוִּיךְ מִיטָּן גְּרָאָן, בָּאָרְרִין זַי בָּאָלְדָּ
דִּי עָרָד, קְוִים דָוְרְכָמָאכְנְדִיק אֲ פָעָרְטָל אַוְמְקְרִין. מִיר
הָאָבָּן דָּאָ פָּאָר זַיְיךְ אֲן אִינְטָעְרָעְסָאנְטָן בִּישְׁפְּרִילְ פּוֹן דִּי
גָּנוֹן אֲפְטָע בְּלָאָבְדוּשָׁעְנִישָׁן, עַקְסְפָּעְרִימְעָנְטָן אַוְן קְלִינְגָּ
צָעוֹתָן פּוֹן דָעָר נְאָטוֹר; וְוִילְ נְאָרְדָּ דִי, וְוָאָס הָאָבָּן דִי נְאָטוֹר
לְחַלְיוֹתָן נִישְׁתְּ גַעֲפָרְשָׁמָן, קָאנְעַן פָּאָרוּזְיכָעָרָן, אָז זַי אַיְזָן
זַיְיךְ קִיְגָמָלְ נִישְׁטְ טָועָה.

אֲגָב אָוֹרָחָא, דָאָרְפְּ מַעַן בָּאָמְעָרָקָן, אָז אֲנְדָעָרָעָ מַיְ
גַּים פּוֹן דִי לְזִצְעָנוּס,—נִישְׁתְּ רָעְדָנְדִיק פּוֹנָם דְּרִיְיְ-בְּלָאָט,
פּוֹן דָעָר מִשְׁפָּחָה זְוּמָעָר = פִּיגְלְדִּיקָע, וְוָאָס פָּלָט כְּמַעַט
צְעַנוֹיִף מִיטָּר, מִיטָּ וְוָעַכְבָּר מִיר פָּאָרְנוּמָעָן זַיְיךְ
דָּאָ — הָאָבָּן נִישְׁתְּ אַגְּגָעְנוּמָעָן דִי דָאְזִיקָע בְּלִי-אַפְּאָרָאָטָן,
אוֹן הַאַלְטָן זַיְיךְ בְּיַיְם פְּרִימִיטְיוֹן מַעְטָאָד פּוֹן הַיְּלוּעָס. בְּיַיְ
אַיְנָעָרָ פּוֹן זַיְיךְ, בְּיַיְ דָעָר אַיְבָּעָגָאנָגָ פּוֹן אֲ הַיְּלוּעָס אַיְן אָ
זַיְיךְ בְּלָט בָּאָמְעָרָקָן דָעָר אַיְבָּעָגָאנָגָ פּוֹן אֲ הַיְּלוּעָס אַיְן אָ
שְׁרוֹיִין. אָן אֲנְדָעָר מִין, דִי לְזִצְעָנוּס, מִינְ Medicago scutellata, פָּאָרְ
קְלִינְגָּרָט דָעָט דָאְזִיקָע שְׁרוֹיִף אַיְן דָעָר פָּאָרָט פּוֹן אֲ קִיְקָעָ
לְעָ אָ. אָ. וְ. עַס דָוְכָט זַיְיךְ, אָז מִיר שְׁטִיעָן פָּאָר אֲ פָּאָרָ
כָּפְנוֹדִיק בְּלָאָד, וְוִי אֲ פָּלָאָנְצָ-מִין אַיְזָן פָּאָרְנוּמָעָן מִיטָּ דָעָרָ
פְּינְדוֹגָעָן; בְּיַיְ עַקְסְפָּעְרִימְעָנָטָן פּוֹן אֲ מִשְׁפָּחָה, וְוָאָס הָאָטָ
נְאָרָ נִישְׁתְּ פִּיקְסִירָט אִיר גָּוָל אַוְן זַי זְוָכָט עַרְשָׁט דָעָט
בְּעַסְטָן אָוָפָן, וְוִי צַוְּ פָּאָרְיִיכָעָן אִיר צְוָקָנְפָט. אָזְן סְקָאָן
זַיְיךְ, אָז אַיְן מַשְׂךְ פּוֹן דִי דָאְזִיקָע עַקְסְפָּעְרִימְעָנָטָן הָאָטָ
דִי גָּעָלָע לְזִצְעָרָנָע, אָן אַפְּגָעָנָאָרָטָע דָוְרָן סְפִירָאָ, צְוָגָעָ
גָּעָבָן צַוְּ אִים דִי שְׁטָאָלְקָעָס, אֲדָעָר וְוָאָלְ-הַפְּקָעָלָעָר, אַיְן
דָעָר רִיכְטִיקָעָר אַוְיסְרָעָכָנוּגָ, אָז הַיְּהָתָאָרָעָ בְּלָעָטָעָר
צִיעָן צַוְּ זַיְיךְ דִי שְׁעָפָסָן, אָז אַוְמְפָאָרְמִידָלָעָן אַוְן גַּעַ
רָעָכָט. זַיְיךְ וְאַלְטָן אָוִיךְ נִעְמָעָן אָוִיפְ זַיְיךְ זַיְיךְ וְאַרְגָּן פָּאָר

איך קיומענדיקן דורך. און אפשר, אָ דאָזוק דער דאָזיקער
גײַיער אָגשטראָענונג און דער דאָזיקער גוטער אִידיעט,
און טאָקע דֵי לְזֹצְעָרוּעַ מיט דֵי גָּעָלָע בְּלוּמָעַן נִישְׁתָּאַן
ערך מערכ פֿאַרְשְׁפְּרִיט פֿאַר אִיר שְׂטָאַרְקָעָרֶעַ קְוִינְגַּעַ מיט
די רְוִיטָע-בְּלוּמָעַן.

V

אַבער נִישְׁתָּאַן נָאָר אַינְמָן זָאָמָעַן, אָדָעָר אַינְ דָּעָר
בְּיּוֹם, — אַינְ דָּעָר גָּאנְצָעָר פְּלָאנְץ: אַינְ דִּי שְׂטָעָנְגָּלָעַךְ,
בלעטער אָנוּן וּוּאָרְצָלָעַן — גַּעֲפִינְגַּט מַעַן אָסְטְּפִּירְן פַּיּוֹן
לְעַפְּרִיקָעַר, צִילְ-בָּאוּסְטָעַר אַינְעַעַלְגִּינְגַּן, וּוּצְן מְבָאַטְרָאַכְט
נָאָר אַבְּיסָל וּיְיָעַר באַשְ׀יָדְעָנוּ אָרְבָּעַט. דָּעָרְמָאָגָט זִיךְן נָאָר
דָּעַם פֿרְעָכְטִיקָן דָּרָאָג צִוְּלִיכְטָפָן צְוִיְּגָן, וּאָס וּאָקָטָן
אַינְ שָׁאָטָן, אָדָעָר דָּעַם דָּעַרְפִּינְדָּעָרְשָׁן אָנוּן מְוֹתִיקָן קָאָמָר
פַּיּוֹן בְּוּמָעַר, וּאָס גַּעֲפִינְגַּעַן זִיךְן שְׂפָהָה, וּאָס אַיְוֹן שִׁירָ
מִיר, וּוּעָלָאָיךְ קִינְמָאָל נִישְׁתָּאַפְּרִיגְעָסָן דָּעַם וּוּנְדָעְרָבָּאָרָן
בִּישְׁפִּילְ פַּיּוֹן הָעָרָאִיזָם, וּאָס אַרְזִיקָּעַר, הַגְּנָדָעָרְטִיאָרְקָעַר
לְאָדָבָּעַר-בּוּמְ פֿאַטְמָאָל גַּעֲגָבָן אַיְן פְּרָאָוָאנְס, אַיְן
די וּוּיְיָע אַיְן פֿרְעָכְטִיקָן פְּעָלוֹן-שְׂפָאַלְטָן פַּיּוֹן לוֹ, וּאָס
זָעָנָעָן אַיְגָאנְצָן וּוּי אַיְסָגָעָוּוּרִיצָט מִיטָּ פִּילְכָּלָעַךְ. אוּףְ זִין
גַּעֲפִינְיִקְתָּן אָנוּן, אַזְוִי צַוְּוֹאָגָן, קָאָנוּוֹלְסִיוֹן שְׁטָאמָ, הָאָט
מַעַן לְיִיכְטָ גַּעֲלִיְּעָנָט דִּי גָּאנְצָעַ דָּרָאָמָעָ פַּיּוֹן זִין שְׁוּרָעָן,
עַקְשָׁנוֹתְדִיקָן לְעָפָן. אַ פְּרִוְגָן, אָדָעָר דָּעַר וּוּינְטָן, אָטְטָ דִּי
הַנְּרָשָׁעָר פַּיּוֹן נָוָרָאָ, הָאָבָּן פֿאַרְטָאָגָן דָּעַם זָאָמָעַן אַיְן
דָּעָר זִיתָפָן אַ פְּעָלוֹן, וּאָס לְאָסָט זִיךְן אַרְאָפְטָ וּוּרְטִיקָאָרָן,
וּיְ אַיְזָעָרְנָעָר פֿאַרְהָאָגָן. אַיְן דָּאָ 200 מַעַטָּע אַיְבָּעָרָן
בְּאָרְגָּ-שְׁטָרָאָם, אַיְן גַּעֲבָוִידָן גַּעֲוָאָרָן דָּעַר בּוּמִים, אַ נִישְׁתָּאַ
דָּעַרְגְּרִיכְבָּאָרָעָר אָנוּן אַיְגָזָמָעָר, צְוִוִּישָׁן דִּי צְעַבְּרָעָנְטָע
אָנוּן עַקְרְדִּיקְזָ פְּלָלוֹן. גַּלְיִיךְ פַּיּוֹן דִּי עַרְשָׁטָ שְׁעהָן הָאָט
עַר אַיְסָגָעָשִׁיקָט דִּי בְּלִינְדָעָ וּוּאָרְצָלָעַן אוּףְ לְאָנְגָעָ אָנוּן

שוווערט זוכענישן נאך א בישל צופעליך וואסער אוון באָדָן.
אַבעָר דאס איז נאָר געווען די גערשנטע זאָרג פון אַ
מיין, וואָס קען די טרייקעניש פון דרום. דער יונגער שטאמ
האט געהאט צו לְעֹזָן & סְקָן אַ ווּיכְטִיקָרָעָ אַוְן אַ נִישְׁטָ-
פָּאוֹאוֹיְסָגְּזָעָעָנָעָ פְּרָאָבְּלָעָם: עַד אַז גַּעֲוָאָקָסָן הַאֲרִיזָּן-
טָאָל, אָזֶן, אַזְּיַן שְׁפִּיצָן אַזְּיַן גַּעֲהָנָגָעָן אַיְבָּרָן תְּהָוָם,
אַנְשָׁטָאָט צו שְׁטִיגָן אַין הַיָּמָל. דער בְּיַם הָאט דָּעֵרְבָּר
גַּעֲמָזָמָן, נִישְׁטָט גַּעֲקָוּט אַוְרָפָר וְאַקְסָנְדִּיקָרָ מְשָׁאָפָן
די צְוַיְיָגָן, אַוְיסְגָּלִיְיכָן זְיַן עַרְשָׁתָן וּוּקָט. עַקְשָׁנוֹתָדִיק אַנְ-
שָׁפָאָרָן אַין דער פְּלָאָן פָּוֹן פָּעָלָן זְיַן אַוְיסְגָּעָרִימָטָן שְׁטָאָט
אַזְּנָן אַוְיִיךְ אַזְּאָ אַוְפָּן, דָּוָרָךְ אַ פְּסָדְרִיךְעָר, אַוְמָאַרְפָּהָרְלָעָ-
כָּעָר אַנְשָׁטְרָעָנָגָנוֹגָ פָּוֹנָם וּוּלְּיָן, אַוְנְטָעָרָהָאָלָטָן די שְׁוֹעָרָ-
קָרוֹיָן פָּוֹן זְיַינָעָ בְּלָעָטָר גַּאנְצָ גַּלְּיִיךְ אַינָם בְּלָיָעָם לְופְטָ-
יָם, וְיָ אַ שְׁוֹוִימָעָר, וְאַס פְּאַרְאַוְאַרְפָּטָן די קָאָפָט.

אַרְוָם דָּעָם דָּאָזְקָן לְעַבְּנָס-קָנוֹפָהָאט זְיַקָּ פָּוֹן דָּאָן
אַן קָאָנְצָעָנְטָרִירָט די גַּאנְצָעָ אַוְיסְפָּרְקָזָאָמְקִיטָן, די גַּאנְצָעָ
עַנְבָּרְגִּיעָ אַזְּנָן דָּעָר גַּאנְצָעָ בְּאַוְסָטוּזִיְיכָרָ אַין פְּרִיעָר
זְשָׁעָנִיָּ פָּוֹן דָּעָר פְּלָאָן. דָּעָר רִיזְקָעָר, הַיְּפָרְטָרָאָפְּרִיטָרָעָ-
עַלְנְבוֹיָגָן פָּוֹנָם אַוְיסְגָּעָרִימָטָן שְׁטָאָט הָאט בְּאַצְיָוָן אַלְאָרָ-
מִירָט וּוּגָן יְעָדָר גַּעַפָּר, וְיָ עָר וּוּאָלָט זְדָקָגָהָעָרָת
אַזְּנָן פְּאַרְשָׁטָאָנָעָן די וּאְרָעָנִישָׁן, וּוּלְכָעָ ערְהָאט בְּאַקְעָמָעָן
פָּוֹן די רְעָגָנָס אַזְּנָן שְׁטוּרָעָם. פָּוֹן יְאָר צְוָיָּאָר אַזְּנָן אַלְעָזָ-
שְׁוֹעָרָעָר גַּעַוָּאָרָן די בְּלָעָטָרְקָדוֹיָן, וְאַס הָאט נִישְׁטָ גַּעַ-
הָאט קְיִין אַנְדָּעָר זְאָרָגָ, וְיָ נָאָר זְיַקָּ פָּאָנָאָנְדָּרְצָוָן. אַקְסָן
אַין לִיכְטָ אַזְּנָן וּאְרִימְקִיטָן, אַזְּנָן אַין דָּעָר זְעָלְבָּרְ צִיְיטָ
הָאט אַ שְׁרָעְקָלְעָכָרְ קְרָעָבָס טִיף גַּעַפְרָעָס דָּעָם טְרָאָגִישָׁן
אָרָעָם, וְאַס הָאט זְיַיָּ אַוְנְטָעָרָגָהָאָלָטָן אַין רְוִיָּם. אַזְּנָן אַפָּ-
רִיכְטִיק וְיָ אַוְיִיךְ אַ גַּעַהְיָמְנִיסְפּוֹלְן בְּאַפְּגָלְ פָּוֹן אַינְסְטִינְקְטָן,
זְעָנָעָן אַרְוִיסְגָּעָוָאָקָסָן פָּוֹן שְׁטָאָטָן. — אַין דָּעָר הַיָּקָן פָּוֹן
צְוַיְיָ פָּס אַיְבָּרָן עַלְנְבוֹיָגָן. — צְוַיְיָ שְׁטָאָרָקָעָ וּאְרְצְלָעָן

צוווי הארייקע קאנאטוּן, אוֹן אַיִם צוֹנְגָעֶפֶסְטִיקֶט צוֹ דָעֵר גְּזַרְנִיט-וּאֲגַנְט. זָעַנְעַן דֵי דָזְזִיקָע וּזְאַצְלְעָן-קְאַנְאָטוּן טָאָקָע אַרְוִיסְגָּעוּרְוֶפֶן גְּעוּוֹאָרָן דָוְרְכָן צְוַשְׁתָּאָנְדָן פָּוּן יָאוּשׁ, אַדְעָר הָאָבָּן זַיִן אָפְשָׁר, אַיִן זַיִעַר זַאֲרְגָּעוּדוּדִיקִיט. פָּוּן דֵי עַרְשְׁתָּאָט טָעַג אָן גְּעוּוֹאָרָט אַיִף דָעֵר שָׁעָה פָּוּן הַעֲכָסְטָעָר סְפָנָה, כְּדִי צַיִן פְּאַרְטָאָפְּלָעָן זַיִעַר הַיְּהָנָן? אַדְעָר אַיִן דָאָס גַּעַג וּעַנְנִישְׁתָּמָע וּמָעַר וּוִי אַגְּלִיקְלָעָכָעָר צְוַפָּאָל? וּוּאָסָעָר מְעֻבְּנִשְׁתָּשָׁעָךְ אַרְיָג וּוּעַט דָעֵן וּעַנְנָעָס אַיִן צְוַעַן דֵי דָזְזִיקָע שְׁטוּמָעָ דְּרָאָמָעָס, וּוֹאָס דְּוַיְעַדְן צַוְּלָאָגְפָּאָר אַוְגְּנוּעָר קוֹרְצָן לְעַבְּן?*)

VI

לְשָׁוּוֹשָׁן דֵי פְּלָאָגָנְצָן, וּוֹאָס גִּיבָּן דֵי סָאָמָע דְּעַרְשְׁתוֹינְגְּלָעָכָב בָּאַוְיִין פָּוּן אַיְנְצִיאָטוּת, וּוֹאָלְטָן דֵי, וּוּלְכָעַ מְקָעָן אַגְּרוּפָן בָּאַלְעַבְּטָע אַדְעָר פְּלִיבָּאָדָע, גַּעַהָאָט רַעֲכָת אַיִף אַגְּזָוְנְדָעָרָע, גְּנוּוּעַ אַפְּהָאָנְדָלְגָוָג. אַיִךְ וּוּלְמִיךְ בָּאַגְּנוּגָן מִיט דְּעַרְמָאָנְגָעָן דֵי פְּרַעְכְּתִיקָע שְׁרַעְקָעְוּדוּדִיקִיט פָּוּן דָעֵר שְׁעַמְעֻוּדוּדִיקְרָר מִימָאָזָע, וּוּלְכָעַ מִיר קַעַנְעָן אַלְעָ. דֵי אַנְגָּדָע פְּלָאָגָנְצָן מִיט סְפָאָנְטָאָנִישָׁע בָּאַוְעָגְנוּגָעָן זָעַנְנָעָן וּוּבָגָן.

*) לאמר צוֹלִיב פָּאַרְגְּלִיךְ דְּעַרְמָאָנְגָעָן דָא דֵי שְׁלֹדוּקָע הַאַנְדָּגָגָן פָּוּן אַנְזָאָר וּזְרִיצָאָר, וּוֹאָס וּזְעַנְנָע זַיִעַג הַעַלְדִּישָׁע מַעֲשִׂים דְּעַרְצִיְּלָט בְּרָאָג דִּיס אַיִן זַיִן בָּוקָ: זָעַנְנָע לְעַבְּן אַיִן פָּאַרְגְּלִיכְטָעָט. דָעֵר זְזִיקָעָר וּזְרִיצָאָר הָאָט אַגְּגָעָטְרָאָגָן, פָּאַרְטִּינְדִּיק זַיִר אַיִן דְּרִיעָרָד, אַיִף אָן אַלְטָע פָּגָעָשָׁוּעָ פָּוּן אַשְׁטוּאָג. כְּדִי גּוֹבֵר צַי זַיִן דָעַם דָזְזִיקָן מַכְשָׁוָה, וּוּלְכָן עַר זַחַט פָּוּן אַשְׁטוּאָג. כְּדִי גּוֹבֵר צַי זַיִן דָעַם דָזְזִיקָן מַכְשָׁוָה, הַאָט עַר זַיִר דָעֵר עַרְשְׁתָּאָרָע פָּוּן זַיִן מַיִן, מַסְתָּמָאָג) גַּעַטְרָאָפָן אַיִטָּוָן וּוּבָג, הַאָט עַר זַיִר צְעַטְיִילָט אַיִף צַזִּי פִּילְטִילְגָּן, וּוּפִילְטְּלָעָכָעָן עַס זָעַנְנָע גַּעַבְּלִיבָן אַיִן דָעֵר בְּפִיעָשָׁוּעָ פָּוּן דֵי נַאֲפָ-שְׁטָעָה. דָעַרְגָּאָג, בִּיְקָמְנוּדִיק דָעַם מַכְשָׁוָה, הָאָט עַר צְפָרִין פָּאַרְיִינְקָט אַיִן צְוֹאָגְעָנְגָעָשָׁמִידָט דֵי דָזְזִיקָע אַלְעָ צְעַטְיִילְטָע פְּעָדִים. גַּעַךְ אַיִן אַיִן גַּיְנִיקָּן, אַיְנָהִיטְלָעָן וּזְאַרְצָאָר.

קענד באקאנט; די פון וועלכע די Hedysariae, Hedysarum gyrans וועגת זיך אויף א זיער אויסטערלישן אופן. די דאזיקע קיינע הילז-פלאנץ, וואס שטאטעט פון בענגןלייע און וערט אפט קולטיווירט אין אונזערע אַראָנוּשְׁעַרְיִיעַס, פירט אויט א מין קאמפלייצירטן אייביקון טאנץ לְפֶבּוֹד דער זונ-ליכט. אירע בלעטער זענען געמיילט. זי טילן זיך אויף דריי בלעטליך, פון וועלכע איינט — דאס עיקרדייקע, איז א בריטס. און די צוּוִי אַנדְרֵעַ — זענען שמאלע, זיטיקע, איז געפיגען זיך ביימ באזיס פון דער ערשותער. יעדעם פון די דאזיקע בלעטליך איז באַלעבט דורך אן איגענע, אנדערשאָרטיקע באָוועגונג. זי לעבן איז א פסדרדייקער, פמעט כראָנאָמְעַטְרִישָׂעַר, ריטמיישער באָוועג-לעכקייט. זי זענען אויף אַזּוּ ווַיִּיט שפֿירְבָּאָר צוּ לְכַטֵּן, איז זיער טאנץ פָּאָרְפָּאָמְעַלְעַכְט ויך אַדְרֵר פָּאָרְגִּיכְעַרְט זיך לוייט דעם, צי די וואָלְקָנְס פָּאָרְשְׁלִיעָרְן, אַדְרֵר דעַקְן אַפְּ דעם הימְלַ-וַיְנְקָה, צוּ וועלכְן זי קוּקָן אַרוּף. ווי מײַזעט זענען דאס אַמְתָּע פָּאָטָאָמְעַטְרִיס (*); נַאֲטִירְלַעְכָּע אַטְעָאָס-קָאָפְּן (**)—לאָנגָ פָּאָר דער דערפִּינְדוֹגָ פון קָרוּקָן.

YII

אַפְּער די דאזיקע פְּלָאנְצָן, צוּ וועלכע מִידְאָרְךָ צוּ רעכגען אויך דעם זונען-טוי, דעם פְּלִיגְן-כְּאָפְרֵר איז א סְך אַנדְרֵעַ, — זענען שוּין וועזנס מיט גערוֹן, וועלכע טְרַעַטָּן אַבְּיטָל אַרְיְבָּעָר די מִיסְטְּעַרְיִיעָז אַזְּן, ווַיִּזְעַט אויט,

(*) אָן אִינְסְטוּרָומְעָנָט, מיט וועלכְן מען מעסְט די שְׁמָרְקִיְּטָן דִּיכְטָ (אַבְּעָרוֹ).

(**) אַפְּאָרָאָט אוּף צוּ מַעַטָּן בָּאוּנוֹנוֹגָן, וואס אַנְטְּשָׁסִיְּעָן אָזְּבָּרְעָן טער דער ווַיְרְקָנוֹגָ פון לְיכְטָ (אַבְּעָרוֹ).

אויסגעטראכטע גראנעןץ, וואס טילט אפּ די וועלט פון פלאנץן פון דער חיוט-ווערט. סאיין גאנדינשט נויטיך אווי וויט צו זוכן: גישט וויניקער אינטעליגענץ אונַ פָּמֶעֶט בישט וויניקער באשינגעטערלעכע זעלבשטנדיקיט געפֿינט מען אייפּן צוויטן עק פון דער וועلت, וואס באשעפטיקט אונַ איזט, אויף איר טאמעג נידעריקער מדרגה, וו די פלאנץ אונטערשיידט זיך קיט פון אבְּסֵל שלאם, אַדער פון אַשְׁטִינְן: כהאָבּ דאַ אין זינען די פָּאַנטָּאַסְטִישָׁע פָּאַ-ミיליע קרייטאגמאען, וועלכּעַ מִקְעָן בְּלוּין שטולדירן אונַ טעד אַ מִקְרָאַסְקָאָפּ, צוֹלְבָּן לְעַצְמָן טעם וועלן מיר זי פָּאַרְבִּיגְגִּין מִיט שׂוֹזִיגָן, באַטְשָׁה די סְפָּאָרְן-פּוֹנְקָצִיעַס פָּוּנוּם שׂוּעָמֶל, פָּוּנוּם פְּעַזְעָר-גְּרָאָן אַיְן באַזְוְנְדָּרָס פָּוּנוּם קִיטְלָ-רוּט, אַדער ווי מְרוּפְּטָאַים — מַוִּין-עַק, זינען פון אַן אַומְפָּאַרְגְּלִיכְלָעַכְּר פִּינְקִיט אַיְן שָׁאַרְפְּזִינְקִיט. אַבעָר בַּיְּ-די ווֹאַטְעָר-פְּלָאַנְצָן, וואָס ווַאֲסָון אַיְנָם שְׁלָאָטָם פון אַזְעָרָעָס אַן זומְפָּן, קומְעָן פָּאָר ווַיְנִיקָּר גַּעהַיְמָע ווּבְדָעָר. אַוְוי ווי די באַפְּרָוּכְעָרָגָג פון זַיְעָרָע בְּלוּמוּן קָעָן נִישְׁתָּפָּאָר קומְעָן אַונְטָעָן ווֹאַסְעָר, הָאָט יְעַדְעָ פָּוּן זַיְעָטְרָאַכְט אַן אַיְגְּנָאַרְטִיקָּעָט סְפָּאָרְן-וּוְקוּסָן, מִיט וועלכּעַ מִשְׁטָאָפְּט אַן מַאְטָרָאָן, שְׁלִיטָן זַרְגָּוּדְרִיך אַיְין זַיְעָר בְּלוּם אַיְן אַמְתָּן גַּלְאָק פָּוּן אַ וְאָ-סְעָרְטִיכְעָר ; די ווֹאַסְעָר-קָרְיִיגְלָעָךְ שִׁיקָּן אַרוּסָּז זַיְעָר בְּלוּם אַוְיףּ דָעָר אַוְיבְּעָרְפָּאָךְ פון דָעָר סְאַוּשָׁלְקָע, האַלְטָן זַי אַזְוְטָעָר אַיְן שְׁפִּיְוָן זַי דָאָרט אַוְיףּ אַן אַרְמָעְנְדָלְעָן שְׁטָעָנְגָּל, וואָס פָּאַרְלָעְנְגָּרְט זַי תִּיפְּכָּה, ווי נָאָר עַס שְׁטִיגָּט דָאָס ווֹאַסְעָר. דָעָר פָּאַלְשָׁעָר ווֹאַסְעָר-קָרְיִיגְלָעָךְ (Villarsia nymphoides) ווּלְכָעָר הָאָט נִשְׁתָּחָן, וואָס זַאָל זַיְקָעָן פָּאַרְלָעְנְגָּרְן, לְאָזֶט גָּאנְצָן פְּשָׁוֹט אָפּ זַיְנָע בְּלוּ-מען, וועלכּעַ שְׁוּוּמָען אַרְדִּיךְ אַיְן פְּלַאָצָן ווי בְּלוּלְעָךְ.

דען וואסער-גאנט (Trapa natans) פארזעט זיינע בלומען מיט איז מאין פענכערל, וואס איז אנגגעפליט מיט לופט; שיינימען ארוית, צעהמעבען זיך, דערנגן, וווען די באפרוכבערונג איז פארענדיקט, ווערטס די לופט פון די פענכערלעך פאָרבײַן דורך אַשְׁלִימִיקָעֶר פְּלִיסִיקִיָּת, וואס איז שועערעדער פָּאָר וואסער, און דער גאנצער אַפְּאַראַט לְאֹות זיך ווידער אַרְאָפּ אֵין שלאמ, ווֹ סְיוּעַט זיך צַיִּה טיקן די פרוכט.

די סיסטעם פון דעם וואסער-בלולען איז נאָך קָאָמֶן פְּלִיצְרֶטְעָר. אָט ווי אָזְוִי ה. באָקְילִיאָן באַשְׁרִיפְט זיך אַין זיינ בּוֹך "דְּאָס לְעָבָן פּוֹן די פְּלִאנְצָן": "די דְּאָזְיִקָּע פְּלָאנְצָן, וְעַלְכָּעַ מִגְעַפְתָּת אֵין אלְעַס אַוְשְׁלָקָעַס, גְּרָאָבָּנָס, קָאָלְוּוֹשָׁעָס אֵין טָאָרְך-זָוָמָפָן, וּעְרָן וּינְטְּרִיצְיָיט נִישְׁט אַגְּגָעָעָן; זיך דּוֹעָן אַוְיפְּן דּוֹעָק אִינְמָשָׁלָם. זַיְעַר לְעַנְגְּלָעַר שְׁטָעָנוֹג וְאָס אַיְן דִּין אֵין שְׁלָעָעַז זיך נָאָר, אַיְן פָּאָרוֹעַן מִיט בְּלָעָטָר, וְאָס זְעוּנָן פָּאָרוֹאָנְדָלָט גַּעַזְאָרָן אַיְן צְצָוְוִיְגָטָע פְּעַדְיְלָעַר. בְּיַם באַזִּים פּוֹן די דְּאָזְיִקָּע אָזְוִי שְׁטָאָרָק, פָּאָרוֹעָנְדָעָרטָע בְּלָעָטָר, באַמְּדָרָקָט מַעַן אָזְמִין קָלִיָּן זְעַקְלָעַ, אֵין דָעַר פָּאָרָם פּוֹן אָבָּרוֹג, וְאָס זיינ אַיְבְּרָשְׁתָּעָר עַק אַיְן פָּאָרְשְׁפִּיצְט אֵין פָּאָרוֹעַן מִיט אֵן שְׁפָעָנוֹגָד די דְּאָזְיִקָּע עַפְעָנוֹגָה האָט אָ קָלְאָפָע, וְאָס עֲפָנָת זיך בְּלוֹיָן פּוֹן דְּרוֹיָסָן אָרוֹף אַיְגָעְוִיְיָינִק; אַיְדָע קָאָנָטָן זְעוּנָן בְּאַדְעָקָט מִיט צְצָוְוִיְגָטָע הָעַרְלָעָעָן; די אַיְגָעְוִיְיָינְקָסְטָע זִיס פּוֹנָם זְעַקְלָעַ אֵין אוַיסְגָּעָבָט מִיט אֵן אַגְּדָעָר מִין קָלִיָּינָע דְּרוֹיָן-חָעָרְלָעָעָן, וְאָס גִּיבָּן אִים צוֹ אֵן אוַיסְזָעָן פּוֹן סָאָמָעָט. וּזְעַנְעַס קָוָמָט די צִיְּטָה פּוֹן בְּלוֹיָן, פִּילָּן זיך אֵן די קָלִיְּבִּינְקָע זְעַקְלָעָעָן מִיט לְוֹפְטָה; וְאָס מַעַר די דְּאָזְיִקָּע לְוֹפְטָה דְּיִיסְט זיך אַרְוִיסְצּוּגִין, אַלְצָ פְּעַטְעָר פָּאָרְשְׁפָּאָרָט זיך די קָלְאָפָע. סּוֹפְּ-פְּלִיְּ-סּוֹפְּ מַאֲכָת זיך אוַיטָעָרטָמְ-ץִיכְטָה די וּאָגָ פּוֹן דָעַר פְּלָאנְצָן אֵין טָרָאָג זיך

ארויס אויַפְּ דער אויבערפלאָך פונם וואָסער. ערשות דע-
מְאַרְט צעַבְּלִיעַן זיך די פֿרַעֲכְטִיקָע, קְלִינְעַ, גַּלְעַ בְּלוֹמְעַן,
וְאֵס כָּפְּן דָּעַם אַנְבְּלִיךְ פָּון קְלִינְגַּע אוַיסְטְּעַרְלִישָׁע מְאַרְט-
דְּעַלְעַן, מִיט מַעַר אַדְעַר וּוַיְנִיקְעַד אַנְגַּעַבְּלָאָזְעַנְעַ לְיַפְּעַלְעַן,
וּוְעַמְעַס שְׁלִובְּן אַיז דּוֹרְכְּגַּשְׁוִינְטָן מִט אַרְיאָנוֹשְׁעַנְעַ אַדְעַר
ברְּוִינְעַ שְׁטוּרִיְּפָן. אַן מְשֻׁךְ פָּון יִינְגִּי, יוֹ. וַיְיִ אַן אוַיְגְּסָטְט
שְׁתָאַרְצָן זַיְיַ אַרוֹיס מִיט זַיְעַרְעַ פֿרִישָׁע פָּאַרְבָּן צְוִישָׁן די
פֿוַיְינְדִּיקָע פְּלָאנְצָן-רְעַשְׁתְּלִיעַן אַן הוַיְבָּן זַיְיַ אַוִּיכְּפָּצְעַן
אַבְּעַר דָּעַם אוַיְבְּעַרְפָּלְאָךְ פְּוֹנְמַן שְׁלָאַמְּיָקָן וּוְאַסְעָר. אַבְּעַר
וַיְיִ נְאָרְטָן די בְּאַפְּרַוְכְּפְּרָוְנְג אַיז פֿאַרְעַנְדִּיקָט אַן די פֿרְוָכְט
הַוִּיבְּט אַן זַיְיַ אַנְטוּוּקְלִינְז. — בְּיִיטָּן זַיְיַ פֿיכְפָּחַ די רָאָן;
דְּאָס אַרְוִימְיקָע וּוְאַסְעָר דְּרִיקְט אַוִּיכְּפָּצְעַן פָּון די
זְעַקְעַלְעַן, עַפְנָט זַיְיַ אַוִּיכְּפָּצְעַן, רִיסְטָט זַיְיַ אַרְדִּין אַינְמַחְלָה,
מַאֲכָט די פְּלָאנְצָן שְׁוֹעָר אַן צְוִיגְגָּט זַיְיַ וּוְדַעַר אַרְאַפְּצָוָן-
לְאָן זַיְיַ אַוִּיפְּן דָּעַק, אַינְמַשְׁלָאָם.

אַיְן דָּעַן בִּישְׁתָּ אַינְטְּרַעְסָאנְט צַו זָעַן, וַיְיִ אַינְמַחְלָה
דְּאָזְיָקָן קְלִיבְּיָקָן אַפְּאַרְאָט, וְאֵס עַקְוִיסְטִירָט פָּון אַיְבְּקָע
צִיְּטָן, זְעַנְעַן פְּאַרְגְּוַעַשְׁתְּלִיט אַיְנִיקָע פָּון די סָאמְעַט קְעָזָ-
טָע אַן פְּרוֹכְטְּבָאַרְסְטָע דְּעַרְפְּינְדוֹזְגָּעָן פְּוֹנְמַן מְעַנְתְּשָׁן: די
פְּגַנְקְצִינְגְּרָוְגָּפָן קְלִיאָפָעָם, דָּעַר דְּרוֹק פָּון פְּלִיסְיָקִיט
אוֹן לְוֹפֶט, דָּעַר אַרְכִּימְעַדְישָׁר גְּזָוָעָן, אַן אוַיְסְגַּעְפָּרְשָׁאָעָר
אוֹן פְּרִאַקְטִישָׁ אַנְגְּוֹעוֹנְדָּעָט ? דָּעַר מְחַבְּרָה, וּוּלְכָן מִיר
הַאֲבָן נְאָרְ-וְאָס צִיְּטָרָט, בְּאַמְּעִידָט וּוּגָן דָּעַם: « דָּעַם
אַיְוֹזְעַנְגָּעָר, וְאֵס הָאָט דָּעַר עַיְשָׁתָר צְוַגְּעַפְּעַסְטִיקָט צַו
גַּעַחְזָוָמָט, מַסְמָא, אוֹן עַנְלָעַכְעָר מַעְטָאָר וּוּרְתָ שְׂוִין
אַנְגְּוֹעוֹנְדָּעָט זַיְטָ טּוֹיְגָטָעָר יְאָרָן ».

גַּלְוִיבְּנְדִּיקָט, אַן די וּלְכָן אַיְן אַומְבָאַוּטְטָנִיגְּזִיק אַן
אַן אַינְטְּעַלְגָּעָן, רְעַדְעַן מִיר זַיְיַ אַיְן, אַן די קְלָעַנְסְטָע
פָּון אַוְנוֹזְעַדְעַ אַיְדָעַן שְׁאַפְט נִיעַ קָמְפִינְאַצְיָעָס אַן באָ-

צ'וֹנוּגָעַן. אֲבָעָר בְּאֶטְרָאַכְּמָנְדִּיק דֵּי וּוּלְּט פּוֹן דָּעָר נָאָנָם, קִימָעָן מִיר זַיִעַר לְיִיכְתָּ צֹ דָעָר אַיְבָּרְצִיְּגָוָגָג, אָז מִיר זָעָגָעַן נִישְׁתַּ בְּיִכְוָלָת צֹ שָׁאָפָּן קִין שָׁוָם נִיעָסָן. בְּקִומְעָבָע צְוָלְעָצָט אָוִיף דָעָר דָּזְאִיקָעָר עַדְ, גַּעֲפִיבָּעָן מִיר בְּלוּזָה דָּאָס, וּוּאָס סְהָאָט תְּמִיד עַקְוִיסְטִירְט; וּוּי פְּאַרְוּוֹנְדְּרְטְּעָ קִינְדָּעָר גַּיְעָן מִיר נָאָכָמָאָל דָוְרָךְ דָעָם וּוּגָג, וּוּאָס דָאָס לְעָפָן הָאָט שְׁוִין דְוָרְכָעָמָאָט פָּאָר אָוָנוֹ. אָוָן, אָגָב, אָוָן זַיִעַר נָאָטְרָלָעָן, וּוּאָס דָאָס קָוָמָט אָזְוִי פָאָר, אָוָן גְּרָאָד דָאָס גִּיט אָוָנוֹ צֹ רָוָט. אֲבָעָר צֹ דָעָם וּוּלְּעָן מִיר זַיִק נָאָךְ שְׁפָעַטָּעָר אָוּמְקָעָרָן.

VIII

פּרִיד קָאנָעַן נִשְׁתַּ פְּאַרְלָאָזָן דֵּי וּוּאָסָעָר-פְּלָאַגָּצָן, נִשְׁתַּ פּוֹן דָעָרְמָאַנוּנְדִּיק קָוִירָץ דָאָס לְעָפָן פּוֹן דָעָר סָאָמְעָר רָאָמָאָנָה-טִישְׁעָר צְוִוִּישָׁן זַיִי: פּוֹן דָעָר לְעַגְעָנְדָאָרָעָר וּוּאָלִיסְנָעָרְיעָ, פּוֹן דָעָר פְּרָאָש-קָרוּיִיט-מְשָׁפָחָה, וּוּאָס אִירָעָ לְיִבְּעָ-גַעְכְּטָמָעָ שְׁמָעָלָן פָּאָר מִיט זַיִק דָעָם סָאָמָעָ מְדָאָגִישָׁן עַפְיוֹנָאָד אִין דָעָר לְיִבְּעָ-גַעְשִׁיכְטָמָעָ פּוֹן דֵי בְּלוּמָעָן.
וּוּאָלִיסְנָעָרְיעָ אִין אַ נִשְׁתַּ פְּאַרְיְנְדִּיקָעָ פְּלָאָגָן, וּוּאָס פְּאַרְמָאָגָט נִשְׁתַּ דָעָם אָוִיסְטָרְלִישָׁן חָנָ פּוֹן נְעָנוֹפָאָרָן, אָדָעָר פּוֹן גַּעֲוִיסָע וּוּאָסָעָר-וּוּוּקָסָן. אֲבָעָר דָעָר גְּאָטוֹר אִין אַיְגָעָפָאָלָן צֹ פְּאַרְקָעְרָפָעָרָן אִין אָט דָעָר פְּלָאָגָן אַ שִׁינָע אָיְדָעָ, דָאָס גַּאֲנָצָע לְעָפָן פִּין דָעָר קָלְיִינָעָר וּוּאָלִיסְנָעָרְיעָ גִּיטָדָרָן אִין דָעָר טִיפְעָנִישָׁ פּוֹן וּוּאָסָעָר, אִין אַ מִין הָאָ-בָדִימָל, בֵּין עַס קָוָמָט אַן דֵי חַתּוֹנָה-שָׁעָה, וּוּעָן זַיִ הַוִּיבְטָ זַיִן אַן רִיאָסָן צֹ אַ נִי לְעָפָן. דָעָמָאָלָט וּוּקְלָט דֵי נְקָבָה-בְּלָטָם פְּאַמְעָלְעָרָ פְּאַגְּאָנְדָעָר דָעָם לְאָגָגָן סְפִירָאָל פּוֹן אִיר שְׁטוּנָגָל, הַוִּיבְטָ זַיִן אָוִיף, שְׁוּוִימָט אָרוּיס אָוָן צְעַבְּלִיט זַיִן אָוִיף דָעָר אַיְבָּרְפְּלָאָר פּוֹן דָעָר סְאַזְשָׁלְקָעָ. פּוֹן אַ שְׁכָנוֹתָדִיקָן שְׁטוּנָגָל הַוִּיבְטָ זַיִן דָאָן אָוִיף דֵי זְכָרִים-בְּלוּמָעָן,

וואס דערזען זי דורך באזונטן, דורךיכטיקן ואסטער. זי זונען פול מיט האפנונג און ציון זיך צו דער, וואס וויגט זיך, וואס ווארט אויף זי, וואס ריפט זיך אין א מאגישע וועلت. אבער אינטינן וועג ווערן זיך פלאזים פאראהאלטן: זיער שטונגס, דער אינזקיידר קוואל פון זיער לעבן, איז צו קידץ; זי וועלן קיינמאָל נישט דער-גרייכן די ליכטיקע וועלט, נישט דערגרייכן דארט, ווועס קאן פאָרְקּוּמָן די באַהענטונג פון די שטוויב-פֿעַזְעַלְעַךְ מיטן פֿעַסְטֶן.

אי דען דא איז דער נאטער נאָך אַ גִּרְעָסְרָעַ נאָכְלָעִיסְקִיט, אַ דָּעַר אַ שְׁרַעַק, עַכְּבָּרָעַ נְסִינוֹן? טְרָאָכְט זיך נאָר אַרְיֵין אַיז דער דְּרָאָמָע פּוֹנָם דְּזָיְקָן פֿאָרָלָאנְג, וווען דְּאָס אָנוֹי נְאָעָנְטָע אַיז נְיִשְׁטָדְעָרְגִּיכְבָּאָר, וווען די פְּאָטָאַגְּיִשְׁקִיט אַיז אָנוֹי באַשְׁיִינְגְּעַרְלָעַךְ, וווען מען האָט פָּאָר זיך אַזְמָעַגְּלָעַכְּקִיט אַן אַ זְוִים באַגְּרִילְעַכְּרָעַ סִיבָּה!... די דְּרָאָמָע וואָלְט גְּעוּן אַומְלָעַבָּאָר, ווֹי אַונְזָעַר אַיְגָעַן מְעַנְתְּשָׁלְעַכְּעַ דְּרָאָמָע אוֹיף דָּעַר דְּזָיְקָן עַיר; אַבער אַט מִישְׁט זיך אַומְגָעַרְיכְּט אַרְיֵין אַיז אַיר אַ זְיִיעַר עַלְעַמְעַנְט. הָאָבָן דָּעַן די זְכָרִים-בְּגָזְעָמָן גַּהֲאָט אַ פָּאָרָעָג-פְּילָפִּי זְיִיעַר אַנְטוּשָׁוָגָג, וואָס זיך הָאָבָן אַנְגָּגָעָרִיט אַיז זְיִיעַר הָאָרָצָן אַ זְפְּטַבְּלָעָזֶל, פּוֹנָקֶט ווֹי מְהַאֲלָט פֿאָרָאָרגָן אַיז דָּעַר נְשָׁמָה אַ גְּדָלָאָק ווועגן אַ פָּאָרָצְוּיְפֿלְטָעָר אַוְיסְטָן-לִיזְוָגָן? עַס דּוֹכֶט זיך, אוֹ אַ רְגָעָה וואָקְלָעָן זיך זיך; דָּעַר-זְיִיחָיָהן זיך צָוֵם גְּלִיק (די דְּזָיְקָע ווֹונְדָעַרְבָּאָר אַבָּן-שְׁטָרָעַנְגָּוָג אַיז די סָאמָע אַיְבְּזָדָאָטְרָלְעַכְּעַ, וואָס אַיז מִיר באַקָּאנְט אַיְבָּטָן לעַבָּן פּוֹן אַינְזָעָקָטָן אַיז בְּלוּמָעָן). זיך דִּיאַיְן זיך אַפְּ פּוֹן זְיִיעַר שְׁטָרָעַנְגָּלְעַךְ אַיז מִיט אַן אַזְמָפְּאָרָגְּלִיכְלָעַן דְּרָאָנוֹג שְׁנִידָן דָּרָךְ זְיִיעַר. קְרִיְין-

בעטלאַען, צוישן פערל-טראָפּנס פִּין פרײַד, די אויבער-
 פְּלאַך פונם וואסער. שטערבלעַע פָּאַרווונדעתע, אַבְּצָר פְּרִיעַ-
 אַין שִׁינְגְּדִיךְעַ, שְׂוִימָעַן זַיְ אַ וְּיַיְלָע נַעֲפֵן וְּיַעֲרָע זַאֲרָג-
 לְאֹזֶע פְּלוֹת; די באָהעפּונְג קומָט פָּאַר, די לְיַיְבָּע-קְרַבְּנוֹת
 קומָעַן דַּעֲרַבָּאַך אָום מִיטָּן שְׁטוֹרָם, בְּעֵת די "זַיְ", וְאָסֶ
 אַיְזָן שְׁוִין אַ טָּאמָע, פָּאַרְמָאָכְט אַיר קְרוּינְדָּל, אַין וְעַלְכָּן
 עַס לְעַפְּט נַאֲך זַיְעַר לְעַצְּטָר אַטְּעָם, וְוִיקְלָט צָעֻנוֹף אַיר
 סְפִּירָאָל אַין וְידָעָת וְוִידָעָת אַרְאָפֶן אַין דַּעַר טִיפְּעָנִישׁ,
 פְּדי דָּאָרט אַוְן אַוְיסְטוּרָאָגָן די פְּרוֹכָּט פונם העֲרָאִישָׁן קוֹשׁ.
 דָּאָס דַּאֲזִיקָּע שִׁינְגָּע, שְׁטוֹרָעָנְגָּרִיכְטִיקָּע בְּיַיְד אַיְזָן
 אַבְּעָר בְּלוֹיזָן גַּעֲזָעַן פָּוֹן דַּעַר לִיכְט-זַיְיט. צַי זַאֲרָה מַעַן עַס
 פָּאַרְשָׁוּעָן, דָּוָרָך בָּאַטְּרָאָכָּן אַוְיךְ זִינְעַשְׁאָט-זַיְיט? פָּאַרְ-
 וְאָסֶ נִישְׁט? אַין דַּעַר שָׁאָטְנ-זַיְיט גַּעֲפִינְט מַעַן אַמְּאָל נִישְׁט
 וְוִינְצִיקָּעָר אִינְטָעָרָעָסָאנְטָע אַמְּתָן, וְיַי אַין דַּעַר לִיכְט-זַיְיט.
 די דַּאֲזִיקָּע פְּרָעָכְטִיקָּע טְרָאָגְדִּיעָ אַיְזָן פּוֹלְקָאָט בְּלוֹיזָן
 דַּעֲמָאָלָט, וְעַן מִיהָאָט אַין זִינְעַן די אִינְטָעָלְגִּינְגָּן אַיְזָן דַּי
 שְׁטוֹרָעָבָּוּגָּעָן פָּוֹנְמָן מִין, קְוַקְטָן מַעַן זַיְ אַבְּעָר צַו צַו
 אִינְגְּצִילְגָּעָן אַינְדְּיוּידְיוֹעָן, זַעַט מַעַן, וְיַי הַאַנְדְּלָעָן אַפְּטָמָן
 אַוְמְגָעָשִׁיקָּט אַיְזָן אַוְמְזִינִיק אַיְנָם דַּאֲזִיקָּן אַיְדָעָאָלָן פְּלאַן-
 אַמְּאָל הוַיְבָּן זַיְ אַוְיךְ די זִכְּרִים-בְּלוֹטָעָן אַיְזָן דַּעַר אוּבְּעָעָ-
 פְּלאַן, וְעַן עַס זַעַגְעָן נַאֲך נִישְׁטָא קִיְּין נִקְבּוֹת-בְּלוֹמָעָן אַיְזָן
 דַּעַר שְׁכְּנָהשָׁאָפָּט. אַמְּאָל וְוִידָעָר, וְעַן דָּאָס נִידְעָרִיכָּע
 וְאָסֶעָר וְזַאֲלָט זַיְ גְּרָאָד לִיכְט דַּעֲרָמְגָּלְעָכָט צַו דַּעֲרָגְרִינְ-
 זַיְעַר גַּעַלְיְבָּטָע, רִיאַסְטָן זַיְ אַוְיךְ אַיְבָּעָר. מַעְכָּבָאִיש אַיְזָן
 אַזְּמָנִיְּטִיקְעָרָהִיט, זַיְעַר שְׁטָעָגָל. מַר זַעַגְעָן דָּאָן אַיְבָּעָרִיךְ
 מָאָל, וְיַי דַּעַר גַּאנְצָעָר זְשָׁעָנִי גַּעהָרָט דַּעַם מִין, דַּעַט
 לְעַפְּנָן, אַדְעָר דַּעַר נָאָטוֹר, בְּעֵת דַּעַר יְחִיד אַיְזָן פְּמָעָט וְיַי
 נָאָרִיש. בְּלוֹיזָן בַּיִּם מַעֲנְטָשָׁן אַיְזָן דָּאָ אַ רְעָאָלָע דַּיְוָאָלִיִּ-
 זַיְרָוָגָן צְוִישָׁן די צְוִיִּי אִינְטָעָלְעָקָטָן, פָּוֹנְמָן מִין אַיְזָן פָּוֹנְמָן
 יְחִיד, מִיט אַ טְּעַנְדָּעָן, — וְאָס וְוִערְטָן צְלָן מַעַר אַיְזָן

מער פולט און אקטיוו — צו א מין גליינגעוויכט, וואס
אי דער גרויסער סוד פון איזער צוקונפט.

יא

ויך בי די פארזיטישע פלאגנץ שטוייסט מען זיך
אן אויף ווונדרלעכע דירשיגונגגען, וו, למשל, בי דעם
אויסטרגעווילען טייוו-ס-פאדעם, וואס ווערט אין פאַלְזָס-
לשון אַנגָעָרָפָן אויך — מאָנאָכִיש בערדל. ער האָט זיאַט
קיין בלעטער, און ווי נאָר זיין שטונגלוֹ דערגריכט עט-
לעכע טענטימטען ער די הײַר, ריסט ער זיך גערין אָפ-
פּוֹן זיַּנוּן וְאַרְצָלָעָן אָוּן וְוַיקָּלֶט זיך אַרְוּם אַרְוּם אַנְיִיס-
געְקָלְבִּינְעָם קְרָבָן, אָין וְוַעֲלָנֶן ער שטעכט אַרְיִין זיַּנוּן
זַיְגַּ-צַּאַפְּגָדְלָעָן. פּוֹן דַּעַט מַאֲמָעָנֶת אָן לְעֵבֶט ער אַינְגָאנְצָן
אוּטָן חַשְׁבָּוֹן פּוֹן זיַּין דַּוְבָּר. סָאוּן נִשְׁתַּמְּטָמְעָן אָפָּ-
צָוְאִין זיַּין אַיִּפְמָעַרְקָוָמְקִיט, ער זַאֲגָט זיך אָפָּ פּוֹן יַעֲדָן
אַנְשָׁפָאָר, וְוָאָס גַּעֲפָלָט אִים נִשְׁתַּמְּטָמְעָן אָוּבָּס אַיִּין נַוְיָ-
טִיק, וְוָעַט ער גַּיְן זַוְּכָּן גַּאנְצָן וְוִיטָּס אַשְׁטַעַנְגָּלָן קָאָ-
נָאָפְּלִיעַ, הָאָפָּן, לְזַעַרְנָעָן אַדְעָר פְּלָאָקָס, וְוָאָס זַעַנְעָן צָוְעָ-
פָּאָסָט צו זיַּין טַעַמְפָעָרָמָעָנֶת אָוּן גַּעַשְׁמָאָק.

ער דָּזְיִקְעָר טַיּוֹוָס-פְּאָדָעָט צִיט, נַאֲטִירְלָעָן, צו
אוּנְגָעָר אַיִּפְמָעַרְקָוָמְקִיט צו די קְרִיבְנִיקָעָ פְּלָאָגָנֶן, וְוָאָס
הָאָבָּן זַיְעָר אַיִּגְטָרָעָסָאנְטָעָ מְנַהְגָּים אָוּן סְלִוְינָט זיך צו
דַּעַרְמָאָנְעָן זַיְיִט אַפָּאָר וְוָעָרְטָרָר. די פּוֹן אַוְנָן, וְוָאָס
הָאָבָּן אַ קְוָרְצָעָ צִיטָט גַּעַוְוִינְט אַיְפָן דָּאָרָךְ, הָאָבָּן נִשְׁתַּמְּטָ-
אַיִּינְמָאָלָגָעָה אַגְּהָאָט די גַּעַלְעָגָנָהָיִט צו באָוָונְדָעָרָן דַּעַט אַנְ-
סְטִינְגְּקָט, אַזָּאָ מִין אַרְטָט וְעַ-חֹוָשָׁ, וְוָאָס בְּאוּזְגָּט די קְלָעָ-
טָעָר-פְּעַדְעַמְלָעָרָן פּוֹן וְוַילְדָעָ וְוַיְנְטְרִיבָן, אַדְעָר פּוֹנָם שְׁלָעָ-
דָּעָרָל אַיְן דַּעַר רִיכְטוֹנָגָ צו אַ העַנְטָלָ פּוֹן אַ גְּרָאָבְּלִיעַ,
אַדְעָר פּוֹן אַ רִידְלָ, וְוָאָס אַיְן אַנְגָּעָשְׁפָאָרָט אָן אַ וְוָאנְטָ.
שְׁטָעָלָט אַיבָּעָר די גְּרָאָבְּלִיעַ, אָוּן אוּפָּסָרָגָן וְוַעֲלָן זיך

די קְלַעַתָּעַר-פְּעַדְעַלְעַךְ פְּוֹלְשַׁטְעַנְדִּיק אֲוּמְדְּרִיּוּן אָוּן זֵי וּוֹי
דָּעַר גַּעֲפִינְגָּן. אַיְן שָׁאֶפְעַנְהוּיְירָס אַפְּהַאנְדְּלִוְגָּו: «וּוְעַבְּגָן
דָּעַם וּוְיִלְגָּן אַיְן דָּעַר נָאַט וּוְרִי», אַיְן קָאֶפְיִיטְלַ
וּוֹאָס בָּאַהָאַנְדְּלַטְלַ דִּי פִּיוֹיאַלְאָגְנִיעַ פּוֹן פְּלַאנְצָן, וּוּרְעַן גַּעַטְ
בְּרָאַכְטַּוּ וּוּגַן דָּאַיְקָן עַנְיִין (אָוּן וּוּגַן פִּילְאַגְּנְדְּרָעַ) אַסְ
בָּאַפְּאַכְטְּוָגְגָעָן אָוּן עַקְסְפְּעוּרִים עַגְטָן, וּוּלְכָעַ אַרְקָעַ דָּעַם
נִישְׁטַ בְּרַעְנְגָעָן צְוְלִיבְ מָנוּגָן אַיְן אַרְטַ, אַיְקָ שִׁקְ אַפְּ דָעַם
לְעֹזֶר צָוֵם דָּאַיְקָן קָאֶפְיִיטְלַ, וּוּ ערְ וּוּעַט אַוְיךְ גַּעֲפִינְגָּן
אַרְשִׁימָה פּוֹן אַסְ קְוּוּלְן אָוּן דְּגַטְבִּיכְעָרָ. סְאַיְן אַיְ
בָּעָרִיק צְוְצָוְגָעָבָן, אָוּן פָּאַר דִּי לְעַצְטָעַ 50–60 יָאָרְ הַאַבְּן
זֵיךְ דִּי דָּאַיְקָעַ קְוּעַן שְׁתָאַרְקַ פָּאַרְמָעַרְטַ; סְאַיְן אַפְּגָעַר
בְּכָל לְכְמַעַט אַוְמַעַלְעַן אַוְיסְצּוּשְׁעַפְן דָעַט מַאְתְּעַרְיִאָלַ.

פּוֹן דִּי סְקַ דְּעַרְפִּינְדְּגָעָן, הַמְּצָאוֹת אָוּן פָּאַרְשִׁיְ
דָעַנְעַ פָּאַרְזִיכְטַס-מִיטְלְעַן, לְאַמְּרִיר נָגָךְ בְּרַעְנְגָעָן, אַלְסְ בִּיְ
שְׁפִילַ, דִּי פָּאַרְזִיכְטִיקִיִּים פּוֹן דָעַר שְׁטַרְאַלְנְדִיקְעָרָ הַיְאָזָעָ
רִידְעָ (Hyoseris radiata). אַקְלַיְ�� פְּלַאנְצָן מִיטְ גַּלְעַ
בְּלַוְמָעָן, וּוֹאָס אַיְזָן וַיְיַעַד עַנְלָעָן צָוֵם לְיִבְנְצָאן, אָוּן וּוּלְכָעַ
מִטְרָעַפְטַ אַפְּט אַוְיךְ דִּי לְעַטְטַ וּוּעַט פּוֹן דָעַר רִיוְוִעַרְעָ.
פְּדִי צָוְ פָּאַרְזִיכְעָרָן גַּלְיִיכְזִיכְטִיקְ סְיִי דִּי פָּאַנְאַנְדְּרָזִיְאָוָגָן,
סְיִי דִּי דְּוִיְעַרְהָאַפְּטִיקִיִּים פּוֹן אַיר «רָאַסְעָ», גִּיטְ זֵי אַרְוִיסְ
אַיְן אַיְן אָוּן דְּעַרְזַעְלְבָעָר צִיְטַ צְוּוִי מִינִים זָמְעָן. אַיְן
מִין פָּאַלְטַ לְיִיכְטַ אַפְּ פּוֹן דָעַר פְּלַאנְצָן אָוּן אַיְן פָּאַרְזָעָן
מִיטְ פְּלִיגְעַלְעַךְ, פְּדִי פָּאַרְטָרָאַנְן צָוְ וּוּרְעַן מִיטְן וּוּנְטַ, בְּעַת
דָעַר צְוְיִיטָעָר מִין. אָוּן פְּלִיגְעַלְעַךְ, בְּיִיבְטַ גַּעֲפָנְגָעָן גַּיְן
דָעַר בְּלַוְמָעָן-קְרוּיָן אָוּן וּוּרְטַ בָּאַפְּרִיטַ עַרְשַׁת דָעַן, וּוּן
די לְעַצְטָעַ צְעַפְאַלְטַ זֵיךְ.

די גַּעַשְׁכְּטָעַ פּוֹן דָעַר פְּלַאנְצָן Xanthium spinosum
וּוִיּוֹזְטַ אַזְגָּזָן, וּוּ גַּוטְ עַס זָעַנְעַן פָּאַרְטָרָאַכְטַ אָוּן סְאַרְאַ גַּוטְ
רְעַזְוְלְמָטָאַטְן עַס גִּיבְנַ גַּעַוְוִיסְעַ סִיסְצָעַמְעַן פּוֹן פָּאַנְאַנְדְּרָזִיְעָן
די דָּאַיְקָעַ פְּלַאנְצָן אַיְזָן אַסְ הַעַסְלָעַךְ וּוּלְדְ-גְּרָאַן, אַנְגָּעַפְיָ

קוועט מיט באָראַבָּרִישׁ שטעלבלקעס. ביז דאַ נישט אַנג
אייז זוי גָּרְנוּישׁ באָקָאנֶט געוווען איין מערב-אייראָפָע, אַיז
קיינער, פָּאָרְשְׁטִיט וֵיךְ, האָט נישט געטרוימט וועגן אַקְלִי-
מאַטְזִירָן זוי. אַירְעַ נְצֻחָנוֹת האָט זוי צוֹ פָּאָרְדָּאנְקָעָן דֵּי
קלְיִינָעַ האַטְשִׁיקְלָעַן, וּאָס בָּאָדָעָן דֵּי הַילְזָן פָּוֹן אַירְפָּרוֹכְטָן
אוֹן טַשְׁעַפְעָן זיךְ אַיְן אַינְן דָּעָר פָּעַל פָּוֹן חִוְתָּה. שְׂטָאמָעָנְדִיק
אַלְיִין פָּוֹן רַוְּסָּאָגָד, אַיז זוי גַּעֲקָומָעַן צוֹ אַזְנוֹן אַין דֵּי בָּאָלְן
וּאָלְן, וּאָס זָעָנָעַן אִימְפָּאָרְטִירָט גַּעֲוָאָרָן פָּוֹן דֵּי טִיפְעָנִישָׁן פָּוֹן
דֵּי רַוְּסִישׁ סְטַעַפְעָס, אוֹן מַיוֹאָלָט בָּקָעָנָט אַוְיף דָּעָר לְאָנְדָּ-
קָאָרְטָעַ נְאָכְפָּאָגָן דֵּי עַטְאָפָן פָּוֹן דָּעָר דָּאָזִיקָּעַר גְּרוּסְטָר
וְאָנְדָּעָרְדָּעָרִין, וּאָס האָט אַגְּעָקְטִירָט פָּאָר זיךְ אַגְּיִיעַ וּוּעָלָט.
דֵּי אִמְּטָלְלִיעְנִישׁ סִילְעָנָעַ (Silene italica), אַקְלִיְין,
וּוִיס אַין גָּאַיוֹן בְּלִימָלְעָעַ, וּוּלְכָן מִגְעָפִינְט זַיְעַר פִּילְ-
אָוּנְטָעָר דֵּי אַלְיִוּן-בּוּמָר, האָט גַּעַלְגָּזָט אַרְבָּעָטָן אַיר גַּעַל-
דָּאנְק אַין אָן אַנְדָּעָר רִיכְטוֹנָג. וּוֹי סְזוּיּוֹת אָוִיס, אַיז זוי
זַיְעַר אַ שְׁרָעָקְעוּדוֹדִיקָּעַ אָן זַיְעַר אָן אַיְידָעָלָעַ, — אַין פְּדִי-
אַוִּיסְטוּמִידָן דָּעַם בָּאָזָן פָּוֹן אַוְמָבָאָקוּעָמָע אָן נִישְׁטָ-לְעָלִי-
קָאָטָעַ אַיְזָעָקָטָן, האָט זוי בָּאָדָעָט אַירְעַ שְׁטָעָנְגָּלָעַ מִיט
דְּרִיְין-הַעֲרָלְעָן, וּאָס טִילְיָן אָוִיס אַ קְלָעְפִּיקָּעַ פְּלִיסִיקִיט,
אַין וּוּלְכָעָר דֵּי פָּאָרְזִיטָן קְלָעְפָּן זיךְ אַיְן אַזְוִי שְׁטָאָרָק,
אָז דֵּי פּוּיְעָרִים פָּוֹן דָּרוֹם בָּאָנוֹצָן דֵּי דָאָזִיקָּעַ בְּלִימָלְעָעַ אָלָס
פְּלִיגְזָן-כָּאָפָעָר. אַנְדָּעָרְדָּעָרְדָּעָר וְאַרְיָאָצְעָס פָּוֹן דָּעָר סִילְעָנָעַ האָבָן
וּבָאָךְ שְׁאָרְפּוֹנִיקָּפָאָכָט דֵּי דָאָזִיקָּעַ סִיטְפָּעָם. מָרוֹאָ
הַאָבָּנְדִּיק, קוֹדְמָכְכָּה, פָּאָר דֵּי מַוְּרָאָשְׁקָעָם, הַאָבָן זַיְיַ אַוִּיסְגָּע-
פּוֹנָעָן, אָז אַוְיף צוֹ פָּאָרְשְׁטָעָלְן זַיְיַ דָּעַם וּוּגָג וּוּעָט גַּעֲנִיגָּן
אַ ברִיְיתָעָר קְלָעְפִּיקָּעַ רִיבָּג אַוּנְטָעָר יְצָדָעָר שְׁטָעָנְגָּלָעַ-
פּוֹנְקָט דָּאָסְטוּלְבָעַ טּוֹעַן דֵּי גַּעַרְטָעָר, וּוֹעַן זַיְיַ נַעֲמָעַן אָרוֹם
דָּעַם שְׂטָاطָם פָּוֹן עַפְלָ-בּוּמָר מִיט אַסְמָאָלָעַ-רוּיָת, פְּדִי
אוֹיפְּזָאָה-אַלְטָן דֵּי אַיְזָעָזָעָז פָּוֹן דֵּי שְׁלִיְעָלְעָן.
אָנוֹי אָרוֹם קְוּמָעַן מִיר צוֹ צוֹ דֵּי פָּאָרְטִיזְדִּיקְנוֹגָס-

טיטלען פון די פלאגנץן. אין זיין אויסגעצעי'כטן, פאָפּולדערן
בורך: "די אַרְיָיגִינְעַלְעַט פְּלָאנְצֶן" (זו וועלכּן כישיך
אָפּ דעם לְעוֹזָה, ווֹאָס זוכְטַ דֵי סָגְמָע גַּעֲנוֹיסְטָעַ פֿרְטִים)
בָּאַהֲנְדָלַת אַבְּרִי קוֹפְעַן אַיְנִיקָעַ פון די דָאַזְקָע אָוִיס-
טָעַרְלִישָׁע פְּלִי-זִוְּנָס. קוּדָם-כְּלָי קַוְמָעַ דָּאָ אַין בָּאַטְרָאַכְטַ דֵי
שְׂטָעַכְלְקָעַס, בְּנוֹגָע וועלכּעַ אַשְׁילְעַר פון דער סָאַבְּאָגָע, לְאָ-
טָעַלְיָע, הָאָט גַּעֲמָאָכָט זַיְעָר אַינְטוּרָעַטָּאַנְטָע עַקְסָפְּעַרְמָעַטָּן, ווֹאָס
וּוֹיְזָן אָז שָׁאָטוֹן אָזָן פִּיכְטְּקִיעַט פָּאַרְבִּיכְטַן דֵי שְׂטָעַכְדִּיעַ
טִיְּלָן פון די פְּלָאנְצֶן, אָזָן פָּאַרְקָעַרְט, ווֹאָס מַעַר דָּעַר אַרְטַ
איַן פְּרוֹכְטְּלָאָזָן אָזָן פָּאַרְבְּרָעַנטָּט פון דָעַר זָוָן, לְאָזָן מַעַר בָּאָ-
דָעַקְטַ זִיךְ די פְּלָאנְצֶן מִיט שְׂטָעַכְקָע שְׁבִיצָן, רִיבְטִיק וּזִי
וּוֹאָלָט פָּאַרְשָׁתָאָנוֹן, אָזָן זִיךְ דָאָ כְּמַעַט דֵי אַיְגְּצִיעַ
לְעַבְּנִיגְעַבְּלִיבְּעָנוּ צְוִישָׁן מְדָבְּרִיקָע פְּלָילָן, אַדְעָר אָוִיפְּ קָאָ-
זָאָמָד, אָזָן דָעַרְבָּר מָוָן זִי פָּאַרְטָאַפְּלָעַן דֵי קָרָאַפְּטַן
איַר פָּאַרְטִּידִיקָוָג קָעָגָן אַ פִּינְטוֹ, ווֹאָס הָאָט שָׁוִין נִישְׁתָּ
מַעַר קִיְּין אַוְיסָוָאָל אָזָן זָוָן רְוִיבָן, חַוְצָדָעַם, אָזָן נָאָר וּוּעָרָת
צָו בָּאַמְעָרָן, אָזָן זַעַלְבָע שְׂטָעַכְדִּיקָע פְּלָאנְצֶן, וּוֹעָן זִי
וּוּרָן קָלְטִיוֹרִיט דָוְרָכָן מַעֲנְטָשָׁן, פָּאַרְלִירָן זִי צְוִיפְּסָלָעַ
זַיְעָר פְּלִי-זִוְּנָס. אַיְבָעַרְלָאָזְנָדִיק די זָאָרָג וּוּעָן זַיְעָר זַיְכָרָ-
קִיְּטַן דָעַם אַיְבָעַרְנָאָטִיוֹרָעָן בָּאַשְׁיַצָּרָ, וועלכּעַר הָאָט זִי
אַרְיָינְגָנוֹמוֹעַן אָזָן זָוָן גָּאָרטָן*).

(*) פון די גּוּוֹוִיקָס, ווֹאָס הָעָרָן זִיךְ אַיְיךְ צִיְּ פָּאַרְטִּידִיקָן, אָזָן דָעַר
סָגְמָע ווּנוֹדָעַרְלָעַכְעָר דָעַר סָגְלָאַטַּן. וּוֹעָן מְדִיְּסָט אָז דָאָשׁ שְׂטָעַנְגָּן, אַדְעָר
אָגְלָאַטַּן ווּילְדָן סָגְלָאַטַּן, — בָּאַמְעָרָקָט דָעַר אַוְיבָּן-צִיטְרִיטָעָר מַחְבָּרָ, —
פְּלִיטָט אַרְוִיסָט פון זִי אָז וּוּסְעָרָ, מִילְּאָ-אַרְטִּידִיקָעָר זָאַפְּט (בְּאַשְׁטִיְּסָט פון
פָּאַרְשִׁידְעָנוּ עַלְעַמְעָנָטָן), וועלכּעַר פָּאַרְטִּידִיקָט מִיטִּיק דָעַם גּוּוֹוִיקָס קָעָג
אַגְּנוּרִיךְ פון שְׁנָעָקָן. בִּים קָוְלְטִיוֹרִיטָן סָגְלָאַט אַכְבָּרָ, ווֹאָס שְׁטָמָאַט פון
וּילְדָן, פָּעַלְתַ בְּמִיעָט אַינְגָאנְצָן דָעַר דָאַזְקָעָר זָאַפְּט. אַזְוִי אַרְוִיס אָזָן דָעַר
גּוּוֹוִיקָס, צִוְּ דָעַר גּוּוֹיְסָעָר פָּאַרְצְוֹוּיְפְּלִינְגָס פָּזָן די גּוּרְדָּנָעָר, מַעַר גִּישְׁת

געויסע פלאגנץן (צווישן אנדערע אויך די שטיעף)^ה האָרייקע) פארביינן די שטעלקלעס מיט זיער הארטע הערעעלען. אנדערע ווידער, ווי די קראפּיווע, טווען אריין אין זי ס. גאל אנדערע, ווי געראָני (בְּאַתְשָׁאַן-שְׂאַבְּלָה), מײַנטע, רוטע א. אָן. וו. באֹזָאָפּעָנָעָן זיך מיט שאָרֶפּעַ דִּיחָות, פְּדִי צו פָּאָרְטִּיבִּין פָּוּן זיך די חֵיתָה. אָבעָר די סָאָמָע אָוִיסְטָעָרְלִישָׁע זענען די, ווֹאָס פָּאָרְטִּידִיקִין זיך מע-כאַנְישׁ. כְּיוּאָל בְּרָעָנָעָן, אַלְסָס בִּישְׁפִּיל, בְּלִיאָו דֻּעַם קִיטִּיְּתַהֲוָה, ווֹאָס רִינְגְּלַט זיך אָרוּם מיט אַמְּתָן פָּאָגְּצָעָר פָּוּן מִיקְּרָאָסְקָאָפּּיְשָׁע קְרָנְדְּלָעָךְ פָּוּן קִינְגְּשְׁטִין. אַיְבִּירִקְנָס, פְּמַעַט אַלְעַט שְׁטוּרְיִ-גְּרָאָזְן מִישָׁן צו קָאָל אַין זַיְעָרָע גַּע-וועַבָּן, כְּדִי אָפְּצָוּנָעָמָעָן דֻּעַם אָפְּעָטִיט פִּי די שנעָקָן.

X

א"דר מִרְקָוּעַן צִוְּרָעָתָן צו באָדִיבִּין די קָאָמְפְּלִיְּתַהֲוָה צִירְטָע אַיְגְּרִיכְטָוְגָּעָן, אַין ווּלְכָעַ סְנוּיִקְטָה זיך די קָעְבָּנוּיִיטִיקָע באַשְׁטוּבָוָגָה, ווּלְכָעַ מִיר פָּוּן די טְוִיּוֹנָטָעָר חַתְּוָנָה-צְעַלְעָמָנִיָּעָה, ווֹאָס פְּרָאָקְטִיצְרִין זיך אַין אָגְּנָעָרָע גַּעַרְטָנוּרָע, בְּלִיאָו דְּעָרְמָאָנָעָן די שאָרְפְּזִינְיקָע אַיְגְּפָלָן פָּוּן עַטְלָעָכָע, זַיְעָר פְּשָׁוֹטָע בְּ וּמָעָן, בִּי ווּלְכָעַ דָּאָס פָּאָרְ-פָּאָלָק וּוּרָט גַּעֲבּוּרִין, לִיפְטָח זיך אַון שְׁטָאָרְבָּט אַין אַין דֻּעַם

פעַק צו קָעְמָן אַון לאָזָט זיך אוּפְּפָרָעָן פָּוּן די שנעָקָן". אַמת, דָעַר דָּאוּיְקָר מִילְּךָ-אָפְּטָפָט פָּעָלָט גָּאָר בִּי די יְוָנָגָע גַּעֲוִיְקָטָן אַון בָּאוּוּיָהָט זיך אַין גָּרוּס שְׁפָע, ווּעַן דָעַר סָאָלָאָט הַיְבָט אָן צו טְרָאָגָן זָאָמָעָן. אָבעָר גָּרָאָד אַין אַנְהָוִיב פָּוּן זַיְן לְעָבָן, ווּעַן עַר טְרָאָגָט די עַרְשָׁתָאָ, צָאָרָטָע בְּלִיעָטָעָר, נְוִיְקָט זיך דָעַר גַּעֲוִיְקָס באַזְוְנָדָעָרָס אַין פָּאָרְטִּידִיקִינְג. קִימָט אָוִס, אָז דָעַר קוֹלְטִיוֹרְטָעָר גַּעֲוִיְקָס פָּאָרְלִירָט אָ בִּיסְלָה די קָאָפָט (אוּבָטָהָן זיך אַוְיִ אַיסְטְּרִיךְן). אַין ווֹיִס נִשְׁתָּה גַּעֲנָרִי, ווּ ער האָלָט אַין דֻּעַם: דָעַר ווּלְכָעַ.

ועלבן קרייננדל. דער טיפ פון דער דאזיקער סיסטעם אין גוט באקאנט: די שטוויב-פעדעלען, אָדער די זכר-אַר-גאנען*) אַ בורך פֶּלְ שׂוֹאכָבָן אָן צָלָרִיכָּע, רִינְגְּלָעָן אַרְוָם דעם קְרֻעְפְּטִיקָן אָן גְּדוֹלְדִיקָן פֿעַסְטָל. Mariti et uxores. דֵי חֲתָנָה אָן פְּלוֹת פְּרִיעַן זִיךְ אַינְגִּינָּעָם אָין אַיִן חֹופָה-גַּעַצְעַלְטָה, דְּרִיקְטָן אַיִס וּוֹנְדָעָרְשִׁין דָּעָר גְּרוֹיסְעָר לִינְעָי. אָפְּעָר דֵי פָאַזְיִיעַ, דֵי פָאָרָם, דֵי גְּעוּוֹנְיהִיטָן פָּוֹן דֵי דָאַזְיָקָע אַרְגָּאנָעָן וּעְנָעָן בֵּי פָאָרְשִׁידְעָנָה בְּלוּמָעָן אַנְדָעָרָש, רִיכְטִיקָן וּדֵי גְּעוּוֹנְיהִיטָן דָּעָר גְּדָאָנָק, וּעְלְכָרָר אָין נָאָךְ נִישְׁתָּאָטָר וּוְאַלְטָט גַּעַחַאַט אַ גְּדָאָנָק, נָאָךְ נִשְׁתָּאָטָר אַפְּרִיגְעָר פָּוֹן כְּבוֹד— גְּעוּוֹנָה פָּאָר אִיר אַ זָּאָךְ פָּוֹן אַמְּבִיצְיָע, אַפְּטִימָאָל פָּאַלְטָט דָּעָר זִיךְ קִיּוֹמָאָל נִשְׁתָּאָט אַבְּעַרְחוֹזָהָרָן. אַפְּטִימָאָל אַפְּטִימָאָל נִשְׁתָּאָט בְּלוּמָעָן-שְׁמוּיָּב, וּעְנָה עָרָה וּוּרְטָה רִיחָה, אַוְלָאָפְּ אַוְיתָה אַ נָּאָט טִירְלָעָכָן אָוָפָן, פָּוֹן דֵי הוּכְיעָ שְׁטוּבָה-פָּעַדְעַלְעָעָךְ אַוְיָפָן פֿעַסְטָל; אָפְּעָר אַפְּטָמָאָט זִיךְ אַוְיָחָד, אָן דָּעָר פֿעַסְטָל אָין פָּוֹן דָּעַרְזָעַלְבָּעָר גְּרוֹיסָם, וּוּ די שְׁטוּבָה-פָּעַדְעַלְעָעָךְ, אָדָעָר דָּעָר די פְּעַצְעָטָע גַּעַפְּגָעָן זִיךְ צַי וּוּיְיטָה פָּוֹן אַיִט, אָדָעָר דָּעָר

*) אין אַנְהָוִיב פָּוֹן דָּעָר דָאַזְיָקָע קְלִינְגָר אַפְּהָאנְדָלְגָּוָג, וְאָסָס וְאַלְטָט גַּעַקְעָנָה וּוּרָן דָּעָר בָּאַלְדָעָנָר בָּזָק פָּוֹן דָּעָר בְּלוּמָעָן-חַתְּוָה (כ'מו ל'ג) די זָאָרָג וּוּרָגָן דָּעָמָר קָמְפָעַטְעַטְעַרְעָה פָּוֹן מִיר), וּוּט, אַפְּשָׁר, נִשְׁתָּאָט אַבְּעַרְיךָ זִין אַוְיָפְּמִעְרְקָזָם צַו מַאֲכָן דָּעָמָר לִיעְגָּעָר אַוְיָף דָּעָר פְּלָעָרָה האַפְּשָׁעָר, כָּאָסִישָׁעָר טְרַעְמִינְגָּלָגָגָעָ, וּוּלְכָעָ וּוּרְטָה בְּאַגְּנוֹצָט אָין דָּעָר באָט טָגְנִיק אַוְיָף צַו בָּאַצְיָכְנָעָן די בָּעַלְעָכְבָּט-אַרְגָּאנָעָן פָּוֹן די וּוּוִיקָּן. אַיִט נִכְּבָּה-אַרְגָּאנָן, אַיִט פֿעַסְטָל, וּוּאָסָס באַשְׁתִּיטָה פָּוֹגָן פְּרוֹכָּט-קְנִיפָּל, דָּעָמָר גְּרִיפָּל אָין דָּעָמָר לִיעְלָאָ, אַיִט נִמְעָט אַלְצָן פָּוֹן מִין וּכְרָה. פְּזָרְקָעָט, די שְׁטוּבָה בְּיִטְעָלָעָן פָּוֹן די זָכְר-אַרְגָּאנָעָן, די שְׁטוּבָה-פָּעַדְים, טָרָגָן דָּעָמָר נִמְעָט פָּוֹן אַיִגְבָּה מִינְגָה. מִידָּאָרָף זִיךְ דָּעַרְיָבָר אַיִגְמָאָל פָּגָר אַלְעָמָאָ דָּרְכָרְדִּינְגָּעָן מִיט דָּעָר דָאַזְיָקָע אַנְטִיגְמָיָע.

ועטט איז צוויי מאָל אַזְוֵי גּוֹיִס וּזְוֵי זְוֵי. אַין דִי דָאָזִיקָע
 פֿאַלְן וּוּרְן גּוֹמָאָכָט אַוּמְנְדָלְעָכָע אַנְשְׁטָרְעָגְנוֹגְעָן אַוְיפּ צְיִ
 פֿאַרְיִינִיקָן זְיִקְן. אַמְּאָל, וּזְיִי בִּי דַעַר קְרָאָפְּיוּוּעַ, לְמַשְׁלַׁ, זְעַן
 דִי שְׁטוּבִּ-פֿעַדְעָם אָוִיס, וּזְיִי זְיִי וּזְאַלְטָן זְיִקְן צְרוֹנְטָרְגָּעָ
 זְעַצְט אַוְיפּ זְיִיעָרָע שְׁטָנְגְּלָעָק אַין דַעַר טִיף פֿוֹן קְרוֹינְדָל.
 אַיְנָם מַאֲמְנָעָט פֿוֹן דַעַר בְּאֶפְרָאַכְפָּרְוָוָגָן, וּזְיִקְלָעָן זְיִקְן
 פֿאַנְאַנְדָּעָר, וּזְיִי סְפְּרָעָנְזִישְׁגָעָס, אַין דָאָס שְׁטוּבִּ-בִּיטְעָלָע,
 וּאָס גּוֹפִינְט זְיִקְן אַוְיפּ זְיִיעָר שְׁפִיצָן, וּזְאַרְפָּט אָרוֹיס אָ
 וּזְאַלְקָן בְּלְוָמְעָן-שְׁטוּבִּ אַוְיפּ דַעַר לִיְפָעָלָע. אַמְּאָל וּוִידָעָר,
 וּזְיִי בִּים זְיִיעָר-דָאָרָן (פְּדִי דִי חַתּוֹנָה זְאָל פְּאַרְקְוּמָעָן בְּלְוָיָן
 אַין מַשְׁרָ פֿוֹן דִי בְּאַזְוֹנָעָ שְׁעוֹן פֿוֹן אַשְׁיָנוּט טָבָגָן),
 זְעַנְעָן דִי שְׁטוּבִּ-פֿעַדְעָם דְעַרְוּוֹיְתְעָרְטָט פֿוֹן פֿעַסְטָל אָוֹן צְוִיָּ
 גּוֹדְרִיקְט צְוִי דִי בְּלָוָם. וּזְעַנְלָעָק דַוְרָךְ דַעַר מַשָּׁא פֿוֹן צְוִיָּ
 דְרִיזָן, אַנְגְּגַעְפִּילְטָעָ מִיטָּ פְּלִיסְקִיִּט; דִי וּזְן קְוּמָט אַוִיתָן,
 דְעַמְפָט אָוִיס דִי פְּלִיסְקִיִּט, אַין דִי שְׁטוּבִּ-פֿעַדְעָם, באָ
 פְּרִיאַט פֿוֹן דַעַר מַשָּׁא, וּזְאַרְפָּט זְיִקְן אַיְפָנָן לִיְפָעָלָע. בִּיְ
 אַנְדָעָרָע בְּלְוָמָעָן אַין עָס וּוִידָעָר אַנְדָעָרָשָׁ: בְּיַם פְּרִימָן,
 לְמַשְׁלַׁ, זְעַנְעָן דִי נְקַבָּה-אַרְגָּאָנָעָן דָאָ לְעַנְגָּעָר, דָאָ קִירְצָעָר
 פֿאַר דִי זְכָרְאַרְגָּאָנָעָן. בִּי דַעַר לְיִלְעָי, דַעַר טְלִפְעָא. אָ וּזְ
 טָוָט דִי צְיִ חַוִּיךְ אַוִיסְעָשָׂאָסָעָנָע כְּלָה אַלְזָן, וּאָס זְיִ קָעָן
 נָאָר, פְּדִי אַוִיפְצָקְלִוְבָּן אָוֹן אַיְגְּזָהָאַלְטָן דִי זְאָמְעָן-שְׁטוּ
 בעַלְעָק. אַפְּבָעָר דִי סָאמָע אַרְגִּינְעָלָעָ אָוֹן פְּאַנְטָאַסְטִישָׁטָעָ
 סִיסְטָעָם וּוּנְדָט אָן דִי רְוַטָּע (Ruta graveolens), אַ שְׁלַׁעַכְטָ
 רִיחָדִיק הַיְלָאָרָאָן, פֿוֹן דַעַר מְשֻׁבָּחָה עַמְעַנְאָגָאָגִישָׁע, וּאָס
 הָאָט נִישְׁתַּחַת קִין גּוֹטָן שָׁם. דִי שְׁטוּבִּ-פֿעַדְעָם, אַוִיסְגּוֹזְעָצָט
 אַיְנָם אָ קְרִיּוֹן אַרְזָם דַעַר דִּיקָן, קְוַרְצָן פֿעַסְטָל, וּזְאַרְטָן רְוִיקָן
 אָוֹן גַּדְוַלְדִּיק אַיְנָם גַּעַלְן קְרוֹינְדָל. אַין דַעַר חַתּוֹנָה-שָׁהָה,
 פְּאַלְגְּנְדִּיק דַעַר בְּאֶפְעָלָעָ פֿוֹן דַעַר גְּקָבָה, וּאָס רְוַפְּט זְיִי, וּזְ
 סְקָעָן זְיִרְדּוֹכְטָן, לְוִיטָן נָאָמָעָן, דְעַרְגָּעָנְטָעָרָט זְיִקְן אַיְגָעָר
 פֿוֹן דִי זְכָרִים אָוֹן בְּאַרְיָט דָאָס לִיְפָעָלָע. דְעַרְנָאָךְ קְפָט

דער דרייטער, דער פינפטער, דער זיבעטער, דער ניינטער
 זיך, בין די גאנצע אומ-שורה איז פארענדייקט. דערנואן
 קומט די ריעס פון די גראד-צאלן; פון צוויטן, פערטן,
 זעקסטען א. אן וו. דאס איז, באמת, ליבע אויפן באפאעל.
 די דזאיניקע בלום, וואס קען ציילן, איז מיר פָּרְגַּעַקְמַעַן
 איזוי אויסערגעווינגלעך, איז כהאָב צוערישט נישט געלגלויבט
 די באָטאַנִיכָּר און געהאלטן פָּאָר נויטיק עטְלַעֲכָע מָאָל
 צו קָאנְטוּרָאַלְרוֹן אַיר געפֿיל פָּאָר צִיפֿעָר, אַיְדָעָר צִוּעָל
 האָבן די העזה דאס צו באַשְׁטַעְתִּיקְן. איזן כהאָב זיך אַיבָּרְ
 צייגט, איז זיך איזן זיך טועה זיינער זעלטן.

פארמערין די דזאיניקע ביישפֿין, וואָלֶט הייסן מיט-
 ברויכּן מיטן לעזערס געדוֹד. אָן איינפֿאַכְּער שפֿאַצְּרַל-
 אַיבָּר פֿעלְדָּעָר אָן וועלְדָּעָר וואָלֶט געגעבן די מעגְלַעַכְּ-
 קִיִּיט צו מאָן אַין דער הַינִּזְכִּיט טוינגעטער באָטאַכְּטוֹן-
 גען, נישט ווינציגיךער אַינְטְּרַעַסְאַגְּטָעָן פון די, וועלְכָע עס
 גיבָּן אָן די באָטאַנִיכָּר. אַבעָר אַיְדָעָר אַיךְ פָּאָרְעַנְדִּיק
 דעם דזאַיְקָן קָאַפְּטִיל, ווילְט זיך מיר אויפֿמְעַרְקָזָם מאָן
 אויף אַגעוּסְעַט בלום; אַין נישט דערפָּאָר, ווילְט זיך האָט
 אויפֿצְיוּיְין עפָּס אַן אויסערגעווינגלעַן כֵּה-הַדְּמוּן, נָאָר
 פְּשָׁוֹט צוֹלִיב דער פרעַטְיכָּר אָן לְכִתְבָּה בְּאַמְּרַקְלַעַכְּר
 גראָצְיָע פון אַיר לְבָבָעָ-וּשְׁעַט. דאס אַין די דְּמַשְׁקָעָר
 נִיגְעַלְעָא (Nigella damascena), וועלְכָע דאס פָּאָלָק האָט
 געגעבן באָצְיְבָעַנְדִּיקָּע נָעַמְעָן: «ווענָסָעָה האָרָר», «דער
 טִיוֹוָל אַין קָוְסְטִי», «די יְמָתָּה אַרְמִיט די צְלָאַזְעָנָעָה האָרָר»
 א. א. וו., גְּלִיקְלַעַכְּעָן אַן רִירְנְדִּיקָּע פְּרוּוֹן פון דער פָּאָלָקָס-
 פָּאָעוֹזְעָץ צו שיידערן די קְלִינְעָ פְּלָאָגְנָץ, וואָס האָט בַּיִּ
 אַיר נוּשָׂחָן געוווען. די דזאַיְקָע פְּלָאָגְנָץ טְרַעַפְט מעַן
 אויפָּן דָּרָום, אַין אַיר ווילְדָן צוֹשְׁטָאָנד, בַּיִּ דִי בְּרַעְגָּעָס
 פון די וועגן אַין אַונְטָעָר די אַלְיוֹן-בוּמָעָר, אָן אויפָּן
 צפָּן קְוַלְטִיוֹרֶט מעַן זיך זיינער אַפְט אַין אַ בִּיסְלָ אַלְטָן.

מאדיישע גערטנער. די דאז'יקע בלום איז פון א צארטען
 בלויין קאָליר, אַבער אַינפֿאָך ווּ אַ בלײַמְעלע פון די
 פרידמייטוֹן, אָן „ווענוסעס האָר, די צעלְאַזענע האָר“,
 זענען די צענויפֿגעפֿאָכטנען, דיבִּיגְקָען, קִיבְּטָע בְּלַעְתָּע
 לָעַר, ווֹאָס דִּינְגְּלָעַן אַרום דָּאס קְרוּינְדָּל מִיט אַ „קוֹסְטָמָה“
 פון פֿאָרְנוּפֿאָטָעָר גְּרִינְקִיט. בִּים גַּעֲבָרֶת פון בלום גַּעֲפִינְעָן
 זיך אֵין צָעַטָּר פון תְּכִלְתְּדִין קְרוּינְדָּל פִּינְחָה זַיְעָר לְאָנָּה
 גַּע פֿעְסְטָלָס, ווֹאָס האָטָן זיך עֲגַג צְוָאָמְעָנְגָּנוּמוּן אֵין
 אָגְרוֹפֿעָ, ווֹי פִּינְחָה גְּרִין גַּעֲקְלִידְעָטָעָר מְלֻכָּהָס, גַּאוּהָדִיקָּע
 אָוּן נִישְׁטָּה-דְּעַרְגִּירִיכְלָעָכָּע. אַרום שְׂטוֹפָן זיך אָן האָפְּנוֹגָ
 זַיְעָר אָומְצָאָלִיקָע לִיהְאָפְּעָר, די שְׂטוֹבִּיב-פֿעְדִּים, ווּלְכָא
 דְּעַרְגִּירִיכָּן נִשְׁטָּה צַו זַיְעָרָע קְנוּי. אַינְמִיטָּן פון דָּאַזְּקָן
 פֿאָלְאָץ פון תְּכִלָּת אָוּן סָאָפְּרִיר, שְׁפִּילָּט זיך אָפְּ אֵין
 די גַּלְיְקְלָעָכָּע זִימָעָר-טָעָג אַ דְּרָאָמָע אָן וּלְעַטָּעָר, ווֹאָס
 עַנְדִּיקָּט זיך גַּאנְצָ אַנְדָּרֶשׁ, ווֹי מַיוֹאָלָט גַּעֲקָעָנְטָ דְּעָרָ
 וּאָרְטָן לְוִיטָּן אַנְמַעְכְּטִיכָּן, אַוְמַנְצְּלָעָכָּן אָוּן אַוְמַבָּאָוּזְגָּלָעָכָּן
 פון די שְׂטוֹבִּיב-פֿעְדִּים. אַבער די שְׁעוֹן, — די יְאָרָן
 פון דָעָר בְּלָום, — פֿאָרְגִּירִיעָן; אַיר גַּאנְצָ וּלְעַרְטָ טְוּנְקָעָ
 לָעָר, די קְרוּינְדָּל-בְּלַעְתָּעָר פָּאָלָן אַרְאָפָּ אָוּן די גְּרוּיסָע
 מְלֻפָּהָס בּוּגָן זַיְעָר שְׂטָאָלָץ אַוְגָּטָעָר דָעָר לְאָטָט פּוֹגָם לְעָבָן.
 אֵין אַ גַּעְוִיסָּן מְאָמָעָנָט, ווֹי פֿאָלְגָּוּדִיק דָעָם גַּעהַיְמָעָן
 אָוּן שְׂטְרָעָגָן בְּאָפְּעָל פון דָעָר לִיבָּעָ, ווּלְכָא הַאלָּט אַפְּנִים
 דָעָם נְסִיּוֹן פון די שְׂטוֹבִּיב-פֿעְדִּים פָּאָר פֿאָרְעָנְדִּיקָט, —
 בּוּגָן זיך אַלְאָעָט פֿעְסְטָלָס אֵין הִינְטָעָר זיך, ווֹי מִיט אַ צָּוָּה
 זַמְּעָנָגָעָרְעָדְטָעָר, סִימְעָטְרִישָׁעָר בְּאָוּגָּוָגָן, ווֹאָס דְּעַרְמָאָנוֹ
 די האָרָמָאָנִישָׁע פְּאָרָאָבָּאָלָן פון אַ פִּינְחָה-פֿאָכִיכָּן ווּאָסְעָרָ
 שְׂטָאָלָץ, ווֹאָס פֿאָלָט צְרִיק אֵין זַיְעָר פָּאָנְטָאָן-שִׁיסָּל, אָוּן
 נְעַמְּעָן גְּרָאָצְּיָעָן צְעָנוֹנִי פון די לְיִפְּנָן פון זַיְעָר אַוְטָשָׁוק
 טְעַנְּקָעָ גַּעֲלִיבְּטָעָ דָעָם גַּאֲלְדָעָנָעָם שְׂטוֹבִּיב פּוֹגָם חַתוֹנָה-גַּעֲרָה

אָס אַטְדָּעָרָוְאַרְטָעָטָעָ, וְיִמְזַעַּטָּ, אֵין דָאָ אֶן אַפְּטָעָר
גָּאַסְטָ, אֵין סְיוֹאָלָט גְּנוּטִיק גְּעוּוֹעָן צַוְּשְׁרִיבָן אַדִּיקָן
פָּוֹרָ וְעוֹגָן דָּעָר אַינְטָעָלְגִּינְגָּן פָּוֹן דִּי פְּלָאנְצָן, וְיִרְאָמָּאָ
נְעָס הָאָט דָאָס גַּעֲטוֹן וְעוֹגָן דָּעָר אַינְטָעָלְגִּינְגָּן פָּוֹן דִּי
חִיּוֹתָ. אַפְּבָעָר מִיּוֹן סְקִיעָזְפְּרָעָטָעָנְדִּירָט לְחָטָן נִישְׁתָּצְוָ
וְעוֹרָן אַהֲנָטָ-בָּוָרָ פָּוֹנָם דָאַזְיָקָן מִיּוֹן, כִּיּוֹן בְּלוֹוִוָוָן אַוְיסָן
צְוַצְּיעָן דִּי אַוְיפְּמָעָרְקָזָאַמְּקִיָּת אַיְיָפְּקָעָ אַינְטָעָרָטָעָטָעָ
פָּאַקְטָן, וְאָס קְוַיְמָעָן פָּאָר נְאַגְּטָ אַרוֹתָ אַוְנוֹ, אֵין דָעָר דָאָ
זִיקָעָר וְעוֹלָטָ, אֵין וְעוֹלָכָעָר מִיר בָּאַטְרָאַכְטָן זִיךְ, שְׁוִין
אַבְּיִסְלָן צַו גָּאוֹהָדִיקָן, פָּאָר פְּרִיוֹוֹיָ, עֲגִירָטָעָ וְעוֹזָןָ. דִּי דָאָ
זִיקָעָ פָּאַקְטָן הָאָבָ אִיךְ נִשְׁתָּצְוַצְּיעָלָ צְוַגְּעָלִיבָן, נָאָר
גְּעַנוּמָעָן אַלְסָ בִּיְשְׁפִּילָן פָּוֹן דִּי עֲדַשְׁתָּעָ בְּעַסְטָעָ בְּאָאָ
בָּאַכְטָנוֹגָעָן אָנוֹ גְּעַלְעָגָהִיטָן. אָגָבָ וּוֹלָ אִיךְ זִיךְ אֵין דִּי
דָאַזְיָקָעָ קְוַרְצָעָ נְאַטְיִיצָן פָּאַרְעָנָעָמָעָן קְוֹדָם כְּלָ מִיטָּ דָעָר בְּלָוָםָ,
וְוִילָ אֵין אִיר אַנְטְּפָלָעָקָן זִיךְ דִּי גְּרָעָסָטָעָ וְוּנְדָעָ. כִּמִּידָ
דָעָרְוּוֹיְלָ אֹוִיסָ דִּי אַיְנוֹעָקָטָן-פְּרָעָסָנְדִּיקָעָ בְּלָוָמָעָן: דָרָאַזְעָרִיעָןָ,
נְעַפְעָנוֹתָן, סָאַרְאַצְעָנִיעָן אָ. וּ. וְאָס גְּרָעָנָעָצָן מִיטָּ דָעָר
חִיּוֹת-וְעוֹלָטָ אָוָן וְאַלְטָן גְּעַפְאַדְעָרָט אָן אַוְסְפִּירְלָעָכָעָ אָוָן
סְפַעְצִיעָלָעָ אַפְּהָאַנְדָלִינָגָן, — כִּשְׁתָּעָלָמִיךְ אָפְּ בְּלָיוֹן אַיִיףָ
דָעָר בְּלָוָםָ, וְאָס אֵין נִשְׁתָּצְוַצְּיעָלָעָ אָוָן עֲגָגָן זִיךְ
פָוֹנָם דָאַזְיָקָן וְאַכְטָטָ) אָוָן וְעוֹגָן וְעוֹלָכָעָר מִהְאַלְטָן, אָן נִשְׁתָּצְוָ
זִיךְ לְעַבְטָ אָוָן נִשְׁתָּצְוָ זִיךְ פִּילָטָן.

פְּדִי אַפְּצָוְטִיְילָן פָּאַקְטָן פָּוֹן טְעָרִיעָסָ, לְאַמְיר רָעָדָן
וְעוֹגָן דָעָר בְּלָוָםָ, רִיכְכִּיקָוִי זִיךְ זִיךְ וְאַלְטָטָ פָּאַרְוִוִוְסְזָעָן אָן
בָּאַטְרָאַכְטָן דָאָס אַלְזָ, וְאָס זִיךְ זִיךְ פָּגְרוּוִוְרְקְלָעָכָעָ, אַוְיְפָן
זְלָבָבָן אָפְּנָן וְיִדְעָרָמָעָטָשָׁ. עֲרַשְׁתָּ שְׁפָעָטָעָרָ וְעוֹלָןָ מִירָ
זָעָן, אַיִיףָ וְאָס דִּי בְּלָוָםָ הָאָט אֵין דָעָר הַנְּוִיכָתָ רָעָכָתָ
צַוְּ פְּרָעָטָעָנְדִּירָן אָוָן אַיִיףָ וְאָס — נִשְׁתָּצְוָ זִיךְ

אויף פאר אונז אינע אליען אויף דער סצענע, ווי א
 פרעכטיקע בע-מלפה, א באשאנקענע מיט פארשטיינד און
 ווילן. עס לאזט זיך גאר נישט לייינען, איז זיך פאר-
 מאנט אט די מעות — פדי זיך אפזיגעמען בי איר,
 מווע מען אונקומען צו גאנץ טונקלע היפאטען. אט
 שטייט זיך און אומבאוזעלעכע אויף איר שטענונג, באהאלטן-
 דיק ווי אין א הייליקן געצעט די פרכפערזונג-אָרגאַ-
 נען פון דער פלאנץ. עס דוכט זיך, איז זיך דארף ב. ווין
 דערלאָן, איז אין דער טיפעניש פונם דז'וקין לייב-גע-
 צעלט זאָל געשען די מיטעניריעז באהעפטינונג פון די
 שטוויב-פעדים מיטן פיטט. און א סך בלומען דערלאָן
 דאס טאקע, אבער פאר א סך אנדערלע שטעטלט זיך די
 פראָבלעם פון קעגנוויטיקער באפריכענונג, וואָס קען
 נישט געלעוז ווערן אופן נארמאָן וועג, און וועלכע
 טראָגט אין זיך שדעלקלעכע סכנות. וואָס פאר א ריבע-
 און לאָזג-זרותדייקע דערפאָרוֹנג האָט דאס געלענט די
 בלומען, בין זיך האָבן איינגעזען, איז די וועלכט-בָּאַ-
 פרכפערזונג, דאס היסט די באָפֿרְכִּפְרְעָרְזִינְגּ פון לִיפְעָלְעָ-
 דורכן בלומען-שטוויב, וואָס פָּאָלְט אָרָאָפּ פון די שטוויב-
 זעקעלעך, וועלכע דינגלען זיך אָרום אין דער זעלבייקער
 קריין, פירט שנען צו דער דעגןעראַצְיָה פונם מין? —
 זיך האָבן גָּרְנִישֶׁת נישט איינגעזען, און זיך האָבן זיך
 נישט באָנוֹצְט מיט קיין שום דערפאָרוֹנג, — עונטפערט
 מען אונז. דאס לעבען גופה האָט גאנץ פשוט צעביס-עלכווין
 באָזִיְּטִיקָט די יוניקע זאמען און פלאָנצֵן, וואָס זענען
 אָפְּגַעַשׂ-וַאֲכַט גַּוּאָרְן דָּזָרְךָ דָּעַרְךָ זעלכט-בָּאָפְּרְכִּפְרְעָרְזִינְגּ.
 מיט דער צייט זענען לעבען-געַבְּרִיבְּן בלויין די בלומען,
 וועמען א געויסע אַנְאָמָּלִיעָ (לְמַשְׁלֵךְ), אָן אַיְבָּרְטִיבְּעָנָעָ-
 לענג פונם פיטט, וואָס אַיְזָלִיבְּ דָעַם נִשְׁתְּ דָעַרְגְּרִיכְ-
 באָר פָּאָר די שטוויב-זעקעלען) האָט גַּעַשְׁטָעַרְט זיך אליען

צו באפרוכבערן. און אזי ווי בלזין די דאזיקע יוצאמז-
הפלס זונגען לעבן-געלבלבן, איז די אונמאלייע איבער-
געגןגען בירושא פון דור צו דור, און נאך טוינטער
ענדערונגען און צופאסונגען, איז סוף-פלס-סוף פיקסיטרט
גפואָרַן דאס, וואָס איז לכתהילַה געווען די שאפונג פונט
צופאָל, — און דער נאֶדמְאַלְעַר טיפ איז פֿאַרְשׂוֹנוֹן.

XII

היד וועגן זען וווײַטער, וואָס פֿאַראָ ווערט ס'הָבָן די
אויבן-געלבראַכטע דערקלערודונגען. דערוווּיַּס, לאָמִיר
ארוּטיגִין נאָך אַמְּאַלְּ אַין גָּאָרטָן, אַדְּנָר אַוְּיָדָר לְאַנְקָעָ
פְּדֵי אוּיסצּוֹפְּאַרְשָׁן פָּוּן דָּעָר נָאנְט אַ צְוַּיִּיְּ-דְּרַיִּי אַיגְטָעָרָ
סָאנְטָעָ דֻּרְפִּינְדוֹנוֹגָעָן פָּוּנָם בְּלִימָעָן-זְשָׁעָבָי. אַין מִיכָּף, נִישְׁתָּ
וַיְיַיְתָּ פָּוּן שְׁטוּב, גַּעֲפִינְגָּן מִיר זִיךְ שְׁוִין פָּאָר אַ שְׁמַקְעָ
דיְקָן בְּוּקָעָט, וואָס אַין גַּעֲדִיכְט בָּאוּצָט מִיט בִּינְעָן אַין
אַין וּעְלָכָן סְיוּוִינָט אַ זְּיַיְר גַּעֲשִׁיקָטָר מַעֲאַנְיקָעָר.
נִישְׁתָּאָ קִיְּנָעָר, אַפְּלִיאָן צְוַיְשָׁן די, וואָס הָבָן די קְנָאָפָּ
סְטוּ שִׁיכָות צָוָם דָּאָרְךָ-לְעָבָן, וואָס זָאָל נִישְׁתָּ קְעַבְעָן
אוֹנוֹעָר גּוֹטָן שָׁאלְפִּי. דָּאָס אַין אַ נִשְׁתָּ פְּרָעָטָעָנְצִיעָוָ
פְּלָאנְץ פָּוּן דָּעָר מְשִׁפְחָה לִיפְּזָנְבָּזְמִיקָעָן; זִי הָאַטְּזִיְּיָעָר אַ
פְּשָׁוֹטָעָ בְּלוּם, וואָס צְעַפְנָט זִיךְ בְּרִיטָן, ווי אַ הַזְּגָעָרִי
קָעָר פִּיסָּק, פְּדֵי צַוְּלִינְגָּעָן די שְׁטָרָאָלְן פָּוּן דָּעָר זָוָן.
דָּעָר דָּאָזִיקָעָר שָׁאלְפִּי גַּעֲפִינָט זִיךְ אַין אַ גַּרְוִיסָטָר צָאָל
וּאַרְיָאַצְּיעָס, אַין נִשְׁתָּ אַלְעָ (דָּאָס אַין אַן אַינְטָעַנְסָאָן
טָעָר בְּרִט) הָבָן אַגְּנוּנוּמָעָן אַדְּעָר דֻּרְפִּירָט צַוְּ דָּעָרְזָעָלִי.
בעָר מְדָרָגָה פָּוּן פּוֹלְקָאָטָעָנְקָיִיט די באַפְּרוֹכְּפָעָרָוָגָס-סִיסָּ
טָעָם, מִיט וּעְלָכָר מִיר וּעְלָן זִיךְ דָּא בָּאָלְד בָּאָקָעָנָן.
אַיך פָּאָרְנוּם זִיךְ אַבָּעָר אַיצְט בְּלוּין מִיטָּן סָאמְעָ
גְּעוּוֹיְנְלָעָן שָׁאלְפִּי, וואָס באַדְּעָקָט אַין דָּאָיָקָן מָאַמְעָנָט
מִיט פִּיאָלְעָטָעָ טָעַפְכָּעָר אַלְעָ וּוֹעָטָ פָּוּן מִין טָעַרְאָסָע, ווי

כרי צו יומ-טובן דעם אַנְקָוֶט פּוֹנָם פְּרִילִינָגָן. אַיךְ פְּאַרְזֵי.
כעד איין, או די באַלְקָאנְגָעָן פּוֹנָם די גְּרוֹיסָעָ מַארְמָאָרָ-
פְּאַלְאַצְּן, וואָס וּוּאַרטָּן אוּפְּינָן אַנְקָוֶט פּוֹנָם קִיסְרִים, האַבָּן
קִינְגָּמָאָל נִישְׁתָּגַעַת קִין גְּרוֹיסָאַרטִּיקְעָרָע, רִיחּוֹתְדִּיקְעָרָע
אוֹן גְּלִיקְלָעַכְעָרָע בְּאַפְּוֹצְוֹנוֹגָה. עַס דּוֹכְטָזִיךְ, אוֹן מַעַן פִּילְטָ
אַפְּלוֹ דֻּעַם רִיחָ פּוֹנָם דּוֹעַר זָוָן-לִיכְטָן, וּעַן זִי אַין צָוָם
הַיְּטָן, וּעַן עַס שְׁלָאָגָט די מִיטָּאָגָ-שְׁעהָ...

לְאַמְּיר זִיךְ אַבְּעָר אַומְּקָעָרָן צַו די פְּרָטִים. דָּאָס לִי
פְּעַלְעָע, אַדְעָר דּוֹעַר נִקְבָּה-אַרגָּאָן, אוֹן אַיְנְגָעַלְשָׂאָס אַיִן
דּוֹעַר אַוְיבָּרְשְׁטָעָר לִיְּפָ, וואָס שְׁטָעַלְטָ פָּאָר מִיטָּזִיךְ אַמִּין
קָאַפְּוִישָׁאָן, אוֹן וּוּלְלָן סָגְּעַפְּיָנָעָן זָוָן אַוְיךְ די צָוְויִי שְׁטוּבָּ
פְּעַדְיִים, אַדְעָר די זְכָרְיָאָגָעָן. פְּדִי צַו פְּאַרְמִידָן, אוֹן
דָּאָס לִיְּפָעַלְעָע, וואָס פְּאַרְנָעַמָּט דֻּעַם וּלְבָן חֹופָה-צִימָעָר,
וּמָס די שְׁטוּבָּ=פְּעַדְיִים, זָאָל דּוֹרָךְ זִיִּי בְּאַפְּרָוְכְּפָעָרָט וּוּרָן,
אוֹן דָּאָס לִיְּפָעַלְעָע צָוְויִי מָאָל אַזְוִי לְאָנָגָג וּיְיִ דִי שְׁטוּבָּ
פְּעַדְיִים, אוֹן זִיִּי הַאֲבָן קִין שָׁוָם הַאַפְּנוֹנוֹג נִשְׁתָּחָצָוּ דּוֹעָרָ
לְאָנָגָעָן צַו אַיְר. חֹזֶק דֻּעַם, פְּדִי אַוִּיסְצּוֹשְׁלִין יַעֲדָן מַעֲגָ-
לְעָכָן צְוֹפָאָל, אוֹן די בְּלֹסֶם גַּוּוֹאָרָן פְּרָאַטְעַנְגָּאָנדְּ רִישָׁ
ד. ה., אַיְרָע שְׁטוּבָּ=פְּעַדְיִים וּוּרָן רִיְּפָ פְּרָעָר, פָּאָר דֻּעַם
פְּעַסְטָלָ, אַוְרִיףִ אַזְוִי פִּיכְ, אוֹן בְּעַתְדִּי נִקְבָּה אַיִן פְּעַיקָּ
בְּאַפְּרָוְכְּפָעָרָט צַו וּוּרָן, זָעָנָעָן שִׁין די זְכָרִים נִשְׁטָא גָּאָר
אַוְרִיףִ דּוֹעַר וּוּלָט. אַזְוִי אַרְוֹם אַיִן נּוֹתִיקָ, אוֹן אַן אַוִּיסְרָ-
לְעָכָעָ קְרָאָכָט זָאָל זִיךְ אַרְיִינְמִישָׁן, פְּדִי דּוּרְכְּצּוּפִירָן די
בְּאַפְּרָוְכְּפָעָרָנוֹג, דּוֹרָךְ בְּרָעָנָגָעָן פְּרָעָמָדָן זָאָמָעָן-שְׁטוּבָּ אַוִּיתָ
דֻּעַם פְּאַלְאַזְוָנָעָם לִיְּפָעַלְעָע. אַ גְּעוּוִיסָע צָאָל בְּלֹמְעָן, די
אַגְּעַמְּאָפִילָן (וּוִינְטָ=בְּלִיעַנְדִּיקָע) לִיְּגָן אַרְוִיףִ אַוְרִיךְ וּוּינְטָ די
דְּאַזְוִיקָע זָאָרָג. אַבְּעָר דּוֹעַר שָׁאלְפִיָּי, אוֹן דָּאָס אַיִן דּוֹעָר
פָּאָל בְּיִם רָוב בְּלֹמְעָן, אוֹן עַנְטָאָמָאָפִילִישָׁ (אַיְנוּקָטָן,
בְּלִיעַנְדִּיק) ד. ה. עַר לִיבְטָ די אַיְנוּעָקָטָן אַן שְׁטָעַלְטָ אַוִּיסָ
בְּלִיעַנְדִּיק אַוְרִיףִ זִיעָר מִיטָּאָרְבָּעָט. דּוֹעַר שָׁאלְפִיָּי וּוִיסָ אַבְּעָר

גאנץ גוט, — וויל ער וויס א סך זאכן, — אzo ער
 ליעבט אין א וועלט, וו מ'קאן נישט אויסרכנען אויף
 קיינעם סימפאטייע, אויף קיינעם אומזיסטיק הילך. ער
 פטרט נישט דעריבער זיין צייט אויף אפעלירן אומזיסט
 צו דער פריינדליךקייט פון דער ביזן, וויל ער באשעפֿעַ
 נישן, וואס קעטפֿון קעגן טויט אויף אונזער ערדר, עקויסטרט
 אויך די בין בלויין פאר זיך און פאר איר מין, און זי
 האט להלוטין נישט בדעה אָפְצִידִינְגָּן דֵי בְּלוּמָן, דער-
 פאר וואס זי דערבערין זי. וו אָזְוִיזֶשׁ צויניגט מען זי
 צו דערפֿין קעגן איר ווילן, אָדָעַר, כל הפהות, אומבאָ
 ווֹסְטוֹזִינְיִקְעָרְהִיִּת, אַיר לִיְבָּעַ-שְׁלִיחָה? אָון אַט סָאָרָא ווּבוֹ
 דערלְעַכְּבָּעַ לִיְבָּעַ-פָּאָסְטָקָעַ דָּעַר שָׁלָפִי הָאָט צִיגְעַלְאָכָט.
 אין דער טיפעניש פון זיין פִּיאָלָעַ-זִיְדָעָנָעַ גַּעֲצַעַלְטָא
 טיילט ער אויס עטְלַעַכְּבָּעַ טְרָאָפָּנָס נַעֲקָטָאָר; דָּאָס אָין דער
 צויצָאָונְגָּס-מִיטָּה. אָבעָר צוּוִי פָּאָוְעַגְּלַעַכְּבָּעַ אָקְסָן פָּוּן אָ
 זעַנְעַן זִיְעַר עַנְלָעַךְ אוּפִיְדִי בָּאָוְעַגְּלַעַכְּבָּעַ אָקְסָן פָּוּן אָ
 האָלְעַנְדִּישָׁן הוּיְבָ-בְּרִיךְ, פָּאָרְשָׁטָעַן דָּעַם צוֹגָגָג צו דער
 זיסְטָר פְּלִיסִיקִית. אוּפִין שְׁפִּין פָּוּן יַעֲדָעַר שְׁטָעַנְגָּל גַּעַ-
 פִּינְט זִיךְ אָגְרוּס פָּעַנְכָּרְלָאָר, דָּאָס שְׁטוּבָ-בְּיִיטָעַלְעָא, אָנְ-
 גַּעַפְּלַט מִיט בְּלוּמָן-שְׁטוּבָ; אָונְטָן גַּעַפְּנָעַן זִיךְ צוּוִי קְלָעַ
 גַּעַרְעַעַן זִיךְ עַקְלָעַעַן, וואס דִּינְעַן אָלָס קָעְגָּנוּווּיכָט. ווען די
 בין דרייניגט אַרְיִין אין בלט, מוֹן זִי אָגְשָׁטוּסִן מִיטָּן
 קעַפְּלַי די קְלִינְיָעַ אָונְטָעַרְשָׁטָעַ זִיךְ עַקְלָעַעַן
 צוֹם נַעֲקָטָאָר. די צוּוִי שְׁטָעַנְגָּלְעָא, וואס דִּרְיִין זִיךְ אוּפִיְ-
 אָן אַסְטָמָקָה, בּוֹיְגָן זִיךְ תְּפִפְּרִי אַיִן, אָון דָּאָס אָיְבָעַרְשָׁטָעַ
 שְׁטוּבָ-בְּיִיטָעַלְעָא רִירְט אָן די זִיְטָן פָּוּנָם אַיְנוּקָט אָון
 באָדָעָקָט זִיךְ מִיטָּן באָפְּרוֹכוֹפְּעַדְּדִיקָן שְׁטוּבָ;
 ווי נַאֲר די בין פָּאָרְלָאָזָט די בלום, ברענְגָּעָן די
 סְפָּרְעָנוּשִׁינִיקָעַ אָקְסָן דָּעַם מַעֲכָאָנוֹזָם אַיִן זִיין פָּרִיעַרְדִּיקָעַר
 לאָגָע, אַיִן אַלְץ אַיִן גַּרְיִיט צוֹ פָּוּנְקִצְיאָנִירָן פָּזָן דָּאָס נַיִ-
 בִּים קְוּמְעַנְדִּיקָן ווּזִוִּיט.

דאס איז אבער נאָר די ערשות העלפֿט פון דער
 דראָמָע: דער המשך ווַיְקִלְתּ ויך אָפֶן בֵּי אָן אַגְּדָעָר דָּעָ
 קָאָרָאַצְּיָע. אַיְן אֲשָׁכְּנוֹתְּדִיקָּעָר בְּלוּם, וּוּ די שְׁטוּבַּ-פְּעָדִים
 זענען שוֹין פָּאָרוּעוּלְקָטָם, טְרַעַט אֲרוֹיס אָוִיף דָּעָר סְצַעַנְטָ
 דָּעָר פְּעַטְטָרָ, וּוֹאָס וּוֹאָרט אָוִיף דָּעָם בְּלוּמָעַן-שְׁכוּבָּ.
 טְרַעַט פָּאָמְצָלְעָר אֲרוֹיס פָּוּן קָאָפְּשָׂאָן, פָּאָרְלָעְגָּעָרָט זִיךְ
 בּוֹיגְט זִיךְ אַוִיס וּוּי אֲגָּפָּה, אַזְוִי אַזְוִי אַזְוִי אַזְוִי אַזְוִי
 עָר שׁוֹין דָּעָם צְוָגָנָג צָום נַעֲמָטָר. אַוְיפָּן וּוֹעַג צָום בְּלוּ-
 מָעַן-חָאנִיק, גִּיט אַפְּלִיכְזָ דִי בֵּין פְּרִיְּ דָּוָרָק אַינְגְּטָעָרָן
 אַרְאָפְּהָעָגָנוֹדִיקָּן גָּאָפָּה, אַבְּעָר בְּעַת מְעָה דְּרִיבְטָ אִם
 דָּעָר גָּאָפָּה, דָּעָם רָוְקָן אַזְוִי דִי זִוְּתָן פָּוָנְקָט אָוִיף דִי עָרָ
 טָעָר, וּוּלְכָעָ זענען באַדְעָקָט מִיטָּן שְׁטוּבָּ פָּוּן דָּעָר פְּרִיְּ
 עַרְדִּיקָּעָר בְּלוּם. דָּאָס צְעַצְוּיִיטָעָ לִיְּפָעָלָעָ זָאָפְּט גִּירִיךְ אַיְן
 דָּעָם גַּזְוִילְבָּעָרְטָן שְׁטוּבָּ, — אַזְוִי דִי באַפְּרָוּכְפָּרָוָן קְוָמָט
 פָּאָר. אַרְיִינְפְּרִינְדִּיקָּן אַיְן דָּעָר בְּלוּם אֲשְׁרְטְּוּעָלָעָ, אַדְעָר
 דָּעָם שְׁפִּיצָּ פָּוּן אֲשְׁוּבְּעָלָעָ, אַיְן זִיעָר לִיְּכִיכְטָ צָו בְּרָעָנָ
 גָּעָן אַיְן באַוְועָגָנָג דָּעָם גָּאָנָג אַפְּאָרָאָטָ פְּעַקְיִיטָ,
 אֲקָלָרָן דִּין-חוֹשְׁבָּן פָּוּן דָּעָר קָאָמְבִּינְאָטָאָרִישָׁר פְּעַקְיִיטָ,
 פָּוּן דָּעָר דִּירְנְדִּיקָּעָר אַזְוִי וּוּינְדָּעְלְעָכָר פְּרָעִיזְקִיטָ פָּוּן
 דִי דָּאָזְיקָעָ אַלְעָ באַוְועָגָנָגָעָן.

די וּוֹאָרִיאַצְּיָעָס פָּוּן שאַלְפִּיָּ זענען זִיְּעָר צָאָלְדִּיָּץ:
 בְּיִ פִּינְחָ הַונְּדָעָרָט. כְּיוּעָלָ אַיְיךְ שׁוֹיְנָעָן אַזְוִי נִישְׁתָּ אַגְּרָוָפָן
 דָּעָם רָוב פָּוּן זִיעָרָוּ וּוִיסְנְשָׁאָפְּטָלְעָכָעָ נַעֲמָעָן, וּוֹאָס זענען
 נִישְׁתָּ תְּמִיד עַלְגָּאָטָן: Salvia Pratensis, Officinalis
 (וּוֹאָס גַּעֲפִינְטָ זִיךְ אַיְן אַונְזָעָרָעָ גַּעֲרָטָנְעָרָ) Horminum,
 Horminoides, Glutinosa, Selarea, Roemeri, Azurea, Pitcheri, Splendens
 (דָּעָר פְּרָעָכְטִיקָּעָר שָׁאָר אַלְ- אַ- אַ. אַ. וּ.
 רְוִיטָעָר שאַלְפִּיָּ פָּוּן אַונְזָעָרָعָ בְּלוּמָעַן-קָעָרָבָּ) אַ. אַ. וּ.
 סְיוּעָט זִיךְ, אָפְּשָׁר, נִישְׁתָּ גַּעֲפִינְטָ קִין אַיְינָעָ צְוִישָׁן זִיךְ,
 וּוֹאָס זָאָל נִשְׁתָּ הַאָבָּן אַרְיִינְגְּגָטְרָאָגָן קִין שִׁינוֹיִם

אין איניקע פרטימ פוגט מעכאנזט, וועלכן
 מיר האבן נאר וואס באשריבן. איניקע (אן איך מיין,
 או דאס איז גראָד א צוּווַיְפֶּהָאָפֶּטֶּעֶן אוֹיְסְבֶּעֶסְעָרוֹגֶן) האבן
 פָּאַרְצְּוַיְפֶּאָכֶט אָוֹן אַמְּאָלֶּפֶּאָרְדְּדִיְפֶּאָכֶט דֵּי לְעָנֶג פָּוֹנֶם
 פָּעַסְטֶּל, אָוַי אָוַי נִשְׁתַּחֲוֵת נָאָר עַר טְרֻעַט אַרְדִּיס פָּוֹנֶם קָאָפֶּיֶּ
 שָׂאָן, נָאָר עַר לְאָזֶות זִיךְ אַדְאָפֶּ, וַיַּאַפְּרִיטְעַר פָּעַדְעַר-
 פָּרָעָנוֹלֶ פָּאָרָן אַיְנְגָאנְגֶּ צֹו דָעַר בְּלוּם. אַזְׂוִי אַרְוָם מִידָּן
 זַיְיָ אָוִיס וַיַּיְיַט מַעֲגַדְעָן דֵּי סְכָנָה, אוֹ דָאָס לְפִעְלָעָ
 זָאָל בְּאַפְּרוֹכְּפָעַרְט וְעוֹרָן דָוָרְךָ דֵי שְׁטוּבְּ-בִּיטְעַלְעָן, וְואָס
 גַּעֲפִינְגָּן זִיךְ מִיט אַיְם אַיְם זַעֲלָבָן קָאָפְּשָׁאָן; פָּוֹן דָעַר
 צְוִיְּטָעַר זַיְיַט קָעָן אַבְּעָר טְרָעָפֶן, — אַוְיָב דֵי פְּרָאָטָעָ
 נַגְּנְדְּרִיעָיָן) אַיְזָנִישְׁת פָּוֹלְקָאָמָעָן, — אָז דֵי בִּין, פָּאָרְלָאָונְדִּיק
 דֵי בְּלוּם, זָאָל אַיְבָּעָלְאָזָן אַרְוףֶּ דָעַם לְפִעְלָעָן זָאָמָעָן-
 שְׁטוּבָּם פָּוֹן דֵי שְׁטוּבְּ-בִּיטְעַלְעָן, מִיט וְזַעֲלָכָעָן דָאָס לִיפְעָ-
 לָע וְוַיְינָט צְזָאָמָעָן. אַנְדָּעָרָן וְאַרְיָצְיָעָס שְׁפְּרִיטָן פָּגָאנָן-
 דָעַר (בַּיְיָ דָעַם בְּאוֹעָגָנָג פָּוֹן אַקְסָ) אַזְׂוִי וַיַּיְיַט דֵי שְׁטוּבָּ
 בִּיטְעַלְעָן, אָז זַיְיָ בְּאָרִירָן מִיט גְּרוּסָם גַּעֲנְיוּקִיט בְּלוּזָן דֵי
 זַיְיַטָּן פָּוֹנֶם אַנְזָעָקָט. נָאָך אַנְדָּעָרָן וְזַיְיַעַר הָאָט זִיךְ נִשְׁתַּ
 אַיְנְגָאנְגָּבָן אַוְיְצְרוּגָּוְלִין אַלְעָטְלִין פָּיְלִין פָּוֹנֶם מעכאנזט.
 אָזָוִי, לְמַשְׁלִיךְ, הָאָב אַיךְ נִשְׁתַּחֲוֵת וַיַּיְיַט פָּוֹן מִינְעָן פִּיאָלְעָטָעָ
 שָׁאָלְפִּיעָן, גַּעֲפָנָן בְּרוֹנָעָם, אַוְנְטָעָר אַבְּקָעָט פָּוֹן לְאַרְבָּעָר-
 רָאָזָעָן, גַּעֲפָנָן אַמְּשָׁפָחָה וְוַיְסַע בְּלִוְמָעָן, וְואָס שְׁלָאָגָן אַפָּ
 אַיְזָנִישְׁת אַבְּאָס-לְיִיאָ קָאָלְרִיךְרִיךְרִיךְ. מַעַן גַּעֲפִינְט נִשְׁתַּחֲוֵת בַּיְיָ זַיְיָ
 סִימָן פָּוֹן אַבְּאוֹעָלְעָכָע אַקְסָ. דֵי שְׁטוּבָּ-פָּעָדִים אָוֹן דָאָס
 לְפִעְלָעָן פִּילָן אָוִיס אָז אַשְׁוֹם סְדָר דָעַם חַלְלָ פָּוֹן דָעַר
 בְּלוּמָעָן-קְרוּזָן. אַלְעָן וּעַט דָאָ אָוִיס וַיַּיְיַט אַרְגָּאָנִיזָּרָט
 אָוֹן אַיְבָּעָרְגָּעָלְאָזָן פָּאָרָן צְוָפָאָל. אַיךְ צְוָוִיפָּל נִשְׁתַּ
 דָעַר, וְואָס וּעַט צְוָוִיפָּזָאָמְלָעָן דֵי צְאָלְרִיךְעָן וְאַרְיָצְיָעָס

* ד. ה. אָז דֵי שְׁטוּבָּ-פָּעָדִים וְעוֹרָן רִיְפָּ פָּאָרָן פָּעַסְטֶּל אָוֹן
 עֲרַשְׁת וּעַן זַיְיָ זַעֲנָעָן שְׁוִין פָּאָרְוּעָלָקָט, וְעוֹרָט עַר רִיְפָּ (איְבָרָז).

פֿון דער דאָזַיקָּעֶר לִיפְּנֵי-בְּלֹמִיקָּעֶר פְּלָאנָץ, וּוּטַּט זַיִן
בְּכֻלָּת אַוְיפְּצָשְׁטָעָלָן דִּי גָּאנְצָע גַּעֲשִׁיכְטָע פֿון דער דער-
פֿינְדוֹנוֹג אַיְן אַלְעַ אִירָע עַטָּאָפָּן, אַנְהָוִיבְּנָדִיק פֿון דער פְּרִי-
מִיטְיוּעָר אַוְמַאְרְדָּנוֹג בִּים וּוִיסְטָן שָׁאַלְפִּי, וּוְלָכְן כִּיהָאָבָּאָב
אַיצְטָ פָּאָר מִינָּע אַוְיגָן, בֵּין דִּי לַעֲצָטָע פָּאַרְפּוֹלְקָאָטָמוֹגָעָן
פֿון דעם מעַדיְצִינִישָׂן שָׁאַלְפִּי.

וּוְאָס זַאְל דָּאָס בָּאַטִּיְּטָן? צַי וּוּרְטָ דִּי סִיטְטָעָם
נַאֲך אַלְעַ גַּעֲפָאָרְשָׁת דָּוָרָךְ דִּעַם דָּאַזְּקָעָן אַרְאַמְּאַטִּישָׂן שְׁבָט?
גַּעֲפִינְטָ זַי זַיְךְ נַאֲך אַלְעַ אַיְן סְטָאָדִיעָ פֿון עַקְסְפּוּרִימְעָנָן-
טִירָן אָוָן אַוְיסְפּוּרְבִּירָן, וּוּ דִעְרָ אַרְכִּילְמָעָדָעָשָׂרְוִיָּף בִּי
דִעְרָ בְּלִזְמָעָן-מְשָׁבָחָה עַסְפְּעָרְטָעָן? אַיְן נַאֲך נִישְׁטָעָם
פֿון אַלְעָמָעָן אַנְעַרְקָעָטָן גַּעֲוָאָרָן דִּי פָּוּלְקָאָטָמְעָנִיקִיָּט פֿון
דִעְרָ אַוִּיטָאַמְּאַטִּישָׂ-בָּאוּגְּלָעְכָּר אַקְסָ? אַיְן הַיִּסְצָעָם,
בִּישְׁט אַלְעַ אַוְמַפְּאָרָעָנְדָעְלָעָךְ אָוָן פָּאָרְוִיסְטָאַשְׁטִימָט? וּוּרְטָ
הַיִּסְטָעָם, עַקְסְפּוּרִימְעָנְטָרָט אָוָן דִּיסְקוּטָרָט אִין דִעְרָ
דָּאַזְּקָעָר וּוּלְטָ, אָוָן נִישְׁטָעָם וּוּ מִירָהָאָבָן גַּעַהָאַלְטָן, אָוָן
אַלְעַ אַיְן אִירְפְּאָטָאָל, אַרְגָּנָזִישָׂ רַוְּטִינְרָט? *

*) זַיִט עַטְּהָעָכָע יָאָר פִּיר אִיךְ דָּוָרָךְ & סֻעְרִיעָע עַקְסְפּוּרִימְעָנָטָן
אַיְבעָר דִעְרָ צְעַנוּפְּפָאָרְזָוָג פֿון פָּאָרְשִׁידָעָנָע אַרְטָן שָׁאַלְפִּיָּעָן, בָּאַפְּרוּכְּתָנְדִּיק
קִינְסְטָלָעָךְ (נַאֲכָן אַגְּנוּמָעָן אַלְעַ גַּעֲוָיְנָלְעָכָי פָּאָרְוִיְּכָט-מִיטְלָעָן, כְּדִי אַיְצָוָא-
מִידָּן יְעַד אַרְיִינְגִּישָׁוָג פֿון וּוּבָט אָוָן אַגְּנוּקָעָטָן) אָוָן עַקְעַמְפְּלָאָר מִיטָּ
אַפְּלָקְאַמְּעָנָטָם בְּלִזְמָעָן-מְעָכָנָגִים מִיטָּן זָמָעָן-שְׁטוּבָ פֿון & זַיִעָר אַפְּגָעָ-
שְׁתָאָגָעָנָטָם, אָוָן פָּאָרְקָעָטָרָט. מִינָּע בָּאָגָּבְּטָהָנוֹגָעָן זַעְגָּעָן נַאֲך נִישְׁטָעָם גַּעַנְגָּ
צָאָרְיָהָן, אִיךְ זַאְל דָּאָ קָעְגָּעָן אַגְּבוּבָן זַיִעָרָעָ פְּרָטִים. פָּוּנְדָעָטָוּבָן, דִּוְכָט
זַיִן מִירָ, אִזְׁוֹסְׁהָיִיבָּט זַיְךְ שַׁוִּין אָן אַרְיִיסְצִוִּישָׂיָן פֿון זַיְךְ אַלְגָּעָמִיִּנְעָר
גַּעַזְעָן; עַמְלָעָךְ: דִעְרָ אַפְּגָעָטָאָגָעָנָעָר שָׁאַלְפִּיָּעָר נַעַמְתָּ
פָּאַרְפּוֹלְקָאָטָמָגָנוֹגָעָן פֿוןָמָ פָּאַרְבּוּשְׁרִיטָעָנָעָם אַרטָּ, בְּעַת דִעְרָ לַעֲצָטָעָר נַעַמְתָּ
זַעַלְטָן אָן דִי פָּעַלְעָרָן פֿונָמָ עַדְשָׁטָן. דָא וּאַלְטָן זַיְךְ לְאָוָן מַאֲכָן זַיִעָר
אַיְנְטָעָרָסָגָנוֹטָע אַוְיסְפִּרָּן וּוּבָן דִי מַלְטָאָן אָן מַנְתָּגִים פִּיגְ זַעְרָ

XIII

לְרִי די זאָך זאָל נישט זיין, שטעלט מיט זיך די בּוֹס
פונט רוב שאַלְפִּיעַן פֿאָר אַ פֿיְנַע לְעֻזָּג פֿוֹן דער
גרויסער פֿראָבלעַס פֿוֹן קָעָגּוֹן-טִיקָּעֶר פֿאַפְּרוֹכְּפֿאַרְנוֹג. אַבעָּר
גְּלִיְּך ווי יעדע דערפֿינְדוֹגָג בַּיַּ מְעַנְטְּשָׁן ווערט פֿיְנַע
אוּפְּגַעַכְּאָפְּט, פֿאַרְיִינְפֿאָכְּס אָזָן פֿאַרְבְּעַסְעַרְט דָּוָרָך אַ מְחַנָּה
קְלִיְּגָע, נִשְׁתְּ-דָעַרְמַדְלְעַכְּעַ פֿאַרְשַׁעַר, אָזָוִי אֵין אַיר אַין
דער וועלט פֿוֹן די בּוֹסְעָן, וועלכְּעַמְּקָעַן אַגְּרוֹפָּן ^{טַעֲכָאָ-}
ニְשָׁעַן, תִּיכְּפָּאָנְגְּגַעַנוֹמָעַן גַּוְאָרָן דער פֿאַטְעַנְטָן פֿוֹנָן שאַלְפִּיַּ
אָזָן אַיְן אַסְּרָפְּטִים אוּסְטַעַרְלִישָׁ פֿאַרְפְּלוֹקָאָמָט גַּוְאָרָן.
אַגְּנָעַן אַיְנְפָאָכָע פֿלְאָגָן ווי די וְאַ-דְּלִיּוֹן (*Pedicularis sylvatica*)
געַיְכְּתַעַנְיִישָׁ פֿוֹן וועַלְדָעָר אָזָן קָוְסְטָעָם. הָאָט אַרְיִינְגַּעַטְרָאָגָן
אַיְן דָעַט מְעַכְּבָנִים אוּסְטַעַרְגְּוִיְּגָעָךְ שָׁאַרְפְּוִינְקָעָמָדָיַּ
פֿיְקָצְיִיעַס. די פָּאָרָם פֿוֹן דער בּוֹסְעָן-קָרוֹוִין אַיְן כְּמַעַט
אַיְגָאנְגָן עַנְלָעָךְ צַוְּ דער בּוֹסְעָן-קָרוֹוִין פֿוֹנָן שאָלָגָי;
דָּאָס לְיִפְעַלְעָא אָזָן די צַוְּיִי שְׁטוּבָ-בְּּיִטְעַלְעָא גַּעֲפִינְגָן זִיךְ
צַוְּאָמְגָן אַיְנָם אוּבְּעַרְשָׁתָן קָאָפְּוָשָׁאָן. בּוֹלְיוֹן דָּאָס קְלִיְּגָע,
פֿיְכְּתַע קִיְּקָעָלְגָן פֿוֹן דָעַט לְיִפְעַלְעָא שְׁתָאָרָצָט אַרְוִיס פֿוֹן
קָאָפְּוָשָׁאָן, בעַת די שְׁטוּבָ-בְּּיִטְעַלְעָא בּוֹלְיוֹן גַּעֲפִינְגָן זִיךְ
אִים. אַיְנָם דָּאָזְיָקָן זַיְדָעָנָם גַּעֲצָעַלְטָל גַּעֲפִינְגָן זִיךְ די
אַרְגָּגָאנְגָּעָן פֿוֹן בִּיְדָע מִינִים זַיְעָר נָגָאנְט נָעָפָן-אַיְנָגָדָעָר.
זַיְיָ קָוְסָעָן אַפְּילָו אַיְן אַזְמָמִיתְלָבָאָרָעָ בְּאַרְיְוָנוֹגָגָ צַוְּשָׁן

גָּטוֹרָה, וועַגְן אַיר גַּעַשְׁמָק אַיְן טְעַנְדָּעָן צַוְּ סְדַרְדִּיקָעָר פֿאַרְפְּוִילְקָאָמָנוֹג.
אַבעָּר די דָזְוִיקָע עַקְסְפְּעַרְמְעַנְטָן בְּיַעַן צַוְּ פֿאַמְּגָעָעָךְ אַזְמָוֹן דְּוִישָׁוֹן
צַוְּלָבָ דער לְאַגְּנָעָר צִיְּט, וואָס סְפָּאָדָעָרָט די צַעְנוּפְּזָאָמָלָיָגָ פֿוֹן די פֿאָרָ
שִׁידְעָנָע שאַלְפִּיַּ-וְאַרְיִיאָצְיִיעַס, דָעַרְנָאָךְ די עַקְסְפְּעַרְמְעַנְטָן אַזְמָזָעָן זַיְעָר
טְרָאָלְרָוָגָ דָוָרָךְ קָעָגָן-עַקְסְפְּעַרְמְעַנְטָן אַגְּן וּוּ. סְיוֹוָגָט דְּעַרְיְבָר גַּעַוָּעָ
נָאָךְ פֿרִיצְיִיק צַוְּמָאָן פֿוֹן זַיְיָ דָעַט מִינְדָּסָן אַוְיְסְפִּילָ.

יְךָ אֵין פּוֹנְדַעַתּוּעַגְן אֵין דִי זַעֲבֶסֶטְ-בְּאַפְרָוְכְפְּרָזְוָג אַבְּ-
סָאַלְוִיט אַוִיסְגָעַשְׂלָאָסֶן, אַדָּאנֵק אַ גָּאנֵץ אַנְדָעֶר אַיְנְרִיכְטְוָנוּ
וּוִי בַּיְמָ שָׁאַלְפִּי. דִי שְׁטוּיְבְ-בְּיַטְעַלְעַךְ שְׁטַעַלְן פָּאָר מִיט זִיךְ
צְוֹוִי פְּעַנְכְעַרְלָעַךְ אַגְּגַעְלִיטְלָעַט מִיט בְּלַמְעַן=שְׁטַיבְ; דִי דָאָ
זַיְקָע פְּעַנְכְעַרְלָעַךְ, וֹאָס הַאָפְן בְּלוּוִי צַוְ אַיְינָן עַפְעַנוֹנוּגְנָגְעַן
אַיְגָעָר נַעֲפָן צְוֹוִיטָן אַוִיפְ אַזְאָ אַוְפָן, אַז זַיְעַרְעַע עַפְעַנוֹנוֹגְנָגְעַן
פָּאָלָן צְעַנוֹנִית, אֵין פְּאַרְשָׁטָאָפְן זִיךְ קַעְגָנוֹיִיטִיק. זַיְיָ וּוּרְוָן
אַיְנְגָעַהָאַלְטָן מִיט קְרָאָפְט אַיְנְגָעַוְיִינִיקְ; אֵין קְאַפְשָׁאָן אַוִיפְ
זַיְעַרְעַע צְעַנוֹיְפְגַעְוַיְקְלָטְלָעַט סְפְרָעַנוֹשְׁיִנְקָע שְׁטַעַנְגְּלָעַךְ דָוְרָךְ
צְוֹוִי אַזְעַלְכָע צִיְנְדָלָעַךְ. דִי בִּין, וֹאָס דְּרִינְגָט אַרְיָין אֵין
בְּלוּם, פְּדִי אַוִיסְצְוָוִיגְן דָעַם נַעֲקָטָר, רַוקְט אַוְמְפָאַרְמִידְ;
לָעַךְ אָפְ דִי דָאַזְיִקְע צִיְנְדָלָעַךְ; דִי פְּעַנְכְעַרְעַע, וּוּרְוָן תִּכְפָּחָ
בְּאַפְרִיטִיט, גַּיבָּן זִיךְ אַ חַוִּיבְ, שְׁפִרְיְגָעַן אַרוֹיסָן אֵין דְּרוֹוִיסָן
אֵין קְלָאָפְן זִיךְ אֵין אַנְ דָעַר פְּלִיְיְצָעַ פָּוָן דָעַר בִּין.

אַבְּעָר דָעַר וּשְׁעָנִי אֵין דִי פְּאַרְוִיסְזְעַעַרְישָׁע קְרָאָפְט
פָּוָן דָעַר בְּלוּם בְּאַנוֹגְגָעַן זִיךְ נִישְׁתָ דְעַרְמִיט. הַ מִילְלָעָר,
וּוּלְכְעָר הַאָט דָעַר עַרְשְׁטָעַר גַּעַנְוִי אַוִיסְגַעְפָּרְשָׁט דָעַם
וּוּנְדַעְלָעַכְן מַעֲכָנִים פָּוָן דָעַר וּוּאַלְקָדְלָוִי, בָּאַמְעָרָקְט
וּוּגָן דָעַם: «וּוֹעֵן דִי שְׁטוּיְבְ-פְּעַדִּים וֹאָלָט זִיךְ אַנְגָעַלְקָאָפְט
אֵין אַיְנוֹעָקְט פְּאַרְבְּלִיְבְּנִידִיק אֵין זַיְעַר פְּרִיעַרְדִּיקְרָעַגְנוּ
זַיְטִיקָעַר לְאָגָעַ, וֹאָלְטָקְיַין אֵין זַמְעַן=שְׁטוּיְבָעַלְעַ פָּוָן זַיְיָ
נִישְׁת אַרְוִיסְגַעְפָּלָן, וּוּיְלָזְיָעַרְעַע עַפְנוֹגָעַן פְּאַרְשָׁטָאָפְן זִיךְ
קַעְגָנוֹיִיטִיק. אַבְּעָר אַ המְצָאהָ, וֹאָס אֵין נִשְׁת וּוּיְנִיקָעָר
פְּשָׁוֹט וּוִי שְׁאַרְפּוֹזְוִינִיק, הַעַלְפָט אַרְוִיסָן פָּוָן דָעַר פְּאַרְלְעַגְנוֹהִיט:
דִי אַוְנְטַעְרְשָׁטָע לִיפְ פָּוָן דָעַר פְּלִיְיְמַעַן-קְרוֹוִין אֵין נִשְׁת,
וּוִי דָעַר שְׁטִיְגָעָר, סִימְעַטְרִיש אֵין הַאֲרִיוֹאַנְטָאָל, נַאָר אַוְמָ
רְעַגְלְמַעְסִיק אֵין אַוִיסְגַעְקִירִיט, אַזְוִי אֵין זַיְט אַיְרָע
אֵין הַעֲכָעָר פָּאָר דָעַר צְוֹוִיטָר אַוִיפְ עַטְלָעַכְעַ מִילְיְמַעְטָר.
דִי בִּין, וֹאָס זַעַט זִיךְ אַוִיפְ אַיְרָעַן אַוְיָבָן, מַזְוִ זִיךְ
אַלְיָין אַוִיךְ גַּעַפְגָעַן אֵין אַנְגָעַבְיְגָעַנְעַר לְאָגָעַ. דָעַר

רעוזטאט דערפּון איז, אָז אַיר קָאָפּ שְׁטוּיסֶט דִי בערגעלען פֿון דער קְרֹוִין, פְּרִיעָר אַיִינָס דערנָאָךְ דָאָס צוּוִיטָע, אַיְן בְּמִילָא, קוּמֶט דִי אוּסְטְּגָלְיִיכְוָנָג פֿון דִי שְׁטוּיבּ-פְּעָדִים אַויְד פָּאָר נִשְׁתְּ מִיט אַמְּאָל נָאָר — צְוֻעָרְשֶׁט אַיְינָעָר, דערנָאָךְ דער צוּוִיטָעָר קְלָאָפּוּן זִיךְ אָז אָז דער בֵין מִיט דִי באָפְּרִיעָט עַפְּעַנוּגָעָן, אַיְן באָשְׁפְּרִיצָן זִיךְ מִיטָן באָפְּרִוכּוּ. פְּעָרְדִּיקְן שְׁטוּיבּ.

„וּוֹעֵן דִי בֵין גַּיִט דערנָאָךְ אַיבָּעָר צַו אַ צוּוִיטָעָר בְּלֹום, וּוּעָרְט דִי לְעַצְּטָע אַוְמָפְּאָרְמִידְלָעָן באָפְּרִוכְּפָּעָרָט, וּוֹיֵל אַרְיִינְשְׁטָעְקָנְדִּיק דָאָס קָעְפְּלָא אַיִינָס אַרְיִינְגָּאנָג פֿון דער בלְוּמָעָן-קְרֹוִין, שְׁטוּיסֶט דִי בֵין זִיךְ, קְוּדָם פְּלָא, אָז אַוְרָה דָעַם לִיפְּלָעָן, וּוֹאָס רִיבְּט זִיךְ אָז אַיר פּוֹנְקָט אַוִּיפּּן זַעֲלָבָן אָרָט, וּוֹ סְיוּעָט, אָז אַרְגָּע אַרוּם, פָּאָלָן דער קָאָפּ פֿון דִי שְׁטוּיבּ-פְּעָדִים ד. ה. פּוֹנְקָט אַוִּיפּּן זַעֲלָבָן אָרָט, וּוּלְכָן סְהָאָפּן שְׁוִין באָרִירָט דִי שְׁטוּיבּ-פְּעָדִים פֿון דער בְּלֹום, וּוּלְכָעָ זִיךְ הָאָט נָאָר וּוֹאָס פָּאָלָאָזָן.“

XIV

לְבָנָי דָאָזִיקָע בִּישְׁפִּילָן וּוּאָלְטָן זִיךְ גַּעַלְאָזֶט פָּאָרְמָעָרָן אָז אַסְוָף, וּוֹיֵל יַעֲדָע בָּוּמָה הָאָט אַיר אַיִינְגָּעָן אַיְדָעָע, אַיר אַיִינָס סִיסְטָעָם, אַיר אַיִינְגָּעָן אַנְגָּעְלָקְבָּעָנָע דָעְרָפְּאָרְזָוָנָג, וּוּלְכָעָ זִיךְ פָּאָרוּוּנְדָט מִיט נַזְעָן, וּוֹעֵן מִבְּאָמְרָאָכְט פֿון דער נָאָנט זַיְעָרָע קְלָיְנָע דָעְרָפְּיְגָדְוָגָעָן, זַיְעָרָע פָּאָרְשִׁיְדָעָן מְעַטָּאָדָן, דָעְרָמָאָנָט מַעַן זִיךְ אָז אַיר פָּאָרְכָּפְּנְדִּיקָע אַוִּיסְטָעְלָנְגָעָן פֿון מַאְשִׁינְגָּעָן-גָּעְצִיָּה, וּוֹאָז דער מַעְכָּבָנִיָּה שְׁעָר וּשְׁעָנִי פּוֹנָמָמְעַטְשָׁן אַנְטְּפָלְעָקָט דִי גָּאָרָע שְׁעָפָעָ רִישְׁקִיָּת פֿון זַיְינָע פָּוּחוֹת. אַבְּעָר אַונְזָעָר מַעְכָּבָנִישָׁעָר זְשָׁעָנִי הָאָט אַקְרָצָן יְהָוָה, בָּעַת דִי בְּלֹוםָעָן-מַעְכָּבָנִיק פּוֹנְקָצִיאָנְנִירָט שְׁוִין זִיְתְּ טְוּוֹנְטָעָר יְאָרָן. וּוֹעֵן דִי בְּלֹום אָזָן דָעְרָשִׁבָּעָן אַוְרָה אַונְזָעָר עָרָד, הָאָט זִיךְ בִּשְׁתְּ גְּהָאָט

אַרְזָם זיך קײַן שום מֶאָדָעַל, ווועלְכָן זי ווֹאָלַט געקבענט
 קאָפִירַן ; אלֵץ הָאָט זי געמוֹנַט שעפָּן פִּין דַּי אַיְגָעַנַּע
 טִיפָּעַנְישָׁן. אַיְn דער תְּקִוָּה, ווּעַן מִיר הָאָבָּן נַאֲךְ גַּעַהַאַלְטָן
 בַּיִּם פָּאַרְשָׁפִיכְצָן שְׁטַעַקָּן, בַּיִּם פִּילְ-אוּ-בּוּגָן, אַדְעַר דָּא
 נַאֲךְ גַּאֲרַנְשָׁטַן לְאָגָן, ווּעַן מִיר הָאָבָּן דַּעֲרַבּוֹנְדָן דַּי פָּרִיּ
 מִיטְיוֹעַ שְׁפִינְ-רָאָד, דַּעַמְבָּאָק אָוֹן דַּעַמְבָּאָק אַיְn דער
 צִיְּטָן, — דָּאָס אַיְn, אַזְוִי צַוְּגָאָגָן, גַּעַוּוֹעַן נַאֲךְ עַרְשָׁת
 בעַכְּטָן, — ווּעַן אַזְנוֹעַרְעַט שְׁעַדְעוֹרְסַט זַעַנְעַן גַּעַוּוֹעַן דער
 קַאַטְאַפְּלַטְטָן), דער זַיְגָעַר, אַדְעַר דער ווֹעַבְ-שְׁטוֹלָן, הָאָט
 שְׁוַיַּן דער שאַלְפִּי גַּעַהַאָט זַיְנָעַ אַרְיַטְאַמְּטִישָׁע אַקְסָן אָוֹן
 דַּי קַעַגְגָּוּוֹיְכְּטִיזְעַקָּעַ-עַךְ פָּוֹן זַיְנָעַ גַּעַנוּיְרַט וּאָגָן, אָוֹן
 וּאָלְדָ-לְוִיָּן אִירָעַ פַּעַנְכְּעַרְלָעַן, וּאָסָפָרְשָׁטָאָפָן זַיְנָעַ קַעַגְגָּן-
 זַיְתִּיק (רִיבְטִיק), וּוּי צַוְּלִיב אַ וִיסְנַשְּׁאַפְּטַלְעַבָּן עַקְכְּפָעַרְיָיִ
 מַעַנְטָן), וּוּי אַוִּיךְ דַּי נַאֲכָנָאַנְדָּעַדְיַיקָּעַ אַפְּוּוּקְלוּזָגָן פָּוֹן
 אִירָעַ סְפַּרְעַזְנוֹשָׁנָעַס אָוֹן דַּי קַאַמְּבִינְאַצְיָע פָּוֹן אִירָעַ מַשְׁופָעַ-
 דִּיקָעַ פְּלָאָבָן. ווּעַמְעַן פָּוֹן אָוֹנוֹ הָאָבָּן זַיְנָעַ גַּעַהַלְמָטָן, —
 נַאֲךְ וּוֹינְצִיקָעַר וּוּי מִיט הַוְּנְדָעָרַט יָאָר צְרוּרִיק אַפְּלִיגָן, — דַּי
 אַיְגָעַשְׁאָפָטָן פָּוֹנָם אַרְכִּמְעַדְישָׁן שְׁרוּרַת, ווּעַלְכָן דַּעַר קַלְיָאַן
 (גַּעַזְעַר-בּוּיִם) אָוֹן דַּי לִפְעָן (לִינְדוּבּוּיִם) בָּאַנְגִּיצָן זַיְנָט בּוּיְמָעַר
 זַעַנְעַן גַּעַבְּרִירַן גַּעַוְאָרַן ? ווּעַן ווּט זַיְנָעַ אַיְגָעַפְּן
 אוַיְסְצָוָרְבָעַטָן אַ פָּאַרְאָשָׁוֹט, אַדְעַר אַ פְּלִיאַפְּרָאָרָט, וּאָסָ
 זַאְל זַיְנָעַ אַזְוִי פָּעַטְט, אַזְוִי לִיְיָכְט, אַזְוִי פִּין אָוֹן אַזְוִי
 זַיכָּעַר וּוּי דַעַר, ווּעַלְכָן סְפָרְמָאָגָט דַעַר לִיְיָבְנָצָן ? ווּעַן
 ווּעַלְכָן מִיר דַעְרָגִין דַעַמְבָּאָק, וּוּי אַזְוִי אוַיְסְצָוָרְבָעַטָן פִּין
 אַזָּא אַיְדָעָלָן מַאֲטָעָרִיאָל, וּוּי דַי זַיְדָנָס פָּוֹן דַי קְרוּיָן-
 בְּלַעַטְעַלְעָן, אַזָּא מַעֲכְטִיקָעַ סְפַּרְעַזְנוֹשָׁנָעַ, וּוּי דַי, וּאָס

*) 8 קְרִיגָּס-מַשְׁיָּחָן אַיְקָה צַוְּבָאָרָפָן דַעַמְבָּאָק פִּינְגָּט מִיט שְׁטִינְגָּעַר,
 חָסָט אַיְn בָּאַנְגָּצָט גַּעַוְאָרַן דַוְרָק דַי אַלְטָעַ פְּעַלְקָעַר. 8 מִין פְּרִימִיטִיוּוּר
 חָרְמָאַטָּס (דַעַר ^{אַלְטָעַ})

וואראפט ארויס אין רוים דעם גאלדענען בלווען = שטוויפ
 פון דער שפאנישער געניזטער ? און ווערט אונז דער=
 קלערין דעם סוד פון דער ווונדערלעכער קראפט פון דער
 מאמאָדרִיךְעַ, אָדָעַר ווי מַרְופֶּט זַי, "לאמען פִּיסְטָאָלְעַטַּ",
 וועלכע כהאָפַע דערמאָנט אין אָנוֹהֵיב פון דער דָּזְיִקְעַר
 קלַּיְגַּעַר אָרְבַּעַט ? אַיְזַק דָּעַן באָקָאנַט די מאָמָּאָרְדִּיךְעַ,
 אָדָעַר די ווילְדַע אָוְגַּעַר ? דאָס אַיְזַק עֲנוּיוֹתְדִּיךְ פְּלָאנַצְ
 פון דער משפחָה קִירְבִּיסְאָרְטִיךְעַ, וועלכע מַטְרַעַפֶּט זַיְעַר
 אָפַט אָוִיף די ברעגעס פונָם מִיטְ-לְעָנְדִּישָׁן יִם. אַיְזַק פְּלִיְיַ
 שִׁיקָּעַ פְּרוֹכָּט, וואָס אַיְזַק עֲנַלְעַץ אָוִיף אַקְּלִיְגַּנְקָּעַר אָוְגַּעַר=
 קָעַ, אַיְזַק באָשָׂאָנְקָעַן מִיטַּ אַ נִּישְׁטַ-דָּעַרְקַּלְעַכְּבָּר לְעָבָנָס=
 פְּעַיְקִיט אַיְזַק עֲנַעַרְגִּיעַ. ווי שְׁוֹאָץ מִיאָל זַי נִישְׁטַ אָגְּרִירַן
 אַיְזַק מְאֻמָּנַט פון אַיְזַק רִיְּפִיקִיט, רִיסְטַ וַיְזִיךְ פְּלַזְצִים אָפַ
 פון אַיְזַק שְׁטַעַנְגָּל דָּוָרָךְ אַקְּאָנוּוּלְסִיוּוּר צָעַנוּפְּצִיאָזְגָּג אַיְזַק
 וואָרְפַּט אַרְוִיס פון דער גַּשְׁאָפְּנָעַר (בְּיִם אָפְּרִיכִין זַיְקָה)
 עֲפָנִיְינָג אַשְׁטְרָאָל פון שְׁלִימִיקָּעַר פְּלִיסְקִיט (צָעַנוּפִיְיַ
 גַּעַמִּישְׁט מִיטַּן זַאָמָעַן). מִיטַּ אָזָא ווּנְדַעְלְעַכְּבָּר קְרָאָפַט,
 אַז עַס פָּאָרְטְּרָאָגָט דעם זָאָמָעַן אָוִיף פִּיר, אָדָעַר פִּינְחָ
 מעטער ווַיְיַיט פון דער מַוְטָּעָר-פְּלָאנַצְ. די דָּזְיִקְעַר קָאָנוּוּלָ
 סִיוּעַ באָוְעַגְוָנָג אַיְזַק נִישְׁטַ וַיְינִצְקָעַר אָוְסְעַרְגָּוּיְנָלָעַ,
 ווי זַיְן דעם מעַנְשָׁן זָאָל זַיְקָ אַיְנְגָּעַן (איַנְהַתְּגִידִיק די
 פְּרָאָפָּאָרָץ) אַרְוִיסְצְוּוֹאָרָפָן דָּוָרָךְ אַיְזַק-אַיְנִצְקָעַר סְפָאָזְמָאָ
 טִישְׁעַר באָוְעַגְוָנָג אַלְעַ זַיְנָע אָבָרִים, גַּעַדְרִים אַזְנָן בְּלוֹט
 אָוִיף אַהַזְבָּן קִילְאָמָעְטָעַר ווַיְיַיט פון זַיְן הוַיְט אָדָעַר
 פון זַיְן סְקָעְלָעַט. חַוְצִידָעַט, אַיְזַק אַגְּרִיסְטָע צָאָל זָאָמָעַן
 ווּנְזָן אַיְזַק באָלִיסְטִיךְ אַזְעַלְכָּעַ מַעְטָאָדָן אַיְזַק נִזְנִין אָוִיס
 אַזְעַלְכָּעַ עֲנַעַרְגִּיעַ-קְוֹוָאָלָן, וואָס זַעַנְעַן אַיְזַק גַּאֲרַ מַעַר אָדָעַר
 ווַיְינִקָּעַר אִםְבָּאָקָאנַט. דערמאָנט זַיְקָ, לְמַשְׁלַ, דאָס פְּלָאָצְן
 פון דעם רַאֲפָס אַיְזַק דער גַּעַנִּיסְטָע : אָבָעַר אַיְנִעַר פון
 די גַּרְעַסְטָע מִיסְטָעַר פון דער פְּלָאָנְצְן-אַרְטִילְעִירִיעַ אַיְזַק

דער ריצין. דער ריצין געהערט צו דער משפהה וואָלַף-
 מילכיקע פון אונוער קלְמַאָט, אַ גְּרוּיסֶע ווַילְדְ-גְּרָאָז, אַ
 גָּאנֵץ אַרְנוֹאַמְּנַטְּאָלָע, ווֹאָס שְׂטִיגֶט אָפֶט אַיבָּעָר דַּעַם
 מענטשְׁלָעָן ווּזְקָס. אַיִן אַיְצָטִיקָן מְאַמְּנָעָנָט גַּעֲפִינָּט זִיךְ אָוִיךְ
 מִיְּזִין טִיש, אַיִן אַ גָּלָאָן וְאַסְעָר, אַ צְוַיִּיגְ פּוֹנָם רִצְיָן. עַר
 אַיִן באַדְעָקָט מִיט גְּרִינְלְעָכָע יַאֲגָדָעָס, ווֹאָס זַעֲנָעָן פּוֹלְ מִיט
 קָעְרָבָעָר. פּוֹנְ צִיְּתָן צִיְּתָן פְּלָאָצָט אַיִנָּעָ פּוֹנְ דִּי דָּאַיְקָעָ
 יַאֲגָדָעָס מִיט אַ טְּרָאָסָק, אַיִן דִּי קָעְרָבָעָר, ווֹאָס זַעֲנָעָן באָ-
 שָׁאַנְקָעָן מִיט אַ הוֹנְדָּרְלְעָכָעָר לְכַתְּחִילְהַדְּיקָעָר שְׁנָעַלְקִיט,
 קָלָפָן פּוֹנְ אַלְעָ זִיטָן אַיִן דִּי מַעְבָּל אַיִן וּוּנְטָן. זַעֲנָעָן אַיִנָּעָ
 פּוֹנְ דִּי דָּאַיְקָעָ קָעְרָבָעָר פְּאָלָט אַיִיךְ אַיִן פּוֹנָם, הָאָט אַיִר
 דַּעַם גַּעֲפִיל, ווֹי אַן אַיְזָעָקָט ווֹאָלָט אַיִךְ אַ שְׁתָאָן גַּעֲטָאָן.
 אַזְוִי אַיְסָעְרָגָוּיְנְלָעָךְ אַיִן דִּי פְּלִיְ-קָרָאָפָט פּוֹנְ דִּי דָּאַיְקָעָ
 קָלְיִינְקָעָ זָאַמְּנְדָּלָעָךְ, גְּרוּיס ווֹי שְׁפִּיקָעָ-קָעְפָּלָעָךְ. פָּאָרָשָׁט
 אַיִסְטָן דִּי יַאֲגָדָעָ, זַוְּכָּט דִּי סְפָּלְגָּזְשִׁינְעָס, ווֹאָס ווּרְקָן אַיִן
 אַיִר,—אַיִר ווּעַט נִישְׁתָּעָדְגָּיְנָן דַּעַם סּוֹד פּוֹנְ דַּעַר דָּאַיְקָעָר
 קָרָאָפָט; זַי אַיִן נִישְׁתָּוּ ווּינְצִיְּקָעָר פָּאָרְפָּאָרְגָּן, ווֹי דִּי קָרָאָפָט
 פּוֹנְ אַונְוָעָרָעָ נְעָרוֹן. בִּי דַּעַר שְׁפָאָגִישָׁעָר גַּעֲנִיסְטָעָ
 (Spartium Junceum) זַעֲנָעָן אָוִיךְ סְפָּעָנוֹשָׁיְנָעָס נִישְׁתָּוּ נָאָר
 דִּי יַאֲגָדָעָס, נָאָר אָוִיךְ דִּי בְּלוּמָעָן. אָפֶשֶׁר הָאָט אַיִר באָ-
 מְעָרָקָט דִּי דָּאַיְקָעָ פְּרָעְכְּטִיקָעָ פְּלָאָגָן. דָּאָס אַיִן דַּעַר סָאָמָעָ
 ווֹנְדָּרְלְעָכְסְטָעָר פָּאָרְשְׁטִיעָר פּוֹנְ דַּעַר מְעַכְּטִיקָעָר גַּעֲנִיסְ-
 טָעָ-מְשָׁפָּחָה זַי אַיִן לְעַפְנָס-דוּרְשְׁטִיקָ, פְּשִׂיטָ, גַּעֲנוֹגָזָם,
 קָרְעָפְטִיקָ, מִיאָוָסָט זִיךְ נִישְׁתָּמִיט קִיְּן שָׁוָם באָדָן, אַיִן
 הָאָט נִישְׁתָּמִיט מְוֹרָא פָּאָר קִיְּן שָׁוָם נְסִיּוֹן. לְעַנְגָּו אָוִיסָט דִּי
 וּוּנְגָן אַיִן אַיִן דִּי בְּעִירָ פּוֹנְ דְּרוּם, בְּלִידָעָט זַי גְּרוּיסֶעָ
 גַּזְדִּיכְטָעָ קוֹלָן, אָפֶט דְּרִיְ מְעָטָעָר דִּי הוֹיָן, ווֹאָס באָ-
 דָּעָקָן זִיךְ פּוֹנְ מָאִי בְּנֵי יְזִוִּי מִיט אַ פְּרָעְכְּטִיקָעָר בְּלִיעָכָ
 פּוֹנְ רַיְנָעָם גָּאָלָר, אַיִן אַיִרְ רִיחָות מִישְׁן זִיךְ צָעֻנוֹיךְ
 מִיט דִּי אַרְקָמָאָטָן פּוֹנְ אַיִר שְׁטָעַנְדִּיקָן שְׁכָן, דַּעַר צִינָן

בלאט, און שפרייטן פאנאנדר אוונטער דער מורה-די-יקער היין פון דער זיין אזא חיות, וועלכע רופט ארויס די פאָר-שטענֶיגו פון הימליך טויען, פון גלייזישע קוואָלן, פון דער פרישקייט און דורך-יכטיקיט פון די שטערנס איינט חלַּף פון בלוייע גראָטן.

די בלום פון דער דאָזִיקער גענִיסְטֵע (וויי פון אלַּע זומער-פֿיגֿל-בלֹוםֿיקֿע פֿלאָאנְצַן), איז ענְלַעֲךָ אוּפָה דער בלום פון אַזְנוּנָעָר גָּאָרטָן-אַרְבָּעָס; אָן אַירָע אַזְנוּנָעָרְשָׁטָע קְרוּבְּדָל-בְּלַעְתָּעָר, וְאָס זְעַנְעָן צְעַנְיִינְגְּעָלִים אַין דער פָּאָרָם פִּין אַ שִּׁיףַּ-גָּאָזָן, שְׁלִיסְן אַיְן זִיךְּ הַעֲרָמָטִישׁ די שְׁטוּבָּה פְּעָדִים אַין דָּעַם פֿעַסְטָל, פֿלְּזָמָן זַיְּן זְעַנְעָן נָאָךְ נִישְׁתָּרְיִיְּת, קָעַן די בִּין נִישְׁתָּרְיִיְּת אַרְיִינְדִּינְגָּעָן אַין בלְּוִים. אַבְּעָר וְוי נָאָךְ עַס שְׁלַאֲגָט די שָׁהָה פִּין גַּעַשְׁלַעַכְּטַ-רְּיִיפְּקִיְּט פְּאָר די גַּעַפְּאַנְגְּגָעָן חַתּוֹן-פְּלָה, לְאָזָטָז זִיךְּ תִּכְּפָה אַרְאָפָה די שִׁיךְּ-אַזְנוּנָעָר דער משָׁא פֿוֹנָם אַינְזָעַט, וְאָס זַעַצְט זִיךְּ אַוְיִיךְ אַירָה, אָן דער גָּאָלְדָעָן חַדְרָ עַפְנָט זִיךְּ מִיט לְיִידָן-שָׁאַפְטַּלְעָכָן רָעָשׁ; עַר וְאַרְפָּט וְוִיתָּס מִיט קְרָאָפָט אַוְיִפְּן בְּאַזְוּכָּר, אוּפָה די גָּאנְטָע בְּלֹוםְעָן, אַוְאַלְקָן פִּין גָּאָנְצִיקָן פֿוּלְוּועָר, וְעַלְכָן אַ ברִיטָע קְרוּינְדַּ-בְּלָאָט, וְאָס הַעֲנָגָט פִּין דער הוֹיךְ וְוי אַ דָּעַכְּ, וְאַרְפָּט אַיְבָּעָר (מייט האַנְסְטָעָר פָּאַרְוִוְיכִּיקִיִּט), אוּפָה דָּעַם לְיִפְעָלָע, וְאָס דַּאֲרָף-בְּאַפְּרוּכְּפָעָר וְוּרְדָן.

XV

וְעַלְכָע וְוִילְּן גְּרוּנִיק דּוֹרְכְּשְׁטִידְרָן די דָזִיקָע אַלְעָה אַבְּלַעַמְעָן, שִׁיק אַיךְ אָפְּ צַו די אַרְבָּעָטָן פִּין קְרִיסְטִיאָן קְאַנְרָאָד שְׁפְּרָעָנְגָּעָה, וְעַלְכָע דָּאָט דער עַרְשָׁטָעָר (שוֹן אַין יָאָר 1793) אַנְאָלְיוֹרָט די פֿינְקְצִיעָס פִּין די פָּאַרְשִׁידָעָן אַרְגָּאָנָעָן בְּיַי די אַרְכִּידָעָן אַין זִין אַיְגָטָעָסָאנָן בְּוֹן: דָּא ס אַגְּנָט. דַּקְּטָע גַּעַה יְמָנוּיָשׁ פִּין דָעַר בְּאַטְוּרָה, וְוי

אויך צו די ווועך פון טשאָרלוֹן דארווין, פון דאָקְטָאָר דער
 מילֶעֶר, פון לַיְפְּשָׁטָאָט, הילְדָעָרָאנְד, פונס אִיטָּלְעָנְדָעָר
 דעלְפִּינְאָ, הוּקָעָר, רָאָבָעָרְטָ פְּרָאוֹן אָוּן פָּוּן אַסְטָּאָר
 בַּיִּיְדָיְיָ אַרְכִּידְעָעָן וּוּלְעָן מִיר גַּעֲפִיבָּעָן דֵּי סָאמָּעָ פָּלָ-
 קָאָמָּעָ אָוּן דֵּי סָאמָּעָ הָאָרְמָאָנוּשָׁ אַנְטָּפָלְעָקָוּגָ�עָן פָּוּן דָּעָר
 פָּלְאָנְצָן-אִינְטָּעָלְיָגָעָן. אָיִן דֵּי דָּאַיְקָעָ קְרָעָנְקָלְעָכָעָ, אַוִּיס-
 טָעָרְלִישָׁעָ בְּלָוּמָעָן דָּעָרְגָּרִיכָּטָ דָעָרְזָעָנְיָ פָּוּן דָעָרְ פָּלְאָנְצָן-
 וּוּלְעָטָ זַיִּין הָעֲכָסָטָעָ מְדֻרְנָה אָוּן בְּרָעָנְטָ דָוָרָ
 מִיטָּ אָן אַוִּיסְעָרְגָּוּיְנְלָעָכָעָן פָּלָאָם דֵּי וּוּאָנְטָ
 וּוּאָסָ טִילְטָ אָפָּ אָטָ דֵּי וּוּלְעָטָ פָּוּן דָעָרְ וּוּלְעָטָ פָּוּן דֵּי חִוּוֹתָ
 אָפָּבָעָרָ דָעָרְ נָאָמָעָן "אַרְכִּידְעָעָן" דָאָרָף אָנוֹן נִישְׁתָּ אַרוּפָ-
 בְּרָעָנְגָעָן אָוִיְפָּן פָּאָלָשָׁן גַּעֲדָאָנָקָ, אָוּ דָאָהָאָנְדָלָטָ זִיךְ בְּלָוִוָ-
 וּוּגָעָן זַעַלְטָעָנָעָ אָוּן טִיעָרָעָ בְּלָוּמָעָן, וּוּגָעָן דֵּי סְפָעָקָטָ
 מְלָחָסָהָ, וּוּאָסָ נּוּיְטִיקָן זִיךְ, וּוּ סְשִׁינְגָטָ, מַעַרְ אָיִן דָעָרְ
 אַוִּיפָּטָאָסָגָגָן פָּוּן אַגְּלָדְשָׁמִידָ, וּוּ פָוּן אַגְּרָטָנְעָרָ. אָנוּ-
 זַעַרְ הָיִמְשָׁעָ וּוּיְלָדָעָ פָּלָאָרָעָ, וּוּאָסָ נִעְמָתָ אַרְיָין אִין זִיךְ
 אָגְנוּעָרָעָ אַלְעָ פְּשָׁוֹטָעָ "וּיְלָדָגְרָאָזָן", פָּאָרָמָאָטָ מַעַרְ וּוּ פִינְ-
 אָן צְוָאוֹנְצִיקָ אָרָטָן פָּוּן אַרְכִּידְעָעָן, צְוָוִישָׁן וּוּלְכָבָעָ סָ
 גַּעֲפִיבָּעָן זִיךְ גְּרָאָדָ דֵּי אַמְּמִיסְטָן טְשָׁעָקָאָוּזָ אָוּן קָאָמְפְּלִיָּ-
 צִירָטָעָ. טָאָקָעָ אָטָ דֵּי אַרְכִּידְעָעָן הָאָטָ טְשָׁאָרְלוֹן דָאָרָוִוָן אַוִּיס-
 גַּעֲפָאָרָשָׁטָ אָיִן זַיִּין בּוֹרָ: "וּוּ עַגְןָ דָעָרְ בְּ אַפְּרוֹ-
 פָּעָרְוָנְגָ פָוּן דֵּי אַרְכִּידָעָן דָעָן דָוָרָךְ אִיְנָ-
 זַעַקְתָּן", וּוּאָסָ אִיזָּ דֵי וּוּנְדָעָרְלָעָכָעָ גַּעֲשִׁיכְטָעָ פָוּן דֵי
 הָעָלְדִּישָׁטָעָ אַנְשָׁטָרָעָנְגָגָגָעָן פָוּן דָעָרְ בְּלָוּמָעָן גַּוְשָׁמָתָ. עַס קָעָן
 גָּאָרָ קִיְין דֵיידָ נִישְׁתָּ זַיִּין וּוּגָעָן אַיְבָעָרְגָעָן דָאָ אִין עַטְלָעָכָעָ
 שָׂוֹרוֹתָ, דֵי דָאַיְקָעָ רִיכָּעָ אָוּן בָּאַזְיָוָרְגָּרְנְדִיקָעָ בִּיאָגְרָאָפִיגָעָ.
 פָּוּנְדָעָסְטוּוּגָעָן, אָזְוִי וּוּמִרְ פָּאָרְנָעָמָעָן זִיךְ מִיטָּ דָעָרְ אַיְנְטָעָ-
 לְגָעָנָץָ פָוּן דֵי בְּלָוּמָעָן, אָיוֹן פָּאָרָטָ נּוּיְטִיקָ צַוְּגָעָן אַגְּהָעָ-
 רִיקָן בָּאָגְרָיָרָ וּוּגָעָן דֵי מַעְטָאָדָן אָיוֹן גִּיסְטִיקָעָ גַּוּוֹזְגָהָיָתָן
 פָוּן דָעָרְ בְּלָוּםָ, וּוּאָסָ שְׁטִיגָטָ אַיְבָעָרְ אַלְעָ אַנְדָעָרְ אָיִן דָעָרְ

קונטן צו צוינגען די בין, אַדער דאס פֶּלענְדערָן צו שֵׁן
געוני דאס, וואָס זִי פָּרְלָאנְגָּט, אַין דער פָּאוֹגְעָשְׂרִיבָּעָנְדָּר
פָּארָם אָון אַין דער גַּהֲעַרְיקָעָר צִיט.

XVI

אַיְזָן נִשְׁתַּחַת לִיכְבַּט צַו גַּעֲבָן, אַן צִיכְעָנוֹנוֹנוֹעָן, אַ קְלָאָר
בִּילְד פָּוּן דַעַם אַוְיסְטְּרָגְּוּווֹוִינְלְעָךְ-קָאַמְּפְּלִיצְרָטְן מַעַן
כָּאָגִיזָם פָּוּן דַעַר אַרְכִּידְעָעָ; פָּוְנְדְּעָסְטוּוּגָן, וּוּלְאַיְךְ פְּרוּוֹן
גַּעֲבָן וּוּגַּעַן אִים אַ גַּעַנוֹגְ-קְלָאָרָעָ פָּאַרְשְׁתְּעַלְּטוֹגָן, מִיטְ דַעַר
הַילְּפָן פָּוּן מַעַר אַדְעָר וּוּיְינְקָעָר דַעַרְנְעַטְעַרְנְדִּיקָעָ פָּאַרְגְּלִיכְיָן,
אַוְיסְמִיְזְנְדִּיקָ, אַוִּיפְּ-וּיְפְּלָן דָּאָס אַיְזָן מַעְגַּעַת, דַי טַעַנְיִישָׁע
אוּסְדְּרוּקָן, וּוּיְ Retinacle, labellum, rostellum, אַג. זָוּ.
וָאָס רַוְּפָן נִשְׁתַּחַת אַרְוִיסְ קִיְּין שָׁוָם קְלָאָר בִּילְד בַּיְיַיְמָנְשָׁן,
וּוּלְכָעָ זַעֲנָעָן אַ בִּיסְלָן וּוּיְטָן פָּוּן בָּאַטְּאַנְיָקָן.
לְאַמְּרָן נַעֲמָצָן אַיְנוֹעָן פָּוּן דַי סָאמָעָ פָּאַרְשְׁפְּרִיטְסְטָטָעָ
אַרְכִּידְעָעָן אַיְן אַוְנוֹעָרָעָ קָאַגְּטָן, Orchis maculata, דַי לְמַשְׁלָן,
אַדְעָר בְּעַסְעָר נַאֲךְ דַי Orchis latifolia דַי אַרְכִּידְעָ
מִיטְ דַי בְּרִיְטָעָ בְּלַעַטְעָר, וּוּלְיָ דַי לְעַצְטָעָ אַיְזָן אַ
בִּיסְלָן גְּרַעַסְעָר אָוּן, בְּמִילָּא, אַיְזָן לְיִכְטָעָר זַוְּ צַוְּ בָּאָפְּאָכָטָן.
דָּאָס אַיְזָן אַ פְּלִיאָרִיקָעָ פְּלָאנְגָּז, וָאָס דַעַרְגְּרִיכְטָן פָּוּן דְּרִיסְיָקָ
בִּיןְ זַעַצְיָקָן סַעַנְטִימְעַטָּר אַיְן דַעַר הַוִּיךְ זַי אַיְזָן זַיְעָר
פָּאַרְשְׁפְּרִיטָן אַיְן דַי וּוּלְדָעָר אָוּףְ פִּיכְטָעָ לְאַנְקָעָס,
אָוּן זַי טַרְאָגָט אַ פְּרָעָנוֹזָן פָּוּן קְלִינְיָעָ, רָאַזְלָעָכָעָ בְּלוּמָעָן,
וָאָס צַעְבְּלִיעָן זַיְךְ אַיְזָן מַאי אָוּן אַיְזָן יְוִנְיָן.

דַי טִיפְּשָׁע בְּלוּמָן פָּוּן אַוְנוֹעָרָעָ אַרְכִּידְעָעָן קוּקָט אַוִּיסְ
חוּי דַעַר צַעַעַפְּנְטָעָר, פָּאַגְּטְּאַסְטִישָׁר פִּיסְקָן פָּוּן אַ כִּינְעַזְיָשָׁן
דוּוְאָקָאן. דַי אַוְגְּטְּעַרְשָׁטָעָ לִיְפָ, אַ שְׁטָאָרָק פָּאַרְלְעַנְגְּרָטָעָ,
אַן אַרְאָפְּהָעַגְּנוֹנְדִּיקָעָ, הַאֲטָט דַי פָּאָרָם פָּוּן אַ גַּעַצְיְינְדָלָטָן,
אַדְעָר אַיְנְגְּעַשְׂנִיטְעַגְּנָעָם פָּאַרְטּוּכָ, אָוּן דִּינְטָ אַלְסָ אַפְּרוֹ-אַרְטָ
(אַדְעָר אַלְסָ וּוּגְ-אַכְסָנִיהָ) פָּאָרָן אַיְנוֹעָקָט. דַי אַוְיְבְּרִישָׁטָעָ

לייפ פאָרקיילעַכדייקט זיך אין אַ מִין קָאָפּוֹשָׁן, וְאֵסֶם שִׂיצָּשׁ
 די גַּעַשְׁלַעַכְּטַ-אַרְגָּאנְעַן פּוֹן דַּעַר בְּלוּם. אוּפְּנַן הַינְּטַעַרְשַׁטַּן
 טִיְּלַ פּוֹן דַּעַר בְּלוּם, פּוֹן שְׁטַעַנְגְּלוּיטַ, גַּעַנְגַּט אַרְאָפַּ אֲזָּא
 מִין שְׁפָאָרַ, אַדְעַר אֲלַאַנְגַּ פָּאָרְשְׁפִּיצַּט טְרִיבְּלַ, אַין וּעַלְכַּן
 טְגַּעַפְּינְט זִיךְ דַּעַר נַעַקְטָּאָר. בִּים רֻוב בְּלוּמָעַן גַּעַט אָוִיס דָּאָס לִיְּ
 פְּעַלְעַ, אַדְעַר דַּעַר נַקְבָּה-אַרְגָּאנַ, וְאֵי קְלִיְּן, מַעַר אַדְעַר וּוּינְיקָעָר
 קְלִיעַפְּיקָעָר פְּרַעַנוֹגַ, וְאֵסֶם וּוּאָרָט גַּעַדוֹלְדִּיק, אוּפְּנַן שִׂפְּיִין פּוֹן
 שְׁוַאַכְּן שְׁטַעַנְגַּלְ, אוּפְּנַן בָּאָרוּכְפְּעַלְגְּדוּקַן בְּלוּמָעַן-שְׁטוּבַּ. בִּיְּ
 דַּעַר אַרְכִּידְעַע אַפְּבָר אַיְּן דִּי דָּאָזְיִקְעַ קְלָאַטְיִשְׁ אַיְּנְרִיכְטְּזַנְגַּ
 גַּעַנְדְּעַרְט גַּעַוְאָרַן בַּישְׁטַ צּוֹם דַּעַר קְעַקְעַנוֹן. אַין דַּעַר טִיפְּעַנְיִשְׁ
 פְּנוּמַ בְּלוּמָעַן-פְּיסְקַ, אוּפְּנַן אָרְטַ וּוּסְגַּעַפְּינְט זִיךְ בֵּי אָונְזַ
 אַין הַלְּזַ דָּאָס צִינְגַּלְ, גַּעַנְעַן דָּאָ צְוַיְּיַ צְעַנְיִפְּגַּעַשְׁמַדְעַ לִיְּפַעַ
 לְעַךְ, אַיְּבָר וּוּלְכְבָעַ עַס חַוְּבַט זִיךְ אַוְיִחְ אַדְרִיטַ, וְאֵסֶם
 אַיְּן פָּאָרוֹאַנְדְּלַטַּ גַּעַוְאָרַן אַיְּן אַן אַיְּסְגַּעַוְיִינְלְאַצְּן אַרְגָּאנַ
 אַוְיִחְ זִיךְ שִׂפְּיִין גַּעַפְּינְט זִיךְ אַ מִין קָעַשְׁעַנְקַעַ, אַדְעַר קְלָאַרְעַר
 זִיךְ אַוְיִסְדְּרִיקְנְדִּיק אֲלַהְלְבַּ-וּוּאֹזַעַ, וּוּלְכְבָעַ מְרוּופְּט אַן
 קְרַעְלַעַם. דִּי דָּאָזְיִקְעַ הַלְּזַ-וּוּאֹזַעַ אַיְּן פּוֹלְ מִיט אֲלַעְפִּי
 קָעַר פְּלִיסִיקִיטַ, אַין וּוּלְכְבָעַ סְזַעַנְעַן פָּאָרוֹזְוֹגְקַעַן צְוַיְּיַ קְלִיְּ
 נַיְנְקַע קִיְּקַעְלַעַךְ, וְאֵסֶם לְאָזַן אַדוֹוִיס פּוֹן זִיךְ צְוַיְּיַ קַוְּרַצְעַ
 שְׁטַעַנְגְּלַעַךְ, בְּאַלְאַדְעַנָּע אַוְיִחְ דִּי שִׂפְּצַן מִיט גַּוְתַּ צְוַעַפְּטַ
 טִיקְטַע פְּעַקְעַלְעַךְ זְאַמְעַן-שְׁטוּבַּ. בִּיְּ
 לְאָמִיר אִיצְטַ זָעַן, וְאֵסֶם קוּמַט פָּאָר, וּוּעַן אַן אַיְּנַ
 זַעַקְטַ דְּרִינְגַט אַרְיַין אַין בְּלוּם. עַר וּצְעַט זִיךְ אַוְיִחְ דַּעַר
 אַוְגְּטַעְרַשְׁטַעַר לִיְּפַ, וְאֵסֶם אַיְּן אַיְּסְגַּעַשְׁפִּירִיט אַיְּם אַוְיִפְּצִיַּ
 גַּעַמְעַן, אַוְן צְוַגְּעַצְוַיַּן דְּרִיכַן רִיחַ פּוֹנַם נַעַקְטָאָר, בָּאַמִּיטַ
 עַר זִיךְ צְוַיְּהַ דַּעַר לְאַגְּגַעַן אַיְּן דַּעַר טִיפַּ פּוֹן טְרִיבְּלַ, וּוּ
 סְגַּעַפְּינְט זִיךְ דַּעַר נַעַקְטָאָר. דַּעַר דְּרִוכְגָּאנַג אַיְּן אַבְּעַר
 בְּפִיְּן זִיךְ יְעַר אַן עַגְגָעַר; אַוְן בִּים פָּאָרוֹוִיס-קְרִיכַן מוֹן זִיךְ
 דָּאָס קְעַפְּלַ פְּנוּמַ אַיְּנוֹעַקְטַ שְׁטָאָרַק אַנְשְׁלַאָגַן אַן דַּעַר
 הַלְּזַ-וּוּאֹזַעַ. דִּי לְעַצְטַע, וְאֵסֶם אַיְּן זִיךְ שְׁפִּירְבָּאָר צַיְּ

דער קָלְעַנְסְטָעֵר אויפֿטרִיסְלֹוָג, צָעַרְיִיסְטַט זַיְךְ מִיכְפָּה לְוִוִּיט
 אֶבְאַשְׁטִימְטָעֵר לְנִינִיעַ אָוָן דַּעֲקָט אַפְּ דַּי צָוְויִי קִיְּקָעְלְעָן,
 וּוֹאָס זַעֲגָעָן בְּאַשְׁמִירַט מִיט דַּעַר קָלְעַפִּיקָעֵר פְּלִיסְקִיט.
 קִוְּמַעְנְדִיק אִין אַוְמְמִיטְלְבָאַרְעָר בָּאַרְיוֹנוֹג מִיט דַּעַם קָעְפָּל
 פָּוּנָם בָּאַזְוּכָעָר, קָלְעָפָן זַיְךְ דַּי קִיְּקָעְלְעָךְ צַו צַו אִים אַזְוִי
 פָּעָסְט, אָז פָּאַרְלְאָגְנְדִיק דַּי בְּלוּם, טְרָאָגָט זַיְךְ דַּעַר אִין
 זַעֲקָט אַזְוָעָק אָוָן צְוַאַמְעָן מִיט זַיְךְ אַוְיךְ זַיְעַרְעָ צָוְויִיב.
 שְׁטָעַנְגְּלָעֵךְ מִיט דַּי צְוַגְּעַפְּעַסְטִיקָטְעָ פְּעַקְעַלְעָךְ זַאְמְעָן-שְׁטוּבִיב.
 אַזְוִי אַרְוָם בָּאַקְוּמָט דַּעַר אַיְזָעָקְט אַוְיָפָן קָאָפְּ צָוְויִי גַּלְיְיכָע
 הָעָרָנָעָר, אִין דַּעַר פָּאַרְמָט פָּוּן צָוְויִי שָׁאַמְפָאַן-פָּלְגַּשְׁעַלְעָר,
 מִיט וּוּלְכָעָר דַּעַר אַוְמְבָאַזְוּסְטִוְינִיקָעָר אַוְיסְפְּרָעָר פָּוּן דַּעַר
 שְׁוּוּוּיְעָר שְׁלִיחָות בָּאַזְוּכָת דָּעַרְנוֹאָךְ אֶשְׁכִּינְהָוּתְדִּיקָע בְּלוּם,
 וּוֹעֵן זַיְגָעָה הָעָרָנָעָר וּוּלְכָעָר אֶבְעָר גַּעֲבַּרְבִּין שְׁטִיףִי, וּוּלְכָעָן
 זַיְיִ זַיְךְ פְּשָׁוֹט אַגְּגָעְלְאָפְּט מִיט זַיְעַרְעָ שְׁטוּבִיב-פְּעַקְעַלְעָךְ
 אָן דַּי שְׁטוּבִיב-פְּעַקְעַלְעָךְ פָּוּן דַּי שְׁטָעַנְגְּלָעֵךְ, וּוֹאָס שְׁטָעָקָן
 אִין דַּעַר וּאַכְזָאָמָעָר וּאַזְוָעָ פָּוּן דַּעַר צְוַיְיטָעָר בְּלוּם, אָוָן
 פָּוּן זַאְמְעָן-שְׁטוּבִיב צְעִמִּישָׁת מִיט זַאְמְעָן-שְׁטוּבִיב וּוּאָסְטָ גַּאֲרָ-
 נִישָׁת גַּעַשְׁפָּן גַּעַוְּאָרָן. אָוָן דָּא אַנְטְּפָלְעָקְט זַיְךְ דַּעַר
 זְשָׁעָנִי, דַּי דָּעַרְפָּאַרְיָוָג אָוָן דַּי פָּאַרְאָוִסְזְעַרְיִשְׁעָ קְרָאָפְּט
 פָּוּן דַּעַר אַרְכִּידְעָע. זַיְיָהָאָט גַּעֲנָוִי בָּאַרְעָכָנְטָ דַּי צִיְּטָ,
 וּוּפְּלָ דַּעַר אַיְזָעָקְט הָאָט נְוִיטִיק אַוְיךְ אַוְיסְצְזָוִיגָן דַּעַם
 גַּעֲקְטָאָר אָוָן אַרְיְבָעְצְוָלְעָן צַו דַּעַר נְאַנְטָטָעָר בְּלוּם,
 אָוָן הָאָט אַיְגָעְפָּוּנָעָן, אָז דָּוְבָּשְׁנִיטְלָעָךְ דּוּיְעָרָט עַט דְּרִיְיָ
 סִיקְ וּגְעָט. מִיר הָאָבָּן גַּעַזְעָן, אָז דַּי שְׁטוּבִיב-פְּעַקְעַלְעָךְ גַּעַ-
 פִּינְעָן זַיְךְ אַוְיךְ צָוְויִי קְוָרְצָעָ שְׁטָעַנְגְּלָעֵךְ, וּוּלְכָעָר זַעֲגָעָן
 צְוַגְּעַפְּעַסְטִיקָט צַיְיִ קָלְעַפִּיקָעָ קִיְּקָעְלְעָן; אֶבְעָר בִּים צָאָ-
 זִיסְ פָּוּן יְעַדְעָר שְׁטָעַנְגְּלָעֵךְ גַּעֲפִינְטָ זַיְךְ אֶהָיִתְלָ אִין דַּעַר
 פָּאַרְמָט פָּוּן אֶקְלִיְין רְעַדְעַלְעָ, וּוֹאָס הָאָט אִין אַוְיפְּגָאָפְּעָ:
 צָוָם טֻףְ פָּוּן דַּי דָּרִיסִיק וּגְעָס צְוַאַמְעָנְצְזִיצִיעָן יְעַדְעָס
 שְׁטָעַנְגָּלָ אַוְיךְ אַזְוָא אָוָפָן, אָז עַס זַאְלָן זַיְךְ אַיְגָוִיגָן,

טאכנדייך א פויגן פון °°°°. דאס איז דער פועל-יוזא פו
 א פרישן חשבון, דאס מאָל שוין נישט אין דער צ'יט,
 נאָר אין רוי. די צוּיַּה הערבער פון בלומען-שטוויב, וואָס
 באָצירן דעם קאָפּ פונט חתונה-שלייח, פֿאָרְנוּמָען אִיצְט אַ
 האָרְיוֹןְטְּאַלְּעַ לְאָגָע מִת פֿאָרְאָרִיס אַרְיוֹסְגַּעַשְׁטַעַטְעַ שְׁפִּיצְן,
 אַזְוֵי אָו בעט דער אַינְזָעַט וּוּעַט אַרְיְינְדִּינְגָּעָן אין דער
 שְׁכָנְתְּדִיקָּעָר בְּלוּם, וּוּלְּן זַי זַיְקָט אַנְשְׁטוּיסָן אָן די
 צוּיַּה צוֹנוּפְּגַעַשְׁמִידְטַע לִיפְּעַלְעַ, וּוּס גַּעֲפִינָּעַן זַיְקָט אָלָן.
 טער דער האָלְבְּ-זַוְאָזָע.

דאָס אַזְוֵי נאָךְ אַבְּעָר נִישְׁתָּאָלֶן, אָוֹן דער וּשְׁעָנִי
 פּוֹן דער אַרְכִּידְעַע אַזְוֵי נאָךְ נִשְׁתָּאָלֶן בֵּית עַנְּד-פּוֹנְקָט פּוֹן
 זַיְן פֿאָרְאָרִיסְזְּעַרְעִישָׂעָרְ קְרָאָפְּט. דאס לִיפְּעַלְעַ, וּוּס באָ-
 קְומָט דעם שְׁטוּיסָ פּוֹנָם שְׁטוּבָ-פֿעַקְעַלְעַ, אַזְוֵי אַיְסְגַּעַשְׁמִירָט
 מִת אַ קְלָעְפִּיקָּעָר סְפַּטְאַנְגָּן. וּוּלְּן די דָּאַיְקָעָ סְפַּטְאַנְגָּן
 וּוּאָלְט גַּעֲוֹן אַזְוֵי שְׁטָאָרָק קְלָעְפִּיקָּ, וּוּי די, וּוּס אַזְוֵי
 אַיְנְגַּעַשְׁלָאָסָן אַזְוֵי דער קְלָעְנָעָר וּוּאָזָע, וּוּאָלְט דער זַאְמָעָן-
 שְׁטוּבָ זַיְקָט אַיְנְגַּעַשְׁלָעָט אַזְוֵי אַיְר, נַאֲכָדָעָם, וּוּי די שְׁטַעַגָּן-
 לְעֵנָן וּוּאָלְטָן זַיְקָט אַפְּגַעַבְּרָאָקָן אַזְוֵי עָר וּוּאָלְט דָּאָרָט גַּעַ-
 בְּלִיבָּן שְׁטַעַקָּן, נִשְׁתָּאָלֶן דְּעַרְפִּילְנְדִיק זַיְן אוּפְּגַבְּעָ. מִדְאָרָף
 דְּעַרְבָּעָר זַעַן, עָס זַאָל נִשְׁתָּאָלֶן דְּעַרְצָוָן; עָס גִּיט אַזְוֵי
 דָּעָם, מִזְאָל נִשְׁתָּאָלֶן פֿאָרְשָׁוּעָנָן אַיְף אַזְוֵי רִזְוִיקָּלְשָׂעָר
 אַוְנְטְּרָנְגַּעַמָּנוֹג אַלְעַ שְׁאָנָסָן פּוֹנָם בְּלוּמָעָן-שְׁטוּבָ, נַאָר,
 אַדְרָבָה, זַעַן פֿאָרְסִילְפָּאָקָן אַט די שְׁאָגָסָן וּוּי וּוּיְט סִיאָזָן
 נַאָר מַעְגְּלָן. די בְּלוּם, וּוּס צִיְּלָט רָגָעָס אָוּן מַעְסָט זַיְ-
 נִיעָס, אַזְוֵי נַאָר, חֹזֶז דָּעָם, אַוִיךְ אַ כְּעַמְּיָקָר אָוּן טִיְּלָט
 אַוִיס צוּיַּה מִינְגִּים קְלִיָּה; אַיְנָעָם אָן אוּסְעַרְגָּעוֹוְיְנְגַּלְעַ-קְלָעַ-
 פִּיקָּן, וּוּס וּוּרְטָ אַוִיךְ דָּעָר לְוֹפְּט תִּכְפְּפָ פֿאָרְגְּלִיוּוֹטָט,
 פְּדִי צַי בְּאַפְּסְטִיקָן די הערבער פּוֹנָם בְּלוּמָעָן-שְׁטוּבָ אַוִיךְ
 דָּעָם קְעַפְּלָ פּוֹנָם אַינְזָעַט, אָוֹן דָּעָם צוּיִיטָן זַיְעָר אַ שִּׁיְ-
 טָעָרָן, פָּאָר דָּעָר אַרְבָּעָט פּוֹנָם לִיפְּעַלְעַ. דָּעָר צוּיִיטָר קְלִיָּה

אינו פונקט אויף איזיפיל קלאפיך, וויפל ס'פֿאָדרערט זיך
בדי א ביטל פאנאנדרעררייסן און אַפְּטַשְׁעֵפֶן די עַלְאָס=
טישע פִּינְגַּע פֿעַדְימַט. ווֹאָס ווֹיקְלָעָן אַרְוּם דַּעַם זַמְעָן=שְׁטוּב.
עַטְלָעַכְעַזְעַמְעַן קְלָעַפְעַן זַיְן דַּעֲרֵבְיִי טַקְעַץ צַו אַוְן פֿאָרָ
בלַיְבַּן אַינְמָן לִיְפְּעַלְעַז, אַפְּעַר די בְּלוּמְעָן=שְׁטוּבְמַאְסָע אַיְנָ
גַּאנְצָן בְּלִיְבַּט נִישְׁטַצְעַטְרַט, אַוְן ווֹעֵן דַּעַר אַינְזָעַקְטַ
וּוֹזָעַט בְּאַזְוּבָן אַנְדָּעַרְעַז בְּלוּמְעָן, ווֹעֵט עַד ווֹיְטַעַר פֿאָרָטַ
זַעַצְנָן, כְּמַעַט אַן אַשְׁיעָר, זַיְן בְּאַפְּרוֹכְפְּרַנְדִּיקָע אַרְבעָט.

האָב אַיך שׁוֹן דָּעֵמִיט אָוִיגֶעֱשֶׁפֶט דָּעַם גַּאנְצָן
וּוֹנְדָּעַל ? נַיְין, מִדָּאָרֶף נַאֲך אָוִיפָּמְעָרְקוּאָם מַאֲכָן אַוִּיף אָ
סְּסָן דָּוּרְכְּגָעָלְאָזְעָנָג פָּרְטִים ; צְוֹוִישָׁן אַנְדָּעָרָע, אַוִּיף דָּעָר
בְּאָזְוּגָנוּג פָּוֹן דָּעָר קְלִיְינָר וּוֹאָזָע. תְּפִיכָּה נְאָכְדָּעָם, וּוֹי
אַיְוֹ הַיְּטָלָה אַחֲט גַּעֲפָלָאָצָם, כְּדִי אַפְּצָזְדָּעָקָן דִּי קְלֻעְפִּיקָע
קְיֻקְלָעָן, הַוִּיבֶּט דִּי וּאוֹזָע אַוִּיף אַיר אָוְנְטָעֶרֶשֶׁת בְּרָעָג,
כְּדִי צְוִיצָהָאָלָטָן (אַיְן דָּעָר קְלֻעְפִּיקָעָר פִּיְקִיִּט) דָּאָס
פְּעַקְעָלָע בְּלִומָעָן-שְׁטוּבָ, דָּעָר אִינְזָעָקָט זָאָל עַס צְוַעְלִיק
מִיטָּזָק נִשְׁתָּמְתָּנוּמָעָן. מַיוֹאָלָט דָּאָ אַוִּיך גַּעֲדָרָפֶט
דָּעַרְמָאָנָעָן דִּי אָוְנְטָעֶרֶשֶׁט-קְאָמְבִּינְיָרֶטֶע פָּאָנָאָנְדָּעָרְגִּיּוֹנָג
פָּוֹן דִּי שְׁטוּבָ-פְּעַדְמִילָעָךְ אַוִּיף דָּעַם קְעַפְּלָעָ פָּוֹנָם אִינְזָעָקָט,
וּוֹי אַוִּיך נַאֲך גַּעֲוִיסָע כְּעַמִּישָׁע פָּאָרוֹזִיכְט-מִיטְלָעָן, וּוֹאָס
זְעָנָעָן, אָגָב, אָן אַלְגָעָמִינָע אַיְגָנְשָׁאָפָט פָּוֹן אַלְעָ פְּלָאָגָנָן.
דִּי סָאמָע לְעַצְמָע עַקְסָפָעָרְמָעָנָט אַיְן דָּעָר גַּאֲנְצָעָר רַיְנִיקִיט
וּוֹיִין, אָז כְּדִי אִינְזָהָאָלָטָן אַיְן דָּעָר גַּאֲנְצָעָר רַיְנִיקִיט
זַיְעָר אָרט, טִיְּלָט יְעָדָע בְּלָוּם אָוִיס טָאָקְסִינָעָן, וּוֹאָס פָּאָרָ-
נִיכְטָן אָדָעָר מַאֲכָן אִימְפּוֹרְכְּתָבָאָר יְעָדָן פְּרָעָמָדָן בְּלִומָעָן-
שְׁטוּבָ. דָּאָס אַיְוֹ, אָוְמָגָעָפָר, אַלְעָ, וּוֹאָס מִיר זְעָעָן ; אָבָעָר
אַוִּיך דָּאָ, וּוֹי אַיְן אַלְעָ אַנְדָּעָרָע זְאָכָן, הַוִּיבֶּט זִיךְ דָּעָר
אַמְתָּחָר אָוֹן גַּרוּסָעָר וּוֹנְדָּעָר אָן עַרְשָׁת דָּאָרָם, וּוֹ אַוְ-
זְעָר בְּלִיק דָּעַרְגְּרִיְיכָט מַעַר נִשְׁתָּט.

XVIII

אַרְגָּלָה האב נאָר ווֹאָס געפונען אין אַפָּרְלָאָזְעָנָם ווִינְקֶלְפָּון אין אלְיוֹן-וּוְעַדְלָאָ פְּרֻעְכְּתִיקָּן לְאַרְאַגְּלָאָס -Lo-(roglossum hircinum), ווֹאָס שְׁמַעְקָט מִיט בָּאָקָּה, — אַ ווֹאָרְיָצְיעָ, ווּלְכָע דָּאָרוֹיןָן הָאָט נִישְׁתָּאֵסְעָפְּאָרְשָׁת (אָפְּשָׁר טְרָעָפָט זִיךְ זְעַלְתָּן אַין עֲנְגָּלָנְד). דָּאָס אַיְן, בְּלִי סְפָקָ, דִּי סָאמָע ווּנְדָעָרְלָעָכָע, דִּי סָאמָע פָּאנְטָאָסְטָע אָוֹן מְעַרְקוֹוִירְדִּיקְסְּטָע פָּון אָנוֹנְעָרָע אַלְעָ הַיְמִישָׁע אַרְכִּידְעָעָן. ווּעַן זִיךְ ווֹאָלָט גַּעַהַט דָּעַם ווִיקָּס פָּון דִּי אַמְּעָרִיקָּנְגָּעָר אַרְכִּידְעָעָן, ווֹאָלָט מַעַן גַּעַקָּאנְט מִיט אַ רְוִיקָּן גַּעַוּוִיסָּן פָּאָרְזִיכְעָרָן, אָז סְעַקְזִיכְמִיטָּרָט נִישְׁתָּאֵסְעָפְּאָרְשָׁת קִין מַעַר כִּימְעָרִישָׁעָר גַּעַז ווִיקָּס. שְׁטָעָט אַיְיךְ פָּאָר אַ טִּירָס, ווִי בַּיְמַיְּחַזְיָנִים, אַ שְׁטִיכְגָּעָר, נָאָר אַ בִּיסְלָהָעָר. עָר אַיְוּסִימְעָרִישָׁ בְּאַצְּרִיט מִיט אַנְגְּעַכְמְוֹרָעָטָע, דְּרִיְיָהָעָרְדִּיקָּע, גְּרִין-וּוִיסְלָעָכָע בְּלִוְמָעָן, מִיט בְּלָאָס-פִּיאָלְעָטָע שְׁפָרְעָנְקָלְעָעָן. דָּאָס אַיְנָה טְעַרְשָׁטָע קְרוֹינְדָּל-בְּלָעָמָל אַיְזָה בְּאַצְּרִיט בַּיְזִין בָּאוֹזָס מִיט קְלִיְינָע גְּרוֹזָשָׁאָלָן פָּון בְּרָאָנוֹ קָאָלִיר, מִיט מְעַרְאוֹוִינְגִּישָׁע ווֹאָנוֹסָעָס, מִיט לִילָּאָ פְּרִישְׁתָּעָטָע, ווֹאָס רְוֵפָן אַרְוִוִּיסְלְעָכְטָע פְּאַרְגְּעָפִילְעָן, אָוֹן עַס אַיְזָה אַוְמְעַנְדָּלְעָן, אַוְמְגַלְיְוִבְּלָעָן, מְשֻׁוְגָעָן גַּעַרְוּוֹיָזָה פְּאַרְלָעְגְּנָגְעָרָט אַיְן דָּעַרְ פָּאָרָם פָּון אַ סְפִּירָלְעָדָר כְּטָעָגָע, ווֹאָס הָאָט דָּעַם קָאָלִיר פָּון אַ דְּעַטְרָוְנְקָעָנָעָס נָאָר אַ חְוּדְשָׁ לִיגָּן אַיְן טִיךְּ. פָּון דָּעַרְ גַּאנְצָעָר בְּלוּם, — ווֹאָס רְוֵפָט אַרְוִוִּיסְדִּי פְּאַרְשְׁטָעְלָוָגָה פָּון דִּי עַרְגָּסְטָע קְרוֹאָנְקָהִיטָּן אָוֹן סְדוּוכִּים זִיךְּ, אָז זִיךְּ הָאָט זִיךְּ צְעָפְּלִיט אַיְן אַוְמָה-בְּאַקָּאָגָט לְאָנְדָה פָּון אַרְאָנוֹיִישָׁע קָאָשְׁמָאָרָן אָוֹן בִּיזְעַ צְוִיָּה-בְּעַרְיָעָן, — גִּיְתָה אַ שְׁטָאָרְקָעָר, אַפְּשָׁטוֹסְנְדִיקָּעָר. פָּאָרְסְמָטָעָר בְּאַקְדִּירָה, ווֹאָס פְּאַרְשְׁמָרִיט זִיךְּ ווִיְיט אַרְוּם אָוֹן זָאָגָט אָנָה, אָז דָּאָ גַּעַפְּנִיט זִיךְּ דִּי פְּאַרְזָעָעָנִישָׁ. אַיְן באַשְׂרִיב אָזְוִי גַּעַנְיִי דִּי דָּאָזִיקָּע שְׁטִינְגְּנְדִּיקָּע אַרְכִּידְעָע דָּעָרָה, ווִילְזִיךְ אַיְזָה זַיְעַר פְּאַרְשְׁפָרִיט אַיְן פְּרָאָנְקָרִין, מִקְאָן

זי לְיִיכַט דָּעֵרְקָעָנֶן, אָוֹן אֲדָאָנָק דָּעֵר גְּרוּיס אָוֹן בּוֹלְטָקִיִּיט
 פּוֹן אַרְיָע אַרְגָּאָנָעָן אִיז זַי זַיִיר צַוְּעַפְּאָסָט צַי דַּי עַקְּ
 סְפֻּעַרְיְּמָעָנָטָן, וּוּלְכָע סְיוּלְט זַיִךְ מַאָכָן. אַיִן דָּעֵר אַמְּתָן,
 עַס אִיז גַּעַנְגָּפָאַרְדִּיכְטִיךְ אַרְיְגְּזְוּפְּרִין אַיִן בּוֹלָם, בֵּין דָּעֵר
 טִיפְּעַנְיִישׁ פּוֹנָם נַעַקְטָאָר=טְרִיבְּפָלָ, אַשְׂעוּבְּעַלְעַ-שְׁפִּיעַ, פְּדִי מִיט
 אַפְּשָׁוְטָן אַוְיגָ צַי זַעַן אַיִינָעָ נַעַבָּן דָּעֵר צְוּוּיְתָעָר אַלְעַ
 סְטָאָדִיעָס פּוֹן דָּעֵר בְּאַפְּרוֹכְּפָרְוּגָן. דַּי קַעַשְׁגָּקָע אַדְעָר
rostellum, וּוּאָס וּוּרְטָס פְּאַרְבִּיגְּיְעַנְדִּיק פְּאַרְטְּשָׁעַפְּטָם, לְאָזֶט
 זַיִךְ אַרְאָפְּ, אַפְּדָעַקְנְּדִיק דַּעַם קְלִינְעָם, קְלַעְפְּיִקְוָן דִּיסְקָ
 (דָּעֵר לְאַרְאָגְלָאָס הָאָט בְּלוּזָן אַיִינָעָם), וּוּאָס טְרָאָגָט אַוְיִחְדָּה זַיִךְ
 דַּי צְוּוּיִ שְׁטָעַנְגָּלָעָר מִיטָּן בְּלוּמָעָן-שְׁטוּבָ. דָּעֵר דְּזְוִיקְעָר
 דִּיסְקָ קְלַאְמָעָרָט זַיִךְ מִיפְּפָ פְּעָסָט אָן אַיָּום שְׂעוּבְּעַלְעַ-שְׁפִּיעַ,
 דַּי צְוּוּיִ קְעַמְעַרְלָעָר, וּוּאָס שְׁלִיטָן אַיִן דַּי קִיְּקַעְלָעָר מִיטָּן
 בְּלוּמָעָן-שְׁטוּבָ, עַפְּעַנְעָן זַיִךְ אַיִן רַעַר לְעָגָן, אָוֹן בָּעָתָה מַעַן
 צִיט אַרְדִּיסָּס דָּאָס שְׂעוּבְּעַלְעַ, גַּעַפְּגָעָן זַיִךְ אַוְיִחְדָּה זַיִין שְׁפִּיעַ
 צְוּוּיִ שְׁטִיפָּעָ, זַיִךְ פְּאַגְּאָנְדְּעַרְגִּיְעַנְדִּיקָעָ הָעָרָנָעָר, וּוּאָס
 עַנְדִּיקָן זַיִךְ מִיטָּן גַּלְדָּעָנָעָ קִיְּקַעְלָעָר. צָוָם בְּאַדְיוּרָן, קָעָן
 מַעַן דָּאָ נִשְׁתָּ גַּעַנִּיסָּן, וּוּי בִּים עַקְשָׁעַרְיְמָעָנָט מִיטָּן דָּעֵר
Orchis latifolia, פּוֹן שְׁיִינָם בְּיַדְ, וּוּאָס סְיִשְׁתְּעָלָט
 פְּאָר מִיטָּן זַיִךְ דָּאָס בְּהַדְרָגָה דִּיקָעָ אָוֹן גַּעַנְוָעָ אַיְנוּבָּוָגָן זַיִךְ
 פּוֹן דַּי הָעָרָנָעָר. פְּאַרְוָאָס בּוֹגָן זַיִין זַיִךְ נִשְׁתָּ אַיִן ? עַס
 אִיז גַּעַנְגָּפָאַרְדִּיכְטִיךְ פּוֹן אֲדָאָנָק דָּאָס בְּאַהֲרָנָעָרָטָעָ שְׂעוּבְּעַלְעַ
 אִיָּום נַעַקְטָאָר=טְרִיבְּפָלָ, אִיז שְׁכָנוֹתְדִּיקָעָר בּוֹלָם, פְּדִי אַיִינָ-
 צִוְּעָן, אִיז דַּי דְּזְוִיקָעָ בְּאַוְעַגְוָגָגָ וּוּאָלָט גַּעַוָּעָן אַיְבָּעָרִיךְ ;
 וּוּיְלָ דַּי בּוֹלָם אִיז אֲסָק גְּרָעָסָר וּדַי דַּי-
Orchis maculata אַדְעָר *latifolia*, אָוֹן דָּאָס נַעַקְטָאָר=טְרִיבְּפָלָ גַּעַפְּגָעָט
 זַיִךְ אִיז אַזָּאָ לְאָגָעָ, אִיז בָּעָתָה דָּעֵר אַיְנוּעָקָט, וּוּאָס אִיז בָּאָ-
 לְאָדוֹן מִיטָּן בְּלוּמָעָן-שְׁטוּבָ, דְּרִינְגָט דָּאָרָט אַרְיִין, קְומָט דָּעֵר
 שְׁאוּבָ אָוָס פּוֹנְקָט אַוְיִחְדָּה הוֵיְקָ פּוֹן דַּעַם לִיפְעַלְעַ
 וּוּלְכָעָס מְדָאָרִיךְ בְּאַפְּרוֹכְּפָרָן .

לְאַמֵּר נָאֵךְ צָוֹעֵבֶן, אָז כִּדְיַי דַּעַר עַקְסְּפֻעַרְיִם עַנְתַּן זָאֵךְ זִיךְ אַיְגָעָבֶן, אִין נַוְיִטִיק אַוִיסְצָוְקַלְיִיבֶן זַיְעַר אַ רַיְפַעַט בְּלוֹם, מִיר וּוַיְסַן נִשְׁתַּן, וּוּעַן דַּי בְּלוֹם וּוּרְטַ רַיְיַף; אַבְעַר דַּעַר אַיְנוּעַקְט אָזָן דַּי בְּלוֹם וּוַיְסַן עַס, וּוַיְילַ דַּי לְעַצְתַּע לְאַדְת אִין אַיְרַע נַוְיִטְוָעַנְדִּיק גַּעֲטַת אָזָן לַיְיִגְט זַיְ פָּאַר אַ טְרַאַפְּן הַאֲנִיק-זַאַפְּט בְּלוֹמַהַט, וּוּעַן אִיר גַּאנְצַעַר אַפְּאַרְאַט אִין גַּרְיִיט צַי פּוֹנְקַצְּיָאַנְרִוּן.

XVIII

טַּמְּ דָאָס אִין דָאָס וּוּזְנַטְלַעַכְע פָּוֹן דַּעַר בַּאַפְּרוֹכְפֻּעַרְוּנוֹגָס סִיסְטָעַם, וֹאָס אִין אַנְגָּעָנוּמָעַן בַּיְיַ אַרְכִּידְעָעַן פָּוֹן אַיְנוּעַרְעַ קָאנְטַן. אַבְעַר יַעַדְעַ אַרְטַ, יַעַדְעַ מַשְׁפָּחָה בְּרַעְנָגַט אַרְיִין אִין אִיר שִׁינְיוּיִם, פַּאַרְפַּלְקַאַמְט דַּי פְּרַטִּים לְוַיְט אִיר דַּעַרְפַּעְרָוָגָג, לְוַיְט אִיר פְּסִיכַאַלְאַגְּיַע אָזָן אִירַע סְפַעְצִיפְיִישַׁע בַּאַדְעַרְפַּעְנִישָׁן. דַּי Orchis, אַדְעַר Anacamptis pyramidalis פָּוֹן דַּי נַאֲמַע פַּאַרְשַׁטְעַנְדִּיקְסַטַּע. הָאָט אַוִיְּפַלְמַשְׂלַ, אַיְינַע פָּוֹן דַּי נַאֲמַע אַדְעַר labellum נָאֵךְ צַוְּיִי קְלִיְּיַי אִיר אַוְנְטַעְרְשַׁטְעַר לִיפַּט, אַדְעַר צַוְּיִי קְלִיְּיַי נִינְקָעַ וּוּאַלְן, וֹאָס פִּירַן דַּעַם שְׁנַאֲבַעַלְעַ פָּוֹנָם אַיְנוּעַקְט גְּלִיְּיַי צָוָם נַעַקְטָאָר אָזָן צְוִוְיָגָעָן אִים אַזְוִי אַרְוָם אַוִיסְצַוְפִּירַן גַּעֲנוֹי אַלְץ, וֹאָס סְפַאַדְעַרְט זִיךְ פָּוֹן אִים. דָאַרְוַיַּן פַּאַרְגְּלִיכְט מִיטַּרְעַט דַּעַם דָאַזְיַיְקָן שַׁאַרְפַּוְיַיְקָן צְוָגָאָב צַי אַמְּשִׁינְקַלְעַלְעַ אַוִיְּפַלְמַזְוּפְעַדְעַמְעַן אַ נָּאַלְד. אָזָן אַט אִין נָאֵךְ אַנְ-טַעַרְעַסְאַנְטַע אַוִיסְבַּעַסְעַרְוָגָג: דַּי צַוְּיִי קְלִיְּנִינְקָעַ קִיְּקַלְעַלְעַן, וֹאָס עַס טְרַאַגְּן דַּי שְׁטַעַנְגַּלְעַד פָּוֹן דַּי שְׁטַיְיַבְ-בִּיטְעַלְעַן, אָזָן וּוּעַלְכָעַ וּוַיְקָן זִיךְ אַין דַּעַר הַאַלְבַ-וּוֹאָזָע, וּוּנְעַן פָּאַרְ בִּיטַן דָוְרַךְ אִין קְלִעְפִּיקַן דִּיסְקַ, אִין דַּעַר פָּאַרְטַ פָּוֹן אַזְאַטְעַלְעַ. וּוּעַן מַעַן פִּירַט אַרְיִין אִין דַּעַר בְּלוֹם אַ שְׁפִּיצַן פָּוֹן אַ נָּאַלְד, אַדְעַר אַ חַזְוִיר-הַאָרָ, זִיךְ הַאַלְטַנְדִּיק אָזָן וּוּגָג, מִיטַּרְעַטְוָן סִמְיוֹן גִּינְזָבָר אַדְעַר שְׁנַאֲבַעַלְעַ פָּוֹנָם אַיְנוּעַקְט צְוִישַׁן דַּי קְלִיְּנְקָעַ וּוּאַלְן, עַס מַעַן קְלֹאָר אִין דַּי מַעְלוֹת פָּוֹן

דער דאָזַקָּעֶר פְּשִׁוְתְּעֵרֶר אָזָן פְּרַאֲקָטִישְׁעֵרֶר אַיְינְרִיכְטוֹנְגֶן,
 ווי נָאָר דָּעַר חֹזֵיר-הָאָר רִירֶת אָזָן דִּי הַאַלְבָּ-וּוָאָזָעָ, פְּלַאֲצָטָ
 זַי לְוִיט אַסְימַעְטִירִישָׁעָר לִינְגַּעַ, אַפְּדַעְקָנְדִיקָּ דָּעַם זָאָטָ-
 אַרְטִיךְן דִּיסְקָ, אָזָן דָּעַר קְלַעַפְּטַ זִיךְ מִיכְפָּ צָוּ צָוּ חֹזֵיר-
 הָאָר. צִיט גִּינְךְ אַרוֹדִיס דָּעַם חֹזֵיר-הָאָר אָזָן אַיר וּוּעַט נָאָר
 רִיכְטִיךְ בָּאוּווֹין צָוּ בָּאַמְּרָעָקָן דִּי פְּינְגַּע בָּאוּווֹגְנוֹגָ פְּוּנְמָ
 זָאָטָל, וּוּאָס בּוּיגַט אֹוִיס, זִיכְנְדִיקָּ אַוִּיפָּן חֹזֵיר-הָאָר, אַדְעָר
 אַוִּיפָּן דָּעַר נָאָטָל, זִינְגַּע בִּידָעָ אַונְטְּמַשְׁטָעָ פְּלִיגְלָ, פְּדִי
 שְׂטִיףָ אַרְומְצְוָכָּאָפָּן דָּעַם גַּעֲגַנְשָׁטָאָנָד, וּוּאָס הַאלְטָ אַים
 אַונְטְּמַעָר. דִּי דָּאַזְּיָקָעָ בָּאוּווֹגְנוֹגָ הָאָט דָּעַם צִילְ צָוּ פָּאָרָ-
 שְׁטָאָרָקָן דִּי צְוּגְעַלְעַפְּטִיקִיטָ פְּוּנְמָ זָאָטָל, אָזָן דָּעַר עִיקָּר,
 צָוּ פָּאַרְזִיכְעָרָן מִיטָּמָר גַּעֲנוֹיִקִיטָ, וּוּי בִּי דָעַר אַרְכִּיָּ-
 דָּעַעַמִּיטָּ דִּי בְּרִיְּטָעָ בְּלַעַטְעָר, דִּי נְוִיטְוּעַנְדִּיקְעָ פָּאָ-
 נְגַבְּדָעַרְגַּנוּמְעַנְקִיטָ פְּוֹנָן דִּי שְׁטַעַנְגְּלַעַן מִיטָּן בְּלַזְמָעָ-
 שְׁטוּבָ. גְּלִיךְ וּוּי דָעַר זָאָטָל הָאָט אַרְוּמוּעַבָּאָפָּט דָּעַם חֹזֵיר-
 הָאָר, אָזָן דִּי שְׁטוּבָ-בִּיטְעַלְעָן, וּוּאָס זַעַנְעַן צָוּ אַים צְוּגַּעָ-
 פָּעַסְטִיקָטָ, זַעַנְעַן זִיךְ שְׁטָאָרָקָ פָּאַנְגְּדָעַרְגַּעַנְגַּעַן (אַדְאנְקָ-
 דָעַר צְוָאַמְעַנְצִיּוֹגָ פְּוּנְמָ זָאָטָל), — הַוִּיבְטָ זִיךְ אָזָן דִּי
 צְוּוִיְּשָׁעָ בָּאוּווֹגְנוֹגָ פְּוֹנָן דִּי שְׁטַעַנְגְּלַעַן, וּוּאָס בּוּגָן זִיךְ אַיִּינָ-
 צָוּמָ שְׁפִּיצָ פְּוּנְמָ חֹזֵיר-הָאָר, אַוִּיפָּן זַעַלְבָן שְׁטִיגְיָעָר, וּוּי בִּיְ-
 דָעַר פְּדִיעָר בָּאַטְּרָאַכְטָעָר אַרְכִּידְעָעָ, דִּי דָּאַזְּיָקָעָ צְוִיִּי קָאָמָ-
 בִּינְרַטְעָ בָּאוּווֹגְנוֹגָן וּוּרְעָן אַוִּיסְגַּפְּרִידָט אִין אַמְּשָׁן פְּוֹנָן
 דָרִיסִיק בֵּינוֹ פִּירָ=אָזָן=דָרִיסִיק רְגֻעָם.

XIX

קָלְיָ, דָעַן אַנְטְּוִיְּקָלְעָן זִיךְ נִישְׁטָ דִּי מַעַנְטְּשָׁלְעָכָעָ דָעַרְ-
 פִּינְדְּוִנְגָעָן גַּעֲנוֹיִ אַוִּיפָּן זַעַלְבָן אָוָפָן: דָוָרָקָ קְלִיְּנִיקִיטָן,
 דָוָרָקָ כְּסֶדֶדְיקָעָ נִיְּיעָ פְּרוֹוֹן אָזָן נַאֲכָאַנְדָעַדְרִיךְעָ אֹוִיסָ-
 בָּעַסְעַרְגָּעָן? מִיר הָאָבָן אַלְעָ צְוָעַזְעָן אִין דָעַר נִיסְטָעָר
 מַעַכְאַנְיִשְׁעָרָ אַיְבָּוּסְטָרִיָּ דִי קְלִיְּנִיקָעָ, אַבָּעָר אַוְמָאַיְוָהָעָרָ.

פָּעַלְמָאָרְפָּאַקְאָמוֹנוֹגָעָן פֿוֹן אַלְעָ אַרְבָּעָטֶ=פְּרִאַצְּעַטֶּן, -- בַּיִם
 אָנוֹטָעָרְהֵיִצְּן, בַּיִם צְוֹזָעָמָעָנְפָּרָעָסָן גָּאַן, בַּיִם פָּאַרְקּוֹלִין
 מָאַטָּעָרְיָאָלִין, בַּיִם אַיְסְשָׁלִין דָּעַם מָאַטָּאָר אַדְעָר בַּיִם
 עַנְדָעָרָן דִּי שְׁנַעַלְקִיט. מִקְעָן בָּאַמָּת זָאָגָן, אָז דִּי גַעַדְאַקְעָן
 קְוָמָעָן צַו דִּי בְּלָוְמָעָן אַוְיָפָן זַעֲלָבָן אַפְּנָן, וַיִּיְּ קְוָמָעָן
 צַי דִּי מַעַנְטָשָׂן. וַיִּיְּ טָאָפָן אַוְיָאנְט אַיִן דָעַרְעַלְבָּעָר פִּינְסָּ
 טָעַרְנוּשָׂן, שְׁטוּסָן זַיְד אָן אַיִן דִיזְעַלְבָּעָר מַנְיָוּת, אַוְיָפָן
 זַעֲלָבָן שְׁלָעָכָטָן וַיְלָן, אַיִן דָעַר זַעֲלָבָר אַוְמַבָּאַקָּאנְטִיקִיט.
 זַיְד אַזְעָעָן אָנוֹטָעָרְגָּעוֹאָרְפָּן דִיזְעַלְבָּעָר גַעַזְעָצָן, זַיְיָ לְעָבָן
 אַיְבָּעָר דִיזְעַלְבָּעָר שְׁוֹעָרָעָן נְצָחָוּת. עַס דַוְכָּט זַיְד, אָז זַיְיָ
 בָּאוֹיִצְּן אַזְנָעָר גַעַדְוָלָדָ, אַזְנָעָר אַוְיָגָגָ=
 לְבָעָר, דִיזְעַלְבָּעָר אַיְנָטָעָלְיָגָעָז, מִיטָּ אַרְיָעָ נִזְאָנָסָן אָן
 פָּאַרְשָׁדְאַנְקִיטָן, פָּמָעָט דִיזְעַלְבָּעָר הָאַפְּנוּגָן אָזָן דָעַמְזָעָבָן
 אַיְדָעָלָל. זַיְיָ קְעָמָפָן, וַיִּיְיָ מִירָ, קְעָגָן אַגְּרָוִיסָעָר, גְּלִיְיכִילָּ
 טְקָעָרְ קְרָאָפָטָ, אָזָן צְוָיָנָעָן זַיְיָ צַוְּ הָעָלָפָן. זַיְיָעָר דָעָרָ=
 פִּינְדָעָרְיִשְׁעָרְ פָּוּחָיְהָדָמָיוֹן בָּאַנְזָצָט זַיְיָ נִשְׁתָּ אַנְרָ מִיטָּ דִיְ
 זַעֲלָבָעָר פָּאַרוֹזִיכְטִיקָעָר אָזָן גַעַנוּעָר מַעַטְאָדוֹן, אָן בָּאוּנָגָט
 זַיְד אַוְיָף דִיזְעַלְבָעָר קְלִיְינָקָעָ, שְׁמָאַגְּיָנָקָעָ, מִיד=מַאְכָנְדִיקָעָ=
 אָזָן גַעַדְרִיְיטָעָ שְׁטָעָגָן, נַאֲרָ עַרְמָאָכָט אַוְיָיךְ נִישְׁתָּ דָעָרְ
 וְוַאֲרָטָעְ שְׁפָרָוָגָעָן, וְוַאֲסָ דָעַרְפִּיןְ פְּלִזְצִילִינְגָן צַוְּ דָעָרְ הָעָכָ=
 סְטָעָרְ מְדָרָגָה אַגְּנָץ צְוַיְיָפָלְהָאָפָטָעָ אַנְטָעָקוּגָן. אַמְשָׁפָחָה
 פֿוֹן גְּרוֹיִסָּעָ דָעַרְפִּינְדָעָר צְוַיְיָשָׂן דִי אַרְכִּידְעָן, — דִי וּזְבוּ=
 דָעַרְבָּאָרָעָ אָזָן רִיכְעָ אַמְעָרְקָאַגְּנָעָרְ מְשָׁפָחָה פֿוֹן דִי קָאַטָּא=
 סְעַטְיָידָן, — הָאָט אַוְיָף אֹזָא אַוְפָן מִיטָּ אַיִין גַעַוְאָגָטָן גַעַ=
 דָאָנָק פְּלִזְצִילִינְגָן אַיְבָעָרְגָּעָקָעָרְטָ מִיטָּן קָאָפָ אַרְכָּאָפָ אַסְּטָקָעָ=
 וְוַיְנָהָיִיטָן, וְזַעֲלָכָעָ זַעֲנָעָן אַיְרָ, אַפְּנָים, פָּאַרְגָּעָקָומָעָן צַוְּ
 פְּיִימִיטָוָה. קָודָם כָּל הָאָט זַיְיָ דָזְרָגְגָעָפְרָט אָז אַבְּסָאַלְזָטָעָ
 צְעַטְיִילָוָגָן פֿוֹן דִי גַעַשְׁלָעַכְטִימָנוּמִים; יַעֲדָעָר פֿוֹן זַיְיָ הָאָט
 בְּאַקְוָמָעָן אַבְּזָנְגָדָעָר בְּלוּם. חַזְדָּעָם, וַיִּקְתְּ שְׁוִין נִשְׁתָּ

דאס שטובי-בייטעלען זיין שטענגל אין א וואזע מיט קלַי
 וארטנדיק דארט אינערט, אין איביציאיטו, אויפֿן גוטן
 צופאל, וואס זאָל אִם געבן די מעגלעכקיט זיך צוֹצֶזֶ
 קַלְעֵפֶן צומַעֲפֵל פונם איבזעקט. דאס שטובי-בייטעלע גע-
 פינט זיך אויף א מעכטקייער ספּרָעָנוֹשָׁנִיעַ אין אֹזֶן
 קעמערל. קײַן שומַזְעַךְ ציט נישט צוֹ דעם אַינְזָעַקְט
 סַפְּעַצְיַעַל צומַדְעַקְעַן קעמערל. אויך האָבָן די פרעכטיקע
 קַאַטְאָסָעַטִּידַן נִישְׁתָּאַיְסָגָעַשְׁטַעַלְטַ, — ווי דאס טוֹעַן די
 גַּעַוְוִינְלַעַכְעַ אַרְכִּידְעַעַן, — אויף דער אַדְעַר יַעֲנַעַר בָּאוּעַ
 גוֹגַג פּוֹנָם באַזְוַעַכְר, אויף אַבָּאוּגַגְגַג, וואס ווערט, אַמְתַּח,
 אַנְגַּעַפְּרַט דִּירְךְ זַיְ אַיְן פְּרַעְצִיזַיְן, אויבַּ אַיְרַוְוַיְטַ
 אַבְּעַר פְּגַנְדָעַסְטוּעַגְן פְּאָרַט אַזְגַּטְרַגְעַוְאַרְפַּטְן דַעַם צוֹפְּאַלְ.
 נַיְן, דער אַינְזָעַקְט דַרְיַינְגַט דָאַ אַרְיַין נִשְׁתָּאַבְּלוֹיַן אַיְן אַ
 וּוֹנְדָעַרְבָּאַרְן מַעֲכַנְיַזְמַן, נַאֲרַ אַיְן אַבְּלוּם, וואס אַיְן בָּאַ
 לְעַבְטַ אַיְן, אַיְן פּוֹלְסְטַן זַיְן פּוֹנָם דָאַיְקַן וּאַרְטַ, —
 שְׁפִירַבָּאַר. גַּלְיַיךְ ווי ער ועַצְט זיך אַנְדְּעַר אויף דער
 פרעכטיקער זַיְדְעַנְעַר שַׂוּעַל פּוֹן קוֹפְּעַרְקַאְלִיר, אַלְאַרְמִירַן
 די לְאַנְגַּעַ אַיְן בָּעַרְוּזַעַן הַעֲרַעַלְעַן, — וּוּלְכַעַ ער מָה
 באַרְיַון, — דַעַם גַּאנְצַן בְּנוּין. תִּיכְפַּח פְּלַאַצְטַ דָאַס קעמערל,
 ווֹסִיזְעַנְעַן גַּעַפְּאַנְגַּעַן די צַוְּיִי פְּעַקְעַלְעַן בְּלִימַעַן-שְׁטוּבַּ
 אויף זַיְיַעַר צַעַ. וַיְפַגְּעוּוֹיְקַלְטַן שְׁטַעַנְגַּל, וואס ווערט אַזְגַּטְעַרְ
 גַּעַהְאַלְטַן דַוְרַךְ אַגְּרוֹיַן קַלְעַפְּיקַן דִיסְק. דָאַס פְּלַזְצִילְגַּ
 באַפְּרִיטַע שְׁטַעַנְגַּל לְאֹזֶט אָפְּ ווי אַסְפּרָעָנוֹשָׁנִיעַ, מִיטַּ
 שְׁלַעַפְּנְדִיקַן די צַוְּיִי פְּעַקְעַלְעַן בְּלִימַעַן-שְׁטוּבַּ אַיְן דַעַם קַלְעַ
 פְּיקַן דִיסְק, וואס וועַרְן מִיטַּ קְרַאְפַט אַרְיִיגַעַשְׁלַיְדַעַרְט
 אַיְן דְּרוֹיַן. אַיְן רַעַזְלַטְאַט פּוֹן אַן אַינְטַעַרְסַאַנְטַעְרַ בָּאַ
 יִסְטְּיִישַׁעַר אַוְיסְרַעַכְנַגְגַג, ווערט פְּמִיד דַעַר דִיסְק אַרְוִיסַיְסַ
 גַּעַשְׁלַיְדַעַרְט צְוַעַרְשַׁת. ער שְׁלַאַגְט זיך אַיְן אַינְזָעַט
 אַיְן קַלְצַט זיך צַוְּיִים צַוְּיִ. דַעַר אַינְזָעַקְט, אַצְמִישְׁטַעַר פּוֹן
 קַלְאַפְּ, כָּאַפְּט זיך וואס שְׁנוּעַלְעַר אַרְוִיסַיְסַ פּוֹן דַעַם קַעַמְפַעַ

דישן קריינטל און ראטעוועט זיך צו א שנותדייקער
בלטום. מער ווי דאס האט די אמעריקאנער ארכידיע גישט
געווואלט.

xx

אֵל אֵיך נָאֵך אֲוִיפְמַעַרְקָנָם מִאָכֵן אוֹיֶך דִי פְּרָאַקְטִישׁ
אוֹן אִינְטַעַרְעַסְאַנְטוּ פָּאָרְיַינְפָּאַכְוָנוּן, וּוּלְכָע סָהָאַט
אַדְרִיגְנְּבָרְאַכְט אַין דַעַר אַלְגָּעַמְיִינְעָר סִיסְטָם אַן אַנְדָעַר
מִשְׁפָּחָה פָּוּן דִי עַקְזָאַטִישׁ אַרְכִּידְעַזְעַן, דִי קִיפְרָאַפְּעַדְעַן?
לְאָמֵיר זִיך דַעַרְמָאָגְעַן דַעַם עַנוֹתְוִילְגָוָגָס וּוֹעַג פָּוּן
דִי מַעַנְטַשְׁלָעַכְעַד דַעַרְפִּינְדוֹגְעַן; מִיר הָאָבָן דָאָ
פָּאָר זַיְיָ אַן אִינְטַעַרְעַסְאַנְטוּ אַיְבָעַרְחַזְוָנוֹג. דַעַר מָאָנָּ
טִיאָר — אַין וּוּאָרְשָׁתָאָט, דַעַר פְּרָעָפָאָרְאַטָּאָר, אַדְעַר דַעַר
שִׁילְעַד — אַין לְאַפְּאָרָטְאָרְיָע, זַאנָן אַמְּאָל צָום בְּעַל-
הַבַּיִת אַדְעַר צָום לְעַרְעָר: "אָפְשָׁר זַאנָן מִיר פְּרוֹבִּירְן טָאָן
פּוֹנְקָט דָאָס פְּאַרְקָעַרְטָע? אָפְשָׁר זַאנָן מִיר אַוְמְדָרְיָעָן
דִי בָּאוּגְעַנְג אַין אַפְּאַרְקָעַרְטָע רִיכְבָּוֹג? אָפְשָׁר זַאנָן
מִיר עַנוֹדָרָן דִי מִישְׁוָגָג פָּוּן פִּיסְקִיְּתָן?" מַעַן וּוּאָגָט צָו
מִאָכֵן דַעַם עַקְסְפָּעַרְיִמְעַנְט, אָוֹן סְבָּאַקְוּמָט זִיך פְּלַזְצִים
דָאָס אַוְמְדָרְוּוּאַרְטָע. אָוֹן סְלָאָזָט זִיך פְּמַעַט גְּלִיבָּן, אָז
דִי קִפְרִיפְעָדָן הָאָבָן גַּעֲפִירְט צְוִישָׁן זִיך עַנְלָעַכְעַ שְׁמוּעָסָן.
סִיאָז אָוֹנוֹ אַלְעַמְעָן בָּאַקְאָנְט דַעַר Cypripedium
זַוִּי מִרְוּפְט אִים וּוּעֲנוֹס עַס מַעַשְׂלָה; דָאָס אַיְזִי דִי
סָאָמָע כָּאַרְקָעַרְטִיסְטִישׁ בְּלֹם פָּוּן אַוְנוֹעָרָע אַרְגָּנוֹשָׁעָרִיעָס
מִיט אִיר גַּרוּסִיעָר גַּמְבָּע אַין דַעַר פָּאָרָט פָּוּן אַקְלָאָש,
מִיט אִיר גִּיפְטִיקָן, פָּאַרְצָאַרְטָן אַוְיסְעָן, אָוֹן מִיר הַלְּטָן
זַי, אֲזֹוי צָו זַאנָן, פָּאָר דַעַר טִיפְיְשָׁר אַרְכִּידְעַע. דַעַר
Cypripedium הָאָט מוֹתִיך בָּאַזְוִיתִיקָט דַעַם גַּנוֹעַן קָאָט-
פְּלִיצְרִיטָן אָוֹן דַעַלְקָאָטָן אַפְּאָרָט מִיט דִי פְּעַקְעַלְעַד
אַמְעָן-שְׁטוּבָה אַיִּיף סְפָּרָעַנְזִינְקָעָס, מִיט דִי פְּגָ�נְדָעַר

xxi

C צו פארענדיין מיטן דאיין ווונדרלעען ארכ'י
דען-שבט, בליבט אונז נאך צו דערמאנען מיט
עטלעכ' ווערטער דעם היילפֿ-אָרגּאַן, ואָס ברענט אַין
וואָבָּאוּנוֹג דעם גאנצ'ן מעאניג'ום: דאס בעקסטאָר-טרְּרִיבַּל.

וַיְמִיר הָאָבֶן גָּזֹעַן, אֵין דָאָס נַעֲקָטָאָר-טַרְיִיבָּה
גַּעֲוַיְינְלָעַך אִמְּן לְאַנְגָּעָר שְׁפָאָר, אַדְעָר אַלְאַנְגָּעָר, פָּאָר-
שְׁפִיצְטָעָר רָעָר, וְאָס עַפְנָט זִיך אַוְיָפָן סָאָמָע דַּעַך פָּוּן דַּעַך
בְּלִוּם, פָּוּן דַּעַך שְׁטַעַגְלָזִיטִי, אָוּן שָׁאָפָט מַעַר אַדְעָר וּוּיְיִ-
גִּיקְעָר אַקְעַגְגָּעוּוֹיכְטַט צָו דַּעַם קְרוּיְנָדָלִי. אַיְנוּוֹיְגִיק אִין
טַרְיִיבָּה גַּעֲפִינָט זִיך אַזְיסָע פְּלִיטִיקִיט — דַּעַר נַעֲקָטָאָר,
מִיטַּוּעַלְכָּן עַס נַעֲרָן זִיך דַּי פְּלַעַדְעַלְעָעָן, דַּי שְׂוֹפָן-פִּיגְ-
דִּיקָעָן, וַיְאַוְיךָ אַנְדְּרָע אַיְנוּקָטָן, אָוּן וּוּלְכָן דַּי בֵּין
פָּאַרְוָאַנְדָּלֶט אִין האַנְקִיק.

אזרחי אדרום אין די אויפגעבע פון טרייבל צווצז-
ען די אומפאדיניגט נויטיקע געסט. עס האט זיך צוגע-
פאסט צו זיער וווקס, צו זיערע געוויזה-יילן, צו זיער
געשמאק; עס איזו האיד אינגעארדנט אויף אונז אופן, איז
די אינזוקטן קענען אין אים אריינפערן און ארויסנעםען
זיערע שנאָבעלען בלויו איספֿרְבְּדִיק דערבי געוויסנהאָפְט
און לוייס א געויסן סדר דעם גאנצן ריטואָל, וועלכּן ס'פָּאָ-
דערן די ארגאנישע געועצּן פון דער בלום.

mir zunyun shoin gunog beakant minin caratzatur ain
 mit dur fanmasim sheur farashutulzonges-krapf pon di
 arcciduzen, edi inzozun, azo avok d'a, wo' amutim (azon
 bax mure wo' amutom, woyl dur ayidul'dur argan ain
 mure zogufat dulez), woyt ziyyur darfingudrishur, pak-
 tishur, baabacantikur azon zocndikur gitst zik arojis-
 zo'yon ain zin pion galanz. aiyu pon wi, di Sarcanthus
 teretifolius lmsl, wudculur s'hatot wi, matsma, nisht

איינטגעבען אויסצוארבעטען אַ קלְעָפִיקָע פְּלִיסִיקִיָּת, ווֹאָס
וְאֵי טֶרֶיקָעָנָען גַּעֲנוֹג זִיךְ אֹוֵף צַוְּצַוְּלָעָפָן דִּי פָעָקָע, עַד
פְּלוֹמָעָן-שְׁטוּבָה צָוָם קָעָפָל פָּוּנָם אַיְנוּקָט, — הָאָט זִיךְ
אַנְּעָנָה גַּעֲגָעָן דּוֹרְכְּדָעָם, ווֹאָס זִיךְ פָּאַרְהָאַלְט ווֹאָס לְעַנְגָּעָר
דָּאָס שְׂנָאָבָעָלָע פָּוּנָם בָּאוֹזָהָר אַין דִּי עַנְגָּעָר דּוֹרְכְּגָעָנָג,
ווֹאָס פְּרִין צָוָם נַעַקְטָאָר. דָּעָר לְאַבְּרִינְט, ווּלְכָן זִיךְ הָאָט
גַּעֲשָׂאָפָן, אַיְן אָזְוִי קָאָמְפְּלִיצְרָט, אָזְ בָּאוּר, דָּאַרוּוִינָס גַּעַ-
שִׁיקְטָעָר צִיְּכָעָר, הָאָט זִיךְ גַּעֲמוֹזָת דּוֹרְקָלָעָר פָּאָר בָּאָ.
זִינְט אַיְן זִיךְ אַפְּנָאָגָן זִיךְ אַנְּצָוּצָיְכָעָנָעָן.

פָּאָרָאָן צְוִוִּישָׁן דִּי אַרְכִּידְעָעָן אַזְּעָלָכָע, ווֹאָס הָאָבָּן
גַּעֲוָאָגָט אַיְנָגָאנָצָן צָוָם בָּאַזְּיִיטִיקָן דָּאָס נַעַקְטָאָר-טְרִיבְּיָבָל,
אַרְוִיְּסִיגְּיַעְנָדִיק דּוֹרְבָּיִי פָּוּנָם רִיכְטִיקָן פְּרִינְצִיפָּט, אָזְ פָּאָר-
אַיְנָפָאָכָן הַיִּסְט פָּאַרְטְּוִילְקָאָמָעָן. זִיךְ הָאָבָּן פָּאַרְבָּטָן דָּאָס
טְרִיבְּיָבָל מִיט אַזְּעָלָכָע פְּלִיְּשִׁיקָּע, אַוִּיסְטְּרָלִישָׁע, אַיְן, זַעַט
אוֹסָס, גַּעַשְׁמָאָק-זָאָפְּטִיקָע ווּקְסָן, ווּלְכָע דִּי אַיְנָזָעָקָט גְּרִידָ-
וּשְׁעָן אָרוּם. אַיְן דָּעָן נַוְּטִיק צַוְּצַוְּעָבָן, אָזְ דִּי דְּאַזְּיִיקָע
ווּקְסָן גַּעֲפִיבָּעָן זִיךְ תָּמִיד אַיְן אָזָא מַצְבָּה, אָזְ דָּעָר גַּסְטָ-
ווֹאָס לְאָזָט זִיךְ ווּוִילְגָיָן מִיט זִיךְ, מַזְוָ אַוְמָבָדִינְגָט בְּרָעָ-
גָּעָן אַיְן בָּאוּעָגָנָג דָּעָם גַּאנָּצָן בְּלוֹמָעָן-שְׁטוּבָה-אַפְּאָרָאָט?

XXII

לְאַמְּרִיר זִיךְ נִשְׁתָּחָו אַיְפָהָאָלָטָן בְּיַי דִּי טְיוֹנָטָעָר קְלִיְּנָעָ
אַיְן זִיךְ יְעָר פָּאָרְשִׁידְגָּנָרְטִיקָע המְצָאָות, אַיְן פָּאָרְעָנְדִּיקָן
דִּי דְּאַזְּיִקָּע צַוְּיִבְּעָר-מְעָשָׂוֹת מִיט דָּעָר בָּאַשְׁרִיבָּוֹגָ פָּוּנָם דִּי
צַוְּיִיאָזְגָּס-מִיטְלָעָן פָּוּנָם דָּעָר Coryanthes macrantha.
דָּעָם אַמְּתָ גַּעֲזָגָט, ווּיְסָן מִיר דָּא נִשְׁתָּחָו אֹוֵף זְכָעָר, מִיט
וֹאָסָעָר מִין ווּזְעָן מִיר הָאָבָּן צָוָם טָאָן. דִּי דְּאַזְּיִקָּע ווּזְ-
דּוּרְבָּאָרָע אַרְכִּידְעָע הָאָט צַוְּגָעָטָרָאָקָט פָּאָלְגָנְדִּיקָס : אַיְר
אַוְנָטָעָרְשָׁטָע לְיָפָה, אַדְלָר labellum, בִּילְדָעָט אָזָא מִין
גְּרוּסָן בְּעַכְעָר, אַיְן ווּלְכָן סְפָלָן אַן אַוְיְהָעָר כְּמַעַט

ייינע וואסער-טראפנס; דאס וואסער ווערט איסגעטילט
 זוירך צוויי הערבנערלעך, וואס געפינען זיך העכער. ווען
 דער דאָזִיקָעֶר בעכער פִּילְט זיך אָן אוֹף דער הַעלְפָט,
 ניסט זיך דאס וואסער אויס פָּונְן אַ זִּיט דָּרְךָ אַ רִינְגְּלָעַ.
 די דאָזִיקָעֶה הַידְרוֹיְלִישָׁע אַיְבָּרִיכְטוֹנָג אַלְיָין רַופָּט שְׂוִין
 אָרוֹיס גְּרוֹיס דַּעֲרָשְׁטוֹנוֹגָג; אַבעָר די באָזְמָרוֹקְנִידְקָעַ,
 אַיך וואָלֵט אֲפִילּוּ גַּעַזְגָּטָן; די טִיוֹלוֹלָגְנִישָׁע זִיט פָּונְן דָּרָ
 קָאמְבִּינְגָצְיעַ הַוִּיבְט זיך נָאָךְ עַרְשָׁת אָן. די פְּלִיסְקִיט,
 וואָס ווערט אַיסְגָּעְטִילְט דָּרְךָ די הערבנערלעך אָן זָמְלָט
 זיך אָן אַין דָּעַם זִידְעָנָטָם בעכער, אַיז נִישְׁתְּ קִין נַעַךְ
 שאָר אָן אַיז לְחַלּוּטִין נִישְׁתְּ בְּאַשְׁתִּימָט אוֹף צַוְצִיעָן די
 אַינְזָעָקָטָן; זַי הָאָט צַוְּ דָּרְפְּרִילְן אַ סְּקָ אַ דָּלְלִיקָטָעָרָע
 מִסְּיעָ אַינְגָם בָּאַמְתָּה מַאֲקִיאָוּלִישָׁן פְּלָאָן פָּונְן דָּרָ אַוְיָיָ
 סְטָעָרְלִישְׁעָרָ בְּלָם. די גַּאֲיוּוּ אַינְזָעָקָטָן ווערט פָּאַרְנָאָרָט
 אַין דָּרָ פָּאַסְטָקָעָ דָּרְךָ די זִיסְעָ רִיחּוֹת פָּונְן די פְּלִיסְקִיט
 ווּקְסָן, וּוּלְכָעַ מִיְּפָרְהָאָן אַוְיָבָן דַּעֲרָמָאנָט. די דאָזִיקָעֶ
 ווּקְסָן גַּעַפְּינָעַן זיך אַבְּצָרָן בעכער, אַין אַזָּא מִן קָעָ
 מְעָרָל, אַין וּוּלְכָן סְפִּירָן צוּוִי זִיטָן-אַיְגָעָנָג. די גְּרוֹיסָעָ
 בִּין, וואָס בָּאַזְוֹכָט די בְּלָזָם, — די רִינְקָעָ בְּלָזָם צַיְתָן צַוְּ
 די סְקָעָמָע גְּרוֹיסָע הַיְּטָלָ-פְּלִיגְלָנְדִּיקָעַ, רִיכְטִיקָעַ וְ די אַגְּנָ
 דָּרְעָן וואָלָטָן זיך שָׁעָמָעָן אַרְיִינְצְׁדָּרִינְגָּעָן אַין אַזְוּלְכָעַ
 גְּרוֹיםָעָן פְּרָעְכְּטִיקָעַ זָאָלָן, — הַוִּיבְט אָן צַוְּ גַּרְיְזָשָׁעָן
 די זָאַפְּטִיקָעַ ווּקְסָן. ווען די בִּין זָאָלָן זִין אַיְינָעָ אַלְיָין
 וואָלָט זַי נָאָךְ דָּעַם מַאְלְצִיְּטָ רַוִּיק אַוּוֹעְקָעְפְּלִיזָגָן, נִישְׁתְּ
 באַרְרָנְדִּיק אֲפִילּוּ נִישְׁתְּ דָּעַם אַנְגָּעָפְּלָטָן בעכער אָן נִישְׁתְּ
 דאס לִיְּפָעָלָעָ אָן דָּעַם בְּלוּמָעָן-שְׁטוֹבָבָן; אַין דָּסָס, וואָס
 סְפָּאַדְעָרָט זַי, וואָלָט נִישְׁתְּ גַּעַשְׁעָן, אַבעָר די פְּקָחוֹתְדִּיקָעַ
 אַרְכִּידְעָעַ הָאָט זַי צַוְּגָעְקוֹטָט צָוָם לְעַבָּן, וואָס קָאָכְטָ אַרְוָם
 אַיר. זַי ווּיסָס, אַז די בִּינְגָעָן זָעַנְעָן אַ צָּאָלְרִיךְ פָּאָלָק, אַ
 נִירִיקָס אָן אַ טְעַטְיקָס, אַז אַין די זָוָן-שְׁעָהָן פָּאַרְלָאָן זַי

דְּדָא האבן מיר פאר זיך א בלזום, וואס קען אוון נווצט

איס די לַיְדָוָשָׁאָפָּטָן פָּוָן דִּי אִינְזָעָקָטָן. מַזְוָעָט נִישְׁתְּ קָעֵ
גַּעַן אִינְזָעָנְדָן, אַז דָּאָס אַלְץ אַז אָמָר אַדְעָר וּוּינְיקָעֶר
רַאֲמָאָנְטִישָׁע אַוִּיסְטִיטְשָׁוָגָג; בַּיִן, דִּי דַּאֲזִיקָּעַ פָּאָקָטָן, זַעַנְעַן
גַּעַנוֹי אַזְּנָן וּוִיסְנָשָׁאָפָּט, עַר אַוִּיסְגָּעָפָּאָרָשָׁט גַּעַוְאָדָן, אַזְּנָן
סַ'אַזְּנָן אַיְמָמָעָגְלָעָעָן אַנְדָּעָרָשָׁץ צַ' דַּעֲרָקְלָעָרִין דִּי נַזְצָלָעְכְּקִיְּשָׁט
אַזְּנָן דִּי פָּאָרָנוֹאָנְדָּעָרָטִילְזָוָגָג פָּוָן דִּי פָּאָרְשִׁידְעָנָעָ אַרְגָּאָגָעָן
פָּוָן דַּעַר בְּלוּם. מִיר מַיוֹן בּוֹיְגָן דַּעַט קָאָפָּר דַּעַט בְּאָ-
שִׁינְגָּפְעָלְעָבָן. דִּי דַּאֲזִיקָּעַ אַוְמָגְלָוְבְּלָעָכָע אַזְּנָן וּוּירְקוֹאָמָעָ
פְּקָחוֹת אַזְּנָן נַאֲךְ דַּעֲרָשְׁוִינְגְּלָעָכָע צַוְּלִיב דַּעַט, וּוּאָס זַי
שְׁטְרָעְבָּט דָּאָ נִשְׁתְּ אַזְּנָן בְּאָפְרִידִין דִּי בְּאָדָעָרְפָּוִישָׁ פָּוָן
דַּעֲרָנוֹרָגָג אַבְּאָדָעָרְפָּוִישָׁ, וּוּאָס אַזְּנָן אַוְמָמִיטְלָבָאָר אַזְּנָן
לְאָזָט זַיְךְ נִשְׁתְּ אַפְּלִיְּגָן, וּוּאָס שָׁאָרָפָט דַּעַט סָאָמָע טֻמְפָן
שְׁכָלָן; זַי הָאָט דָּאָ אַזְּנָן אַוְיָגָג אַוְיָטָן אַיְדָעָלָן: דִּי פָּאָרָ-
מַעְרָזָגָג פָּוָן דַּעַט מִין.

צַי וּוּאָס אַבְּעָר, — וּוּעַט מַעַן פְּרָעָגָן, — דָּאָרָף מַעַן
הַאָּבָּן דִּי דַּאֲזִיקָּעַ פָּאָגָטָאָסְטִישָׁע קָאָמְפְּלִיקָאָצִיעָם, וּוּאָס פָּאָרָ-
גְּרָעָסְעָרָן בְּרוּזָן דִּי סְפָנוֹת פּוֹגָם צְוָפָאָל? לְאָמִיר זַיְךְ נִשְׁתְּ
אַיְיָן צַוְּשָׁפָטָן אַזְּנָן צַוְּגָעָבָן אַשְׁוּבָה אַוְיָחָד דַּעַט, וּוּיְלָ-
אַיְנוֹ זַעַנְעַן נִשְׁתְּ בְּאַקָּאָנָט אלְעָלָמָאָטְיוֹן פָּוָן דַּעַר פְּלָאנָן,
קַעַנְעַן מִיר דַּעַן דִּי שְׁטָעוֹרָנוֹגָעָן, וּוּאָס זַי בְּאַגְּעָגָנָט אַוְיָחָ-
דַּעַט לְאָגִישָׁן אַזְּנָן פְּשָׁוֹתָעָרָן וּוּעָגָג? צַי וּוּיְסָס מִיר דַּעַן גְּרוּנוֹ-
טִיקָּה כָּאָטָש אַיְיָן אַרְגָּאָנִישָׁן גַּעַוְעָץ פָּוָן אַיְרָעָקְוִיסְטָעָנָץ
אַזְּנָן וּוּאָקָטָן? וּוּעַן עַמְּיצָעָר זַאֲלָן זַעַן פָּוָן מַאְרָס אַרְאָפָּ-
אַדְעָר פָּוָן וּוּעַנוֹס, וּוּמִיר שְׁפָרָעָגָעָן זַיְךְ אַזְּנָן פְּדִי צַוְּ בְּאָ-
הָעָרָשָׁן דִּי לְוֹפְטָן, וּוּאָלָטָן עַר זַיְךְ גַּעַשְׁטָעַלְטָן דִּי זַעַלְבָעָ פְּרָאָ-
גָע: וּוּאָס טַוְיָגָן זַיְךְ דִּי דַּאֲזִיקָּעַ הַעֲסָלָעָכָע אַזְּנָן שְׁרַעְקָלְעָ-
כָּע אַפְּאָרָאָטָן, דִּי דַּאֲזִיקָּעַ בְּאַלְאָגָעָן, אַעֲרָאָפְּלָאָגָעָן, פְּאָרָאָ-
שְׁוִטָּן, — צַי דַּעַן וּוּאָלָט נִשְׁתְּ גַּעַוְעָן פְּשָׁוֹטָעָר נַאֲכַזְוָתָאָן
דִּי פְּגַלְעָן אַזְּנָן פָּאָרָעָן דִּי הַעַנְטָמָיט אַפְּאָר גַּעַהְעָרִיקָּעָ
פְּלִיגָלָן?

XXIII

עגן די דאָזִיקע באַוַיְין פון אַינְטֶלְלִיגֶנְצַ, שטעטלט אַרוֹיס
ק די אַבִּסְלַן גָּדְרִישׁוּ גָּהָה פָּנוּם מַעֲנְשָׁן אֵיר טְרָאַ
 דִּיצְיָאנְלְעַגְּאַיְנוּוּנְדוֹגְגַ: זָאַ, זָיַ שאָפַן ווּנְדָעַר, אַבְּעָרַ דיַ
 דָּאָזִיקַע ווּנְדָעַר בְּלִיְבַּן אַיְבִּיךְ דִּיזְעַלְבָעַ. יַעֲדָעַר אַרטַ, יַעַ
 דָּע ווּאַרְיָאַצְיַע הָאָבָן זַיְעַד סִיטְסֻעַם, אָוָן אַין מַשְׁךְ פָּוּן
 דָּוּרוֹת פְּרָעָנְגָעַן זַיְ נִישְׁתַּאְדִּין אַין זַיְ קִין שְׁפִּיבָּרָעַ
 פְּאַרְבָּעַסְעַרְוָנְגָעַן. עַס אַיְן רִיכְטִיקַ, אָוָן נִשְׁתַּמְרֵד באָבָאַכְטַן
 זַיְ, דָּאַס הִיסְטַ, אַין מַשְׁךְ פָּוּן אַפְּזִיכְקַ יָאַרְ, הָאָבָן
 מִיר נִשְׁתַּמְרֵד באַמְּדַרְקַטַ, אָוָן די Coryanthes macrantha:
 אַדְעָר די קָאַטָּאַסְעַטִּידַן זָאַלְן פָּאַרְפְּוּלְקָאַמְעַן זַיְעַר פָּאַסְטְּקַעַן;
 דָּאַס אַיְן אַבְּעָר אַלְזַן, ווּאַס מִרְ קָעְנָעַן פָּאַרְזִיכְעַרְן, אָוָן
 דָּאַס אַיְתַ, באַמְתַ, זַיְעַר ווּינְצִיךְ. צַי דָּעַן הָאָבָן מִרְ פְּרָוּבִּירַטַ
 מָאַכְן די סָאמַע עַלְעַמְעַנְטָאַרַע עַקְסְפְּעַרְמְעַנְטַן, אָוָן צַי דָּעַן
 ווּיְסַן מִרְ, ווּאַס עַס ווּלְעַן תָּאַן די קָוְמָעַנְדְּקַע דָּוּרוֹת פָּיַן
 אָוְנוּעַר ווּנְדָעַרְלְעַבְעַ אַרְכִּידְעַע עַמְּיטַן וּאַסְעַרְ-בְּעַכְעַר בַּיִּםְ
 סּוֹפְגַן אַיְן יָאַרְהָנְדָעַרְטַ, ווּזְנַעַט זַיְ אַיְנְפָלְאַגְצַן אַיְן
 אַן אַנְדָעַר סְבִּיבַתַ, צָוִישַן לְחַלְטִיתַן אַנְדָעַרְשַ-אַרְטִיקַע אַיְן
 זַעַקְטַן? אַגְבַ אַורְחַאַ, די גַעַמְעַן, ווּלְכַעַ מִרְ גַיְבַן די
 מִגְיָמִים. די אַרְטַן אָוָן די ווּאַרְיָאַצְיַעַס הַוִּיבַן אָן אָנוּ גַוְפָא
 צַי גַאַרְן אָוָן מִרְ שאָפַן אַזְוִי אַרוּם אַוִּיסְגַּעַטְרַאַכְטַע טִיפַן,
 ווּלְכַעַ מִרְ הַאַלְטַן פָאַר פָעַטַ פִּיקְטִירַטַ, בָּעַת זַיְ זַעַנְעַן,
 מַסְתָּמָאַ, נִשְׁתַּמְרֵד מַעַר וּוִי דָעַרְעַעַנְטַאַנְטַן פָּוּן אַיְן אָוָן
 דָעַרְעַעַלְבַּעַר בְּלוּם, ווּאַס הַאַלְטַ פְּסַדְרַ אַיְן אַיְן מַאֲדִיפִּצְיַרְן
 פָּאַמְּעַלְעַקְ אַירַע אַרְגָּאַנְעַן, לֹוִיט די לאַנְגָּאַמְעַע נַעַדְרַוְנְגָעַן
 פָּוּן די באַדְינְגְוָנְגָעַן.

די בְּלִוְמָעַן זַעַנְעַן גַּעַקְוָמָעַן אוּפְיַ אָוְנוּעַר עַרְד פָאַר
 די אַיְנוּקְטַן: אָוָן בָּעַת די לְעַצְטַע הָאָבָן וִיךְ באַוַיְין, הָאָבָן
 די בְּלִוְמָעַן דָּאַךְ גַּעַמְוֹת צּוֹפָאַסְן צַי די גַעַוְוִינְהַיְתַן חַן
 די דָאָזִיקַע נִשְׁתַּמְרֵד פָּאַרְוִיסְגַּזְעַעַנְעַזְ מִיטְאַרְבַּעַטְעַד אַ גַּאנְץ

בײַע מאשינעריע. בלוייז דער דאָזִיקער פֿאָקט. ווֹאָס אַיּוֹ גַּע. אַלְאָגִישׁ נִשְׁתַּחֲוֵת אֶפְצּוֹפְרָעָגָן, גַּעֲנִיגַּט אַוִּיף צַו בְּאַשְׁטָעָטִיקָן דַּי לְעָרָע פָּזָן עַזְּחָאַלְזִיכְיָע: אַיּוֹ דָּאָס דָּאָזִיקָּע, אַ בִּיטְלָן טָונְקָעָל — וּוֹאָרט — באַטְמִיטָּעָס דַּעַן גַּיְשַׁת אַיּוֹ דַּעַם לְעַצְטָן סְרַ-הַפְּכָה — צְוֹפָאָסָנוֹג, פָּאָרָעָנְדָעָרוֹנוֹג, שְׂכַדְיִיקָּעָר פְּרָאָגְרוּס?

אַבְּעָר מִדְאָרָף נִשְׁתַּחֲוֵת אַנְקָוּמָעָן צַו דַּעַר דָּאָזִיקָּעָר פְּרָעָהִיטָּאָרִישָׁעָר גַּעֲשָׁעָנִישׁ. עַס אַיּוֹ לִיכְיַט אַנְצָזָגָעָבָן אַ גְּדוּיסָעָר צָאָל פָּאָקָטָן, ווֹאָס וּוֹאָלְטָן בְּאוֹזְיָוָן, אוֹ דַּי פְּצִיקִיט פָּזָן צְוֹפָאָסָנוֹג אַיּוֹ פָּזָן שְׂכַלְדִּיקָּעָן פְּרָאָגְרוּס אַיּוֹ נִשְׁתַּחֲוֵת מְאַגְּנָאָפְאָל=אַיְנָנָשָׁאָפָט פָּוֹנָם מְעַנְטָשְׁלָעָכָן מִין. כַּיוּעַל דַּאָּ נִשְׁתַּחֲוֵת אַיבְּעָדָחוֹרָן דַּי דַּעַטְאָל=קָאָפִיטְלָעָן, וּוּלְכָעַ כְּהָאָב גַּעֲוִידָמָעָט דַּעַם דָּאָזִיקָּן עַנְיָן אַיּוֹ «דָּאָס לְעַבְנָן פָּזָן דַּי בִּינְעָן»; אַיךְ וּוֹעַל בְּלוּיָּוּ בְּרָעָנְגָעָן אַ צְוַיְיָדָרִי אַיְגְּנָצָלָהִיטָּן פָּזָן אַלְגָּעָמָיָנִעָט כְּאַרְאָקָטָעָר, ווֹאָס וּוֹרָעָן דָּאָרָט דָּעָרָמָאָנָט. דַּי בִּינְעָן לְמַשְׁלָׁח, הָאָבָּן דַּעַרְפּוֹנְדָּן דַּעַם בִּינְשָׁטָאָקָּה, אַיּוֹ וּוֹלְדָּן, פְּרִימִיָּטִיוֹן צְוַשְׁטָאָנָד אַדְעָר אַיּוֹ זַיְעָר אַפְּשָׁתָאָמָנוֹג-אָרָט, אַרְבָּעָטָן זַיְיָ אַוִּיף דַּעַר פְּרִיְיָעָר לְוֹפְטָה. עַרְשָׁת דַּי אַוְזָּעָרְקִיטָּה, דַּי שְׁטוּרָנְגָקִיטָּה פָּזָן אַגְּנוּעָרָעָ צְפּוֹנְדִּיקָּעָ אַיְ-תְּקָפוֹת הָאָט זַיְיָ בְּאוֹוִינְגָן צַו זַוְּכָן אַ מְקוּומָ=מְקָלָט אַיּוֹ אַוִּיסָּהִילְלָוְגָעָן פָּזָן בְּפַעַלְזָן, אַדְעָר בְּוִימָעָר. דַּעַר דָּאָזִיקָּעָר גַּעֲנִיאָלָעָר גַּעֲלָאָנָק בְּלֹוּמָעָן-נְעַקְטָאָר אַיּוֹ זַאְרוֹגָן פָּאָר דַּי אַיְלָעָךְ טַוִּזְנוֹ טַעַר אַרְבָּעָטָס-בִּינְעָן, ווֹאָס וּזְעָנָעָן בֵּין דָּאָן גַּעֲוָעָן אַיְמָבָאָז וּוּלְגָלְעָךְ אַרְוֹם דַּי וּוּאָקְסִּיקָּמָעָלָעָךְ, פְּדַי אַיְפְּצָהָאָלָטָן אַיּוֹ זַיְיָ דַּי נְוִיטִיקָּעָ וּוּאָרִימִקִּיטָּה. סְטָרָעָפָט אָפָט, בְּאוֹזְנְדָעָרָס אַוִּיפָּן דָּרוֹם, אַז אַיּוֹ מְשַׁךְ פָּזָן אַוִּיסְעָרָגָעוֹזְנִילָעָךְ וּוּאָרִימָעָזָמָעָז, קְעָרָן זַיְיָ אָסָם צַו דַּי מְרָאָפְשָׁעָ גַּעֲוִוְיָהִיטָּן פָּזָן זַיְעָרָעָ אַבְוֹת. (*)

*) אַיּוֹ דַּעַר זַעַלְבָּר צִיִּיט, וּוֹעֵן אַיךְ הַקְּבָּדָה אַגְּנוּגְשָׁרְבִּין דַּי דָּאָזִיקָּעָר שְׂוּרוֹת, הָאָט ע. ๖. בְּוּוּיָּעָגְמָכְטָה אַיּוֹ דַּעַר אַפְּדָעָמִיעָ פָּזָן וּוּסְנְשָׁטָאָפָטָן

און אַט אַיְן נָאֵך אֲפָקֶת: ווֹעֵן מִפְרִיט אַרְיבָּעֶד
 קִין אָוִיסְטְּרָאַלְיָע אָדָעֶר קָאַלְיְפָאַרְנוּע אָגְזָעֶר שָׂוָאַרְצָע בֵּין,
 בֵּית זַי לְחַלְוִיטָן אִירָע גַּעֲוִינְגְהַיִּיטָן. אַיְפָן צְוִיִּיטָן, אָדָעֶר
 אַיְפָן דְּרִיטָן יָאֵר, זַי נָאֵך זַי הָאָט אָוִיסְגָּעַפְנָעָן, אָז
 דָעֶר זַוְמָעֶר אָזָן דָא אַשְׁטָעַנְדִּיקָעָר, אָז אַיְן בְּלוּמָעָן אָז
 דָא קִיְּגָמְאָל נִישְׁטָאָ קִין מָאָגָּל, הוֹיְבָט זַי אָן לְעַבְּן פָּוּנ
 הָאָטָם צָוָם מוֹלִיך, זַי בְּאָנְגָנוּט זַרְקָמִיט צָעֻנוֹפְנָעָמָעָן וְעַקְ
 טָאָר אָזָן בְּלוּמָעָן-שְׁטוּבָּ פָּאָרָן טָאָגְגָעָבְרוּדָק אָזָן מָאָכָט
 בְּיִשְׁטָסָקִין שָׁוָם זְאָפָאָסָן: אִירָעָ פְּרִישָׁע, שְׁכָלְדִּיקָעָ בְּאָבָאָכָ
 טָוָגָג בְּאָקוּמָט דַי אָוִיבָעָהָאָט אִיבָעָר דָעֶר גַּעֲרִשְׁנָטָעָר
 דָעַיְפָאָרְיוֹנָג. בְּיכָנָעָר בְּרָעָנָגָט אָן עַלְעַכָּן פָּאָקָט, וְוָאָס בָּאָ
 וְוָיְוָט, אָז דַי צְוָאָסָגָג צָו בְּאָדִינְגָנוּנָעָן קוּמָט פָּאָר נִישְׁטָ

(בָּאוּרִיכָס פָּוּנ 7-טָן מָאי, 1906) אַמִּיטְטִילְגָּגָג וְעַבְּן צְוִיָּי נִעְסָטָן פָּוּנ בַּיִּ.
 גַּעַן אָוְנְטָעָרָן פְּרִיעָן הַיִּמְלָ, וּוּפְלָכָעָ מִיְּחָאָט עַנְדָעָק אַיְן פְּאָרָיָ אַוְיָת בּוּיָ
 מַעַר, אַיְינָם אַיְפָן אַיְינָם אַיְינָם אַיְינָם אַיְינָם אַיְינָם אַיְינָם
 דִּישָׁן קָאַשְׁטָן. דָעֶר צְוִיְּיָטָר נָעָטָם, וְוָאָס אַיְן גַּעֲרָנָגָעָן אַיְיךְ אַלְלִיְּגָעָם,
 טָאָפָלָט צְעַגְאָפָלָט צְוִיְּיָגָּל, הָאָט בְּאָגָּוָנְדָעָרָס צְעַגְאָזָיָגָן דַי אָוִיפָּמְעָרְקָזָמָ
 קִיְּמָט זַיְן בָּאָשְׁיָגְעָרְלָעָרָ-שְׁכָלְדִּיקָעָ צְוָאָסָגָג צָו אָוִיסְגָּרְבָּוּזְגָּרְבָּעָר
 שְׁוּעָרָעָ בְּאָדִינְגָנוּנָעָן. דַי בְּיִעָן (אַיְיךְ צִיטָר דַעַם בְּאָרִיכָט פָּוּנ הַיְדָעָ
 פּוּרְוּיְל אַיְבָם „וּוִיסְנְשָׁאָפְלָעָעָן אִיבְּרָזִיכְטָט“ פָּוּנָם פְּאָרִיזָעָר זְשָׁוְרָנָאָל
 אַיְן זַיְךְ בְּאָגָּוָצָמָט בְּאָמָת וּוּנְדָעָלְלָעָכָי הַיְלָקְהַמָּזָהָת, אַזְוִי אָז צָוָם טָף
 הָאָבָן זַיְיָ פָּאָרְוָאָנְדָלָט דַי טָאָפָלָט צְעַגְאָפָלָט פָּוּנָם קָאַשְׁטָן אָז 8 פָּעָטָע
 סְטָעָלִיָּעָ. אָפִילּוּ אַשְׁאָרְפָּוְנִיְּקָעָר מְעָנָשָׁת וּאָלָט, אָן סְפָק, גַּעַמָּאָט עַרְגָּרָרָ
 „פְּדִי יַיְךְ צָו בְּאָשִׁיצָן פָּוּנָ רְעַנְןָ הָאָבָן זַיְיָ אַיְינְגָעָרְדָּט דִּיקָעָ צָוָם
 דָעָקָן, חַי אַיְיךְ שְׁטָאָרָן אַיְיךְ צָוָם אַשְׁיִצָּן זַיְךְ פָּוּנָ דָעֶר זַיְן. מִמְּמוֹ בְּאָז
 טְרָאָכָן פָּוּנָ גַּאנָט דַי אַרְכִּיטְעָקָטָהָר פָּוּנָ דַי צְוִיָּי נִעְסָטָן, וְוָאָס גַּעַפְנָעָן
 זַיְךְ אַיצְטָן אָזָן מְזֻועָאָם, פְּדִי זַיְךְ שְׁאָפָן אַרְכִּטְעָקָעָ פָּגְרִשְׁטָעָלָגָג וּוּגָן
 דָעֶר פְּלָקָעָמָעָנְקָיָס פָּוּנָ וְעַרְבִּינְיָשָׁר בּוּיְגָנָסָט.

נאר פאמעלען, אין משך פון יארהונדערטן, אומבעאוויסט זיניק און פאטאל, נאר אויך מיפפדייך און שעילדיק. אויפן אינזיל באראבד, צוישן די ציקער-פאבריקן, וו די ביגען געפינען אין משך פון א גאנץ יאָר צוקער בשפה, העון ז" אויף לְגַמְרִי צֵוּ בָּזֹכֶן דִּי בְּלָוְמָעָן.

צום סוף לְאַמִּיר נאר דער מאָגען די אַינְטַעַרְעַסְאַנְטָע "הבחשה", וואָס די בִּינְעָן האָבן געגעפֿן צוּי געלערטע ענגליישע ענטאמָלָאָגִיסְטָן*) קִרְבָּי אָוּן סְפָעָן. "וּוְיֻזְטָן אָנוּן — האָבן די דְּאָזְיַיקָע געלערטע געטענהָת — כָּאַטְש אָיִן אַיְנְצִיקָן פָּאֵל, וו די בִּינְעָן אָיִן אַוְנְטָרָן דָּרוֹיךְ פָּוּן די באָלְגָוּגָעָן גַּעֲקִיםָעָן אָוִיפָּן רַעַיְוָן צֵוּ פָּאֵרְבָּיְטָן דָּעַם וּוְאָסָס אָדָעָר דָּעַם "פרָאַפְּלָאִיס"**) מיט לְיִהְיֶה אָדָעָר וְאָפָּנָע, אָוּן מִיר וּוְעָן מְוֹדָה זַיְן, אָז זַיְן זְעָנָעָן פְּעַיְקָן נְאַצְוּדָעָןְקָעָן".

ז"י האָבן קויַם אוַיסְגַּעַדְרִיךְט דָּעַם דְּאָזְיַיקָע גַּעַנְגָּה האָטרָן וּוּנְשָׁה, ווּ אָן אַנְדָּעָר נַאֲטוֹר-פָּאָרְשָׁעָר, — אַנְדוּעָ קְנִיְּשָׁת — אִיז זַיְן שְׂוִין גַּעֲקָוּמָעָן אַנְטָקָעָן. באַשְׁמִירְנְדִּיק מיט אָז מִין צְעַמְעַנְתָּ, וּוָאָס אִיז גַּעַמְאָכָט גַּעַוְאָרָן גַּעַנְגָּה אָז טַעַרְפָּעָנְטִין, די קָאָרָעָ פָּוּן גַּעַוְוִיסָע בּוּיְמָעָר, האָט עַר באָ מַעַרְקָט, אָז זַיְגָע בִּינְעָן האָבן לְגַמְרִי אַוְיְפָגְהָעָרָט צְוּנוּמָפָּ צְזַאַמְלָעָן דָּעַם "פרָאַפְּלָאִיס" אָוּן זַךְ גַּעַנְמָעָן באָנוֹצָן מיט דָּעַר דְּאַיְלָעָר נִיעָר, אַמְּבָאַקָּאנְטָעָר סְפָּבְּסְטָאָנָץ, וּוְעַלְכָּעָ זַיְּיָה האָבן גַּעַפְּנוּעָן אָ פָּאַרְטִּיךְ אָוּן אִין גַּרְזִיסָּר פָּמוֹת נְאַנְטָ פָּוּן זַיְּיָרָע וּזְיָין-עַרְטָעָר: חֹזֶן דָּעַם, אִין באַקָּאנְטָ אִין דָּעַר פְּרָאִיךְ

*) עַנְטָאַמְּגָלָאָגִיעָ — דָּעַר צְוּוִיָּגָ פָּוּן וְצְאַלְגָּנִיָּגָ, וּוָאָס באַשְׁעַפְּטִיךְט יַד מיט די אַינְזָעָטָן (איְבָּעָרוֹ).

**) קְלַעְפִּיקְעַ מַאֲסָע, מיט וּוְעַלְכָּר די בִּינְעָן פָּאַרְשְׁמִירָן די לְעַכְּפָּר אִין זַיְּיָרָע בִּינְשָׁטָאָקָן (איְבָּעָרוֹ),

טיק פון ביגען-צ'כט, איז בעה א מאנג אינ פּלוּמָעַן-שְׁטוּיב
אייז גענוג אויסטצשי אָרוֹם בִּינְשַׁטָּק עַטְלָעֶכָּע הַיּוֹפָנָס מַעַל,
פֿאַיְזִי בִּינְעַן זָאַלְן מִיכְפֵּפָאַרְשְׁטִין, אַז דֵי מַעַל קָאָן זַוי
ברענגן דעם זעלבן נוֹצָן אַזְן פָּאַרְוּונְדֶט וועָרָן פָּאַר דֵי
זעלבע צוֹעָקָן ווי דער בלְוּמָעַן-שְׁטוּיב, נִישְׁתְּ גַּעֲקוֹקָט אוֹרִיף
דעם, וואָס דער גַּעַשְׁמָאָק, דער רִיחַ אַזְן דער קָאַלְיךָ זַעַנְעָן
אַנְדְּרָעָן.

איך רענן, אז דאס, וואס כהאט געבראכט בנוגע די
בינגען, קאן זיך מיט די אדער יענע ענדערונגגען אroiיס=ויזין פאר אמרת אויך אין דער וועלט פון בלומען. צום
דאזען צוועק וטאַלט גענוו געווען, אז איבער דער וווע-
דעערלעכער עוֹאָלֶזְצִיאָנָרְעָר אַנְשָׁטְרָעָנָגָגָגָג פון די צָאָרִירִיכָע
וּאָרִיךְעִיסָס פונם שאָפְפִי, לְמַשְׁלֵךְ, זָאַלְן גַּעֲמָאָכָט וּוּרְעָן
פָּאַרְשִׂידְעָנָע עַקְסְּפָּעָרִיםְעָנָע אָזָן וַיְיַזְרֵן גַּעֲפָאָרִישָׁט וּוּרְעָן
מְעַטְאַדְיִישָׁר, וַיְיַזְרֵן דָּאָס אַיְזָה בְּפֶחֶה צַו טָאָן אַזָּא פָּרָאָפָן, וַיְיַזְרֵן
אַיְזָה אַיְידָעָר דָּאָס וּוּטָה אַבְּעָר פָּאַרְוּיְרְקָלְעָכָט וּוּרְעָן, וּוּלְלָא
אַיְזָה צְוִישָׁן אַסְטָקָד אַנְדָּעָרָע באַוְיִזְן, וְאָס סְאיַזְלִיכְטָן צַו
זָאַמְּנָצְזָוּנָעָמָעָן, אַיְיךְ בְּרָעָנָעָן דִּי אַינְטָרָעָסָאנְטוּ פָּאַרְשָׁוּגָעָן
פָּוּנָה באַבְּיִזְעָו וּוּנְגָן דִּי תְּבוֹאָה-מִינִים. זָיְנָע באַאָבָאָכְתָוּגָעָן
באַוְיִזְן, אַז גְּעוּוֹסָע פְּלָאָגְנָזָן, וּוּנְגָן זַיְהָן אַבְּעָרְגָּעָרָאָגָן
וּוּסִיטָס פָּוּנָה וּזְיַעַר הַיְמִינָן קְלִימָט, באַמְּעָרָקָן זַיְהָן נִיעָז
בָּאַדְיְנָגָגָגָג אָזָן צִיעָן אַרְוִיסָס פָּוּנָה זַיְהָן אַבְּרָעָנָה זַיְהָן
פָּוּנְקָס וּוּדָאָס טָעָן דִּי בִּינָעָן. אַיְיךְ סָאמָעָה הַיְסָע גַּעֲנָטָן
פָּוּנָה אַיְיעָ, אַפְּרִיקָע אָזָן אַמְּעִירִיקָע, לְמַשְׁלֵךְ, וּוּ דָעָר וּוּינְטָעָר
פָּוּנְטָס נִישְׁטָס אַפְּ דִּי תְּבוֹאָה יְעֻדָּעָס יְאָרָר, קָעָרָט זַיְהָן אַיְסָס
זַיְהָן אַיְרָהָרְתִּיקָן צִוְּשָׁטָאָגָן: זַיְהָן וּוּרְעָט אַפְּלִילְאַפְּרִיקָע
פְּלָאָגָע, וּוּדָאָס גְּרָאָגָג וּיְאָזָהָמִיד גְּרָיִן, פָּאַרְמָעָרָט זַיְהָן
דוּרְקָן וּוּאַרְצָל אָזָן בְּרָעָנָגָט נִישְׁטָס אַרְוִיסָס מַעַר נִישְׁטָס קִין
זָאַגָּעָן אָזָן נִישְׁטָס קִין קָעָנָעָר. בָּעָתָה מְהָאָטָס זַיְהָן אַרְבִּעְרוּגָעָס
פְּלָאָגָטָס פָּוּנָה אַיְדָה וּוּלְלָדָעָר, טְרָאָפִישָׁר הַיִּם אָזָן אַזְנוּרָעָה

פראַסְטִיקע קאנֹן, האָט זי זיך געמייזט אָפּוֹאנָן פון אַירֶע
געוויזהַיִיטן אָנוּ דערפֿינֹן אַ נֵּיעַם מַעֲטָאָד פון פָּאַרְמָעָרוֹבָּן.
בָּאַ בִּינָה דַּרְיכָת דָּאָס אָוִיסְגַּעַצְיִיכְנָט אַוִּיס: "דַּעַר אַרְגָּזָנִים
פּוֹן דַּעַר פְּלָאנָץ הָאָט, דַּוְּרָךְ אָן אָוּטְפָּאַרְשְׁטָעַנְדְּלָעַכְּן וּוּנְדָעַ,
וּיְ פָּאַרְיִיסְגַּעַשְׁפִּירָט דִּי נַוְּטוּעַבְּדִיקִית דַּוְּרַכְזָמוֹמָכְּן דַּעַם
וּשְׂטָאָנד פּוֹן קָעָרְנָדָא, כְּדִי נִישְׁתְּאַנְטָעַרְצָגְּיִין לְחַלּוֹטִין אֵין
מַשְׁךְ פּוֹן דַּעַר שְׁטָרָעְגָּעָר וּוַינְטָעַר-צִיִּיטָּה."

XXIV

פְּזַדְנוֹפָאָלָס. כְּדִי צַי בָּאַזְיִיטִיקָן דִּי טָעָנָה, וּוּגַן וּוּלְכָעָר
מִיר הָאָפָּן גַּנְעַדְתָּ פְּרִיעָר (אַוְן וּוּלְכָעָה הָאָט אָנוּנוּ גַּעַבָּן
צְיוּנָגָעָן צַו מַאְכִין דַּעַם דַּאְזָקָן לְאָנוּן אַזְמָעוֹבָן), אַוְן גַּעַבָּן,
אוּ דַעַר אַקְטָ פּוֹן בָּאַוּזְטוּנִיָּק-שְׁכַלְדִּיקָעָר פָּאַרְפּוֹלְקָאַמְנוֹגָן,
מַחוֹץ דִּי גַּרְעַנְעָצָן פּוֹנָם מַעֲנַשְׁלָעַכְּן מִין, זָאָל דַּעַרְוַיְוָן
וּוּדָרָן כַּאֲטָש בְּלוּיוֹן אַיִּין בְּאָלָה. אַבְּעָר, — אַחֲזָק דַּעַם פָּאַרְ
גַּעַנְגָּן פּוֹן צְעַמְּמַעְטָעָרָן אַ נִשְׁטִיק-גַּאַוְהָדִיקָן אַרְגּוּמָעָנָט —
אוּ דִי פְּרָאָגָעָ וּוּגַן דַעַר פָּעָרְזָוְלְעַכְּר אַיְנְטָעַלְגָּעָן פּוֹן
דִי בְּלִזְמָעָן, אַיְנְזָעָקָטָן אָנוּ פִּיגָּל אַיִּן גַּרְבָּט גַּעַנוּמָעָן גַּאֲרָ
נִישְׁטָ וּוַיְכִימָקָ! זָאָל טָעָן וְאָגָן, בְּנוֹגָעָ דַעַר אַרְכִּידְעָעָ, אַדְעָר
דַעַר בִּיןָ, אָנוּ נִשְׁתְּאַנְטָ דִי פְּלָאנָץ אָנוּ נִשְׁתְּאַנְטָקָט, נִאְרָ
דִי נַאֲטָזָר רַעֲכַנְתָּ עַס אָוִיס, קָאַמְבִּינוּרִיט, בָּאַפְּוֹצָט, דַעַרְבִּידְעָט
אוּ דַעַנְקָטָ, — וּוֹאָס פָּאָרָא אַיְנְטָעָרָס קָאָן דַעַן דַעַר דָּאָ.
זִקְעָר חַיְלָוק הָאָפָּן פָּאָר אַיּוֹ? אַיְבָעָר דִי דַאְזָקָעָ אַיְנְצָלָ.
הַיִּיטָן שְׁטִיטִיט אוּרִיךְ אַסְדָּקָה אַיִּינְטָעָר אַיִּינְטָעָר
וּוּעָרט אַנוּגָּר בָּאַגְּיִיסְטָעָרָט אַוְפְּמָעַרְקוֹזָאַמְקִיָּט. עַס האַנְדָּלָט
זִיךְ וּוּגַן בָּאַגְּרִיְּפָן דַעַם כָּאַרְאַקְטָעָר, דַעַם מַהְוָת, דִי גַּעַבָּן
וּוַיְנָהַיִיטָן אֵין, אָפָּשָׁר, אוּרִיךְ דַעַם צִיל פּוֹן דַעַר אַזְנִיוּוֹרָ
סָפְּלָעָר אַיְנְטָעַלְגָּעָן, פּוֹן וּוּלְכָעָר סְפְּלִיסָּן אַרְוִיס אַלְעָ
שְׁכַלְדִּיקָעָ אַקְטָן, וּוֹאָס קְוָמָעָן פָּאָר אוּרִיךְ אַנוּגָּר עַרְדָּ. פּוֹן
אַט דַעַם שְׂטָאָנְדְפִּינְקָט קָאָן נִשְׁתְּאַנְטָן קִין אַיְנְטָעַרְעָסָגָן

טערע זאָר, ווי איסטפֿאַרְשֵׁן אַלְעָרְלִי ווועזֶנס, — צוֹוישֶׁן אָגֶן.
דערע אַיךְ מְזֻדָּשָׁקָעַס אָון בִּינְעָן, — אַין ווּלְכָעַ סְאַנְטָן-
פְּלָעַקְן זִיךְ צָוֵם בּוֹלְטָסְטָן, אַ חֲזִיךְ בַּיִ מְעַטְשָׁן, דַּי מְעַטְאַדְן
אָון דַּעַר אִידְעָאָל פָּוֹן דָּזְקָן וְשָׁעָנוּ.

נָאָךְ דַּעַם אַלְעָם, ווֹאָס מִיר הַאָבָן דַּעְרוֹיוֹן, דַּוכְטָז זִיךְ
אָונְגָן, אָז דַּי דָּאַזְיָיקָע טַעַנְדָּעַנְצָן אָון אַינְטַעַלְעַקְטוּלָעַ מְעַ-
טָאַדְן זְעַנְעָן בַּיִ דַּי אַרְכִּידְעָעָן, לְכָל הַפְּחוֹת, נִישְׁתְּ וּוּינִיקָעַר-
קָאמְפְּלִיצְּרָט, פּוֹלְקָאָט אָון אַינְטַעַרְעַסְצָט, ווי בַּיִ דַּי גַּעַזְעָל-
שַׁאַפְּטַלְעַכְעַ הַיְּיטָלְ-פְּלִיגְדְּרִיקָע אַינְזָקְטָן. מַדְאָרְפָּ נָאָךְ בָּאָ-
מְעַרְקָן, אָז דַּי דָּאַזְיָיקָע אַינְזָקְטָן לְאָזְן זִיךְ נִישְׁתְּ אָנוֹי גּוֹט
פָּאַרְשָׁן, צְוָלִיב זְיִיעַר גְּרוּסָעָר בְּאַוּעַלְעַקְקִיט, אָון אַסְךְ
פָּוֹן זְיִיעַר מְאַטְיָוָן אָון פָּוֹן זְיִיעַר לְאָזְגִּיק גִּיטָּס פָּאָר אָונְגָן
סָאַרְלָאָרָן; אָון פָּאַרְקָעָרָט, דַּי שְׁוּוֹגְנְדִּיקָע מְאַטְיָוָן פָּוֹן דַּעַר
רוּיְקָעָר בְּלוּם, אִידְעָע פָּעַטָּע, קָלְנוּגָע אִיבְּעַרְלִי גְּנוּגָעָן קָאנְגָן
מִיר אָן אִיבְּעַרְקָעָר מִי בָּגְוָעָמָן אָון פָּאַרְשָׁטִין.

XXV

וְאַס-וּשָׁע זְעָן מִיר, ווֹעָן מִיר קוֹיקָן זִיךְ צַו צַו דַּעַר
וְגַטְטוֹר, צַו דַּעַר אַלְגָּעָמִינָּר אַינְטַעַלְעַגְעָנָּא, אַדְעָר צָוֵם
אוֹנוֹיְוָעָרְסָאָלָן זְשָׁעָנִי (דַּעַר נָאָמָעָן שְׁפִילָט דָאָ קִין שָׁוָם
רְאַלְעַ וְנִשְׁטָה) בַּיִ זְיִיעַר אַרְבָּעָט אָין דַּעַר בְּלַזְמָעָן-וּוְעָלָט?
מִיר בָּאַמְעָרָקָן זְיִיעַר אַסְךְ זָאָכָן, אַבְעָרָפְּדִי זַיִי צַו דַּעַר
מָאָגָעָן נָאָר פָּאַבִּיגְיִינְדִּיק (וּוַיְיָל דַּי טַעַמְעַ פָּאַדְעָרָט אָ
גְּרוּסָע אָפְּהָאַנְדָּלִוָּגָן), וּוְעָלָן מִיר קָודָם-כָּל קָאַנְסְטָאַטִּירָן,
אוֹ דַּי אִידְעָעָן פָּוֹן שִׁינְקִיט אָון פְּרִידָה, דַּי מִיטְלָעָן פָּוֹן
בָּאַצְוִיבָּעָרָן אָון גַּעֲפָלָן וּוּרָן, דַּי עַסְטַעְטִישָׁע גַּשְׁמָאָקָן זַעַי
וְעַ בַּיִ דַּי בְּלַזְמָעָן שְׁטָרָק עַנְלָעָן צַו אָבוּזָעָר. סְיוּעָט
אַבְעָרָ, בְּלִי-סְפָּקָ, רִיבְטִיקָעָר זִין צַו זָאָגָן, אוֹ אָנוֹזָעָרָ
זְעַנְעָן צְוַעַפָּאָט צַו זְיִיעַרָע. סְאיִתָּ, בָּאָמָתָה, זְיִיעַר סְפָּקְדִּיקָה
צַי מִיר הַאָבָן דַּעְרַמְגָדָן וּוּלְכָעַ סְאיִוָּ שִׁינְקִיטָה, ווֹאָס זָאָל

וין אונזער איגונט. אונזער אלע ארכיטקטארירישע און מזוקאלאישע מאטיוון, אונזער גאנצע הארטאנגע פון פארב און ליכט א. ו. זונגען דירקט גענומען בי' דער נאטור. שווין נישט רידנדיך וועגן ים, בערג, הימל, נאכט, ביזה-המשות, — וואס וואלאט מען אלץ נישט געקנט זאגן, למשל, וועגן דער שיניקיט פון בוימער? איך מײַן דא נישט בלזין דעם פֿים און וואלד, וואס איז אינער פון די מעכטיקע פֿהוּת איפֿ דער וועלט, אפשר דער עיקרדייקער מקור פון אונזער אינסטינקטוון שפֿרַן דעם קאָסמאָס, — כ'יעד דא וועגן דעם פֿים אלס אעלַן, וועגן איינצְלַנְעַם בוּם, וועמעס גריינע עלטער ס'איַן באָן לאָדָן מיט טויזנטעד יַאֲרַהְקּוּוֹת. ווער פון אונז טראָגט נישט די דערינערזונג וועגן עטלעכע שיניע בוימער צוַיְשַׁן די אִיגְּרוֹזֶן, וואָס בַּילָּדָן, אֵן אַיְזָעָד ווַיסָּן, דעם לוייכְּטָן-דיין קערן אֵן אפשר דעם טיפְּטָן תּוֹךְ פון גְּלִיק אֵן קומט צום באָרָאָט פֿונְמַלְעָן, ווען ער האָלָט שוֹין באַיִם סֻפָּן ווּבוֹדָעַלְעָכָן עלטער, ווען ער האָט שוֹין אָוִוְסְגַּעַשְׁעַפְטָן אלע גענָסָן, וועלכע סְקַעַן פָּאַרְשָׁאָפָן די קונסָטָן, דער זשענִי אֵן די רִיבְקִיָּת פון יַאֲרַהְזַּדְעַטָּר אָאוֹן מְעַנְשָׁן, נְאַכְדָּעַם, ווי ער האָט שוֹין דּוֹרְכְּגַּעַלְעַבְטָן אָאוֹן פָּאַרְגְּלִיכָּן גָּרָר אַסְטָן, — קערט ער זיך וויידער אָאוֹם צוֹ די סָמָע אַיְנוֹפָאַכְעָד דערינערזונגָן. די דְּאַזְּקָעָד דערינערזונגָן רָופָן אַרְוִיס אַוְיפָן גַּעַלְיַטְעַרְתָּן האַרְזָאנְט אַצְוּוֹ-דָּרִי אָוְשִׁילְדִּיקָּע בַּילָּדָר, אַוְמְפָאַרְגְּוָנְלָעָר-פְּרִישָׁע, וועלכע סְוַאָלָט זיך ווען מִינְטָעָמָעָן אֵין לְעַצְּטָן שְׂלָאָף אָרְזָין, אוּבָס'איַן נָאָר אַמְּתָה, אָז אַבְּילָד קָעָן אַרְיַעַטְרַעַטָּן דִּי שְׂעוּלָּה, וואָס טִילְט אָפָ אַנְזָעַרְעָזָוְוִי וועלטָן, אַיך פון מִין זַוִּית קָעָן זיך נִישְׁט פָּאַרְשְׁטָעָלָן בִּישְׁט קִין גַּעַדָּן, אָאן נִישְׁט בְּכָלְלָה קִין שִׁין לְעַפְנָן נָאָכָן טּוֹפִּיט, עַס זָאָל זיך

דערבי נישט געפינען אויף זיין פֿאַז דער פרעכטיקער בוק פון
סונט-בָּאַם, דער קיפאַרים, אַדער די פֿינִיעַ פון פֿלְאָרְעָנֶץ, וועלכע
גיבן דעם דורךיידר אַבִּישְׁפִּיל פון אלע גרויסע אַימְפּוֹלְסָן פון
נויטוונדיין וויידערשטאנד: פון רויין מות, שווענג, מא-
יעסטעטישקייט, פון שווייגנדיין נצחון און פון אייסדייר.

XXVI

אַיך דעדוויטער זיך אַבער צו פֿיל פֿונְמָעַן: כ'האָב
בלויו געוואָלט באַמעריךן, אַין ש'יכות מיט די בלוי.
מען, או ווען די נאָטור וויל זיין שיין, געפּעלן ווערטן,
פארשאָפּן פרײַד און זיך אַרוֹיסּוֹיְזָן פֿאָר גַּלְּיקְלָעַ, טוֹט
זיך אַומְגַּעַפּעַר דָּאַסּוּלְבָּעַ, וואָסּ מִיר וואָלְטָן גַּעֲטָאָן, ווען
איַרְיעַ אַוצרות זאָלֵן זיך געפּינען אַין אָונְזָעַר רשות. אַך
ווַיַּסְמַחַת, מִינְעַד דָּאַזְיְקָעַ ווערטער פֿאָסְן זיך אַבִּיסְלָ פֿאָר יַעַ-
געַם בִּיסְקוֹפּ, וועלכער האָט זיך זאָן באַגִּיסְטָרַט דָּעַרְמִיט, וואָסּ
די השגחה האָט אַזְיִי גַּעֲמָאָכָט, אַז אלע גַּרוּסָעַ טִיכְנָן
זאָלֵן פֿלְסִין אַין דער נאָנט פון גַּרוּסָעַ שְׂטָמָט: ס'אַין
אַבער שׂוּעַר צו באַטְרָאָכָט די דָּאַזְיְקָעַ זאָכָן אַנדְרָעַשׂ ווי
פון מענטשלעַן שְׂטָאָנְדְּפּוֹגְקָט. אַין פון דָּאַזְיְקָעַ שְׂטָאָנְדָ-
פֿוֹנְקָט מָזָן מִיר מְדוֹהָ זַיִן, או מִיר וואָלְטָן גַּעהָאָט זַיִעַר
וַיַּנְצִיקַ צִיכְנָס אַין זַיִעַר וַיַּנְצִיקַ אַוְיְדָרְקָן פון גַּלְּיקָן,
ווען מִיר וואָלְטָן נִישְׁטַ גַּעֲקָעַט די בלוי. כְּדִי רִיכְטָקָן צו
מְשֻׁפְטָן וועגן אַיר מאָכָט אלְסָ קוֹוָאָל פון פרײַד אַין שַׁיִינְ-
קִיְּט, דָאָרָף מַעַן ווַיַּגְעַן אַין אָקָאנְט, ווֹ אַיר העַרְשָׁאָפָט
אַין אַזְמְבָאָגְרָעָנִיצָט, ווי דָאָס אַין דער ווַיְגָלְקָל פון פרָאָ-
הָאנְס, לְמַשְׁלַׁ, צוֹוְשָׁן סִיאָן אַין לָג, ווֹ אַיר שְׁרִיבָּר די דָאָ-
זַיִקָּעַ שְׂרוֹת, דָאָ אַין די בלְזָם, באָמת, די אַיְנְצִיקַ הָעָרָ-
שְׁעָרִין פֿוֹנְמָ פֿלְאָקְ-לְאָגָד אַין פֿוֹן די בעְרָגְלָעַן. די פּוֹיעָרִים
הָאָפָן דָאָ פֿאָרָאָרָן די גַּעֲוִוְנִיחִיט צו קַוְלְטִיוֹוְרָן תְּבוֹאתָה,
רִיכְטִיקַ ווי זַיִן וואָלְטָן בלויו גַּעהָאָט צו זַאָרגָן פֿאָר די

גויטן פון א מער סובטעלער מענטשלהייט, וואס שפיעזט
 זיך מיט אונגונעם ריחות און אמבראויע, די פעלדרער
 שטעלן פאר מיט זיך אין אומענדליך בוקעט, וואס בא-
 נייט זיך פסדר, און די ריחות, וואס בייטן אָפּ אַינְגעָר
 דעם צוֹוִיטַן, טאנצן אַקָּראָהָאָד אַקְּיַלְעַדְיק בְּלוֹוִיטַן יָאָר.
 אַנְעַמְאָגָעַן, לְעוֹוָקָעַן, מִימָּאָזָעַן, פְּילַלְעַעַר, גַּעֲגַעַעַר,
 גַּאֲרַצְיַסְן, הַיאַצְיַנְטַן, זְשַׁאֲנְקִיְּן, רַעֲזַעַדְעַ, זְשַׁאֲסְמִינְגַּן אָוֹן
 טַוְבָּעַרְאָזָעַס פַּאֲרֶפְּלִיְּצַן די טָעַג אָוֹן די נַעַכְתַּ, די חַדְשִׁים
 פָּוֹן וַיְנַטְּעַר, זְוָמָעַר, פְּרִילְיָנְג אָוֹן הַעֲרָבָסְטַן. אַפְּבָעַר די
 וַיְנַדְעַרְלַעְסְטַע שָׁעָה גַּעַהָעַר צֵי די רַוִּיזַן פָּוֹן מַאי. פָּוֹן
 אַרְאָפּ-בְּעַרְגְּלַעַךְ בֵּין די טִיפְעַנְיִישָׁן פְּוּנָם פְּלָאָרְ-לַאָנְד, צַוִּישָׁן
 די דַּאמְבָּעַס פָּוֹן די וַיְנַגְּרַטְנַעַר אָוֹן אַלְיוֹן-בּוּמָעַר, פָּוֹן
 אַוְמָעַטָּוּם, וּוּ וַיְיִתְנַאֲר דָּאָס אוֹיג פַּאֲרַכְאָפְט, פְּלִיסְן זַיִי,
 וּוּ אַטְיַיךְ פָּוֹן בְּלִיטַן, פָּוֹן וַיְעַלְכֵן עַס שְׁוִיְּמָעַן אַרוֹסִים די
 שְׁטִיקָעַר אָוֹן די בּוּמָעַר, — וּוּ אַטְיַיךְ פָּוֹן יַעֲנָעַם קָאָ-
 לִיר, וַיְעַלְכֵן מִיר פַּאֲרַבְּיַנְדַן מִיט יְוָגָט, מִיט גַּעַזְגַּטְקִיִּיט
 אָוֹן מִיט פְּרִיד. דַּעַר הַיִּסְעָר אָוֹן גַּלְיִיכְצִיטִיק פְּרִישָׁר
 דִּית, וְוָאָס צַעַפְנָט רְחַבּוֹתְדִיק דַּעַם הַיְמָלֵן, פְּלִיסְט, דַּוְכְּט
 זַיִן, דִּירַעַט פָּוֹן די קוֹוָאָלַן פָּוֹן הַעֲכָסָטָן גַּלִּיק. די וַיְעַגְּן
 אָוֹן שְׁטַעַגְן זְיִבְעַן וּוּ אַיְנַגְעַשְׁנִיטַן אִין בְּלוּמָעַן קַעְרַפְעָר
 גַּוְפָּא, אִין אָן אַמְתָעָר גַּן-עַדְן-סּוּבְּסְטָאָנָץ. עַס שִׁינְטוֹ. אָוֹן
 צָוּם עַרְשָׁטָן מַאְלָא אִין לְעַפְנָהָט מַעַן אַבְּפְּרִידְיִיכְנוּרִיקָע
 מַזְיעַ פָּוֹן גַּלִּיק.

XXVII

פְּ אַרְבְּלִיְּבַנְדִּיק אוּף אַזְבּוּעַר מַעֲנַטְשַׁלְעַכְן שְׁטָאַנְדְּפִינְקַט
 אָוֹן כְּדִי אַיְנְצָהִיטַן די גַּוִּיטְוּעַנְדִּיקָע אַלְיוֹזִיעַ, וַיְעַלְנָ
 מִיר צֵי דַּעַר עַרְשְׁטָעָר בַּאֲמַעְרְקָנוּגַג צַוְּגַעַבָּן נַאֲרַיְנָע,
 אַמָּעַר בְּרִיטְטָרָע, אַוְיִנְצִיקָע גַּעַוְאָגְטָע אָוֹן, אַפְּשָׁר,
 אַרְיִיכְעָרָע אִין קָאָנְסָעַקְחוּנְצָן. דַּעַר זְשֻׁנִי פָּוֹן דַּעַר

פָּרֶד, וְאֵסָ אַיִן, מִסְתָּמָא, דָּעֵר וְשֻׁעֲנִי פָּוֹן דָּעֵר גָּאנְצָעָר
 וּוּלְטָ, הָאנְדָּלַט אַיִן קָאָמָפְּ פָּאָרָן לְעַבָּן פָּוֹנְקָט אָזָוִי, וְיִ
 סְּיוֹאָלַט גַּעַהָאָגָּדָלַט אַ מְעַנְטָשָׁ. עָר בָּאָנוֹצָט דִּי זַעַלְבָּע
 מַעַטָּאָדָן, דִּי זַעַלְבָּע לְאָגִיק. עָר דָּעָרְגָּרִיכְט דָּעַם צִיל מִיט
 דִּי זַעַלְבָּע מִיטְלָעָן, וּוּלְכָעַ מִיר וְאָלָטָן אַגְּגָעוּוּנְדָעָט, עָר
 טָאָפָּט אַ וְאָנָט אַיִן דָּעֵר פִּינְסְטָעָר, עָר וְאָקְלָט זִיךְ, עָר
 נְעַמְּט זִיךְ צַו אַ זָּאָק אַיְנִיקָּעָמָל, עָר גִּיט צַו פְּרָטִים,
 עָר בָּאָזִיְּטִיקָּט זַיִ, עָר זַעַט אַיִן אָוֹן בְּעַסְטָרָט אָוִיס זַיְנָע
 פָּעַלְעָן. — וְיִ מִיר וְאָלָטָן עַס גַּעַטָּאָן אָוִיס זַיִן אָרט.
 עָר שְׁטָרְעָנְגָּט זִיךְ אָן, מִיט מַאָטְעָרְגָּנִישָׁ מַאָכָּט עָר לְאַגְּגָזָאָט
 דָּעָרְפִּינְדוּגָעָן, לְוִיטָן מַוְסְטָעָר פָּוֹן דִּי אַרְבָּעָטָר אָוֹן אַיִן-
 זַשְּׁנְיעָרָן פָּוֹן אַגְּנוּזָעָרָוּ וְאַרְשָׁתָאָטָן. וְיִ מִיר, קָעְמָפְּט עָר
 אָוִיךְ קָעָגָן דָּעֵר שְׁוּעָרָר, מַגְוִשְׁמִידְקָעָר אָוֹן טָוְנְקָעַלְעָר
 מַאָטְעָרָיָעָ פָּוֹן זַיִן אַיְגָעָנָם וּוּזָן. וְיִ מִיר, וְיִיסְטָס עָר
 אָוִיךְ נִישְׁטָס וּוּהָיָן עָר גִּיט; עָר זַוְּכָּט זִיךְ אַלְיָין אָוֹן
 בִּיסְלָעְבּוּיָיָן אַנְטָדָעָקָט עָר וִין אַיְגָעָנָם וּוּזָן. אָפָּט אַיִן
 זַיִן אִידְעָאָל פָּאָרְנָעְפָּלָט, אָבָּעָר פָּוֹנְדָעְסְטוּזָעָגָן לְאָוֹן זִיךְ
 מַעְרָקָן אַיִן אִים אַמְאָסָע גְּרוּסָע לְיִבְּעָס, וּוּלְכָעַ פִּירָן
 אַיִן דָּעֵר רִיכְטוֹנָגָץ צַו אַ פְּלָאָמְעָנְדִיקָּעָרָן, פָּאָרְשִׁידְגָּאָרְטִיקָּעָרָן,
 אִימְפָּעָט-פּוֹלְעָרָן גִּיסְטִיקָּעָרָן לְעַבָּן. מַאָטְעָרָיָעָל גַּעַנוּמָעָן,
 גַּפְּינְעָן זִיךְ אַיִן זַיִן רְשָׁוֹת אַוְמָבָּאָגְרָעָנְצָטָע מִיטְלָעָן, עָר
 וְיִיסְטָס דָּעַם סּוֹד פָּוֹן וּוּנְדָעְלָעָכָעָ פְּחוּת, וְאֵסָ זַעְעָנָן אָוֹנוֹ
 אַוְגָּבָּאָקָאנָט; אָבָּעָר אַנְטָעְלָעְקָטוּלָל קָוָמָט אָוּסָ, אָוּסָ עָר בָּאָ
 וּוּגָּט זִיךְ פְּשָׁוֹט אַיִן אַוְנוּזָר סְפָעָרָע. — וּוּיְלָ בֵּין אַיִט
 הָאָבָּן מִיר נִישְׁטָס בַּמְּעָרְקָט, עָר זָאָל אַרְבָּעָרְשָׁפְּרִיּוֹן אַרְעָ
 גַּרְעָנְעָצָן; אַיִן אָוִיב עָר שְׁעָפָט גָּאָרְנוּשָׁט מַחְזָז פָּוֹן דִּי
 דָּאָיִיקָּעָ גַּרְעָנְעָצָן, אַיִן עָס דָּעַן נִישְׁטָס קִיְּן רָאִיתָ, אַז מַחְזָז
 דָּעָר דָּאָזִיקָּעָר סְפָעָרָע אַיִן גָּאָרְנוּשָׁט גַּיְשָׁטָאָ; אַיִן עָס דָּעַן
 נִישְׁטָס קִיְּן רָאִיתָ, אַז דִּי מַעַטָּאָדָן פָּוֹן מַעַנְטָשְׁלָעָכָן גִּיסְטָ
 זַעְעָנָן דִּי אַיְגָזִיק מַעְלָעָכָעָ, אַז דָּעֵר מַעַנְטָשָׁ. אַיִן גִּישְׁטָ

איין טוות, או ער או נישט קיין אויסנאמ און נישט קיין
פארזעעניש, נאָר א וווען דורך וועלכּן עס פֿליַּסן אָין אָין
וועלכּן עס אַנטְּפֶּלְּקָן זיך צוֹם מעכטיקסטן די גּוֹיִסְטָן
וּוְילְגָּסְטָן אָקָטָן אָין די גּוֹיִסְטָן פֿאַרְלְאַנְגָּעָן פֿוֹנָם קָאָסְמָאָס?

XXVIII

הָיָה בּוֹלְטָעָרָע פֿוֹנְקָטָן פֿוֹן אָנוֹזָעָר בְּאוֹוּסְטוּזִין מַוְיכָן
אוּף גָּאָר פְּאַמְּמָלְעָךְ אָין וְעֵירָה קָאָרָגְּ. סְקָאָן זַיִן,
אָין דָּאָס פְּאַרְיִמְּטָע בְּילְדָּ פֿוֹן פְּלְאַמְּטָןָעָן, די הַיִּלְּ, וְעוֹס
צַּיְּכָנָעָן זַיִךְ אָפְּ אוּףְּ די וְעֵגְטָן נִישְׁתָּאַרְיִפְּלְעָכָע שְׂאַטְּבָּן,
גּוֹנִיגְטָן שְׂוִין נִישְׁתָּמָעָרָ; אוֹיבְּ מִזְּאָה, עַס אָפְּבָּרָר וְעַלְּן
פְּאַרְבִּיטָן מִיטָּ אַנְּיִ, מַעַרְטָן צְוֹגְעַפְּאָסְטָן בְּילְדָּ, וְעוֹטָעָס
אוּףְּ נִישְׁתָּזַיִן פְּרִילְּעָכָרָ. שְׂמָלָטָן זַיִךְ פְּאָרָ, אָין דָּאָ
זַיִקְּעָה הַיִּלְּ אִינְיָן פְּאַרְגְּרָעָטָרָט גּוֹוָאָרָן. קִינְמָאָלָּ דְּרִינְגָּט
אָפְּבָּרָ נִשְׁתָּאַרְיִין אִינְיָן אִירָּ קִינְזָעָן שְׂטָרָאָלָּ לִיכְטָן. אָחָזָע
לִיכְטָן אָנוֹן פְּיִיעָרָ, הָאָטָםָעָן זַיִץ פְּאַרְזָאָרָטָן מִיטָּ אָלְעָ דָעָרָ
גְּרִיכְיִכְּגָּעָן פֿוֹן אָנוֹזָעָר צְיוּוּיְלְזָאָצְעָ; אָין בְּעַטְּשָׁן גּוֹפְּנִיגְעָן
זַיִךְ דָּאָרָט זַיִץ וְעַפְּגָּנוֹגָעָן פֿוֹן גּוֹבְּיָרָן טָאָגָּ אָן. זַיִ בְּאָ
דוּעָרָן גָּאָרְנִישָׁטָן דָּאָס פְּלְעָן פֿוֹן לִיכְטָן, וְיִלְּ זַיִיְּ הָאָבָּן עָס
קִינְמָאָלָּ נִשְׁתָּאַרְיִין גּוֹעָזָן, זַיִיְּ זְעוּעָן נִשְׁתָּאַרְיִין, זַיִעָרָעָ
אוּגָּן זְעָנָן נִשְׁתָּאַפְּגָּעָשָׁטָאָרָבָּן, אָפְּבָּרָ נִשְׁתָּהָאָבָּדִיק
אוּףְּ וּוֹאָס צַוְּ קָוָקָן, וְעַלְּן זַיִיְּ זַיִךְ, מַסְתָּהָאָ, פְּאַרְוָאָדָלָעָן
אִין זַיִעָרָ אַפְּלְבָּאָרָן אָרְגָּאָן פֿוֹן טָאָפָּן אָון בְּאָרְיִין.

פְּדִי מִיר זַאֲלָן פְּאַרְשָׁתִין זַיִעָרָע בְּאוֹוּגְנוֹגָעָן, לְאָ
מִיד זַיִךְ פְּאַרְשָׁתָעָלָן די דָאָזִיקָּעָ אָוּמְגָלְיִקְּלְעָכָע אָין זַיִעָרָ
פְּינְסְטְּעָרָנִישָׁ, צְוִישָׁן אָמָסָעָ אָוּמְבָאָקָאנָטָע גּוֹגְנְשָׁתָאָנָדָן,
וּאָס רִינְגָּלָעָן זַיִיְּ אָרוּטָן. וּאָס פְּאַרְאָטָ וְוּנְדָעְלְעָכָע טְוִיתָן,
אָוּמְגָלְיִבְּלְעָכָע בְּלְאָנְדוּשָׁעָנִישָׁן, אָוּמְדָעְרוֹאָרָטָע אָוּמְטִיטִישָׁוֹגָן
גּוֹעָן אָפְּבָּרָ וְוִיְּ רִינְגָּד אָין אָפְּטָמָאָלָּ שְׂאַרְפְּוִינִיקָּעָס וְעוֹטָ
אוֹגָן פְּאַרְקָומָעָן דָעָרָ נְזָן, וְעַלְּכָן זַיִיְּ וְעוֹגָן אָרוּמְצִיאָן

פון גונגשטיינד, וואס זונען נישט באשאפן געהוֹרָן פֿאַר
 דער פֿינְסְטֶרְנִישׁ!... ווּיפֿלְ מַאֲלֵ וּוְאַלְטָן זַיִ רִיכְטִיךְ גַּעַזְ
 טְרָאָפְן, אָזָן וּוּ גְרוּסְ וּוְאַלְטָן גַּעַוּן זַיִ עִירְ אִיבְּעַרְאָשְׁוֹגָג,
 וּוּן זַיִ וּוְאַלְטָן פֿלוֹאַלְגָּג, אַיִן לִיכְטָן פֿוּן דָּעַר זַוְן, אַגְּטָן
 פֿלְעָקָט דִּי רִיכְטִיךְעַ נְאָטוֹר אָזָן בְּאַשְׁטִימָנוֹג פֿוּן דִּי גַּעַזְיִיגְ
 אָזָן אַפְּאָרָאָטָן, וּוְעַלְכָּעַ זַיִ הָאָבָּן לְוִיטָן זַיִ עִירְ בְּעַסְטָעַר מַעַגְ
 לְעַבְּקִיטַּת אַוְיסְגַּעַנְצָט אַיִן דָּעַר אַוְזִיכְעַרְקִיטַּת פֿוּן חַוְשָׁן...
 פֿוּנְדְּעַסְטְּוּעַן זַעַט אַוִּיסְ דִּי לְאַגְּעַ פֿוּן דִּי דָּזְוִיקְ
 מְעַנְטְּשָׁן פְּשִׁיטַ אָזָן לִיכְטָן אַיִן פֿאַרְגְּלִיךְ מִיט אַזְנְעַדְרָעַר.
 דָּעַר גַּעַהְיְמִינְסְפֿוֹלְעַר חַוְשָׁן, אַיִן וּוְעַלְכָּן זַיִ בְּאַעוֹגָן זַיִ,
 אַיִן בְּאַגְּרָעַנְעַצְטָן. זַיִ פֿעַלְטָ בְּלִוְיָן אַיִן חַוְשָׁן, בְּעַת סְאַיִן
 אַוְמְמַעְגְּלָעַךְ צַוְּ בְּאַשְׁטִימָעַן דִּי צַּאָל חַוְשָׁם, וּוְעַלְכָּעַ פֿעַלְן
 אָנוֹג. דִּי סִיבָּה פֿוּן זַיִ עִירְ טְעוֹתָן אָיִן אַנְיִצְלָגָעַ, אַבְּעַר
 סְאַיִן גַּאֲרָנִישַׁט אִיבְּעַרְצִוְצִיְּלָן דִּי סִיבָּהַ פֿוּן אַזְנוֹעַרְעַ
 פֿעַלְעָרָן.

הַיּוֹת וּוּ מִידְ לְעַבְּן אַיִן אַזָּא מִין הַיּוֹלֶד, אַיִן דָעַן נִישְׁתָּחָוֹת
 אַוְטְעַרְעָסָאנְטָן צַוְּ קָאָנְסְטָאָטְרִין, אַזְ דִּי מַאֲכָטָן, וְאַסְ הַאֲטָ
 אָנוֹג אַיִן אַיְרָ אַיְנְגַעַשְׁלָאָסָן, הַאַנְדָלְטָ אַפְּטָן, אַיִן גַּעַוְוִיטָעַ
 וּוְיכְטִיךְעַ פֿאַלְן, רִיכְטִיךְ וּמִידְ גַּופָּה הַאַגְּדָלָעָן? דִּי דָאָ-
 זַיִקְעַ אַנְטְפְּלָעַקְנוֹג וּוְאַרְפָטַ לִיכְטַשְׁתָרָאָלָן אַיִן אַזְנוֹעַרְקָעַ-
 לְעַוְיָ, וּוְעַלְכָּעַ וּוְיִזְנָן אָנוֹג, אַזְ מִידְ הָאָבָּן רִיכְטִיךְ אַיְסְגָעַ-
 נּוֹצְטָ דִּי אַלְעָ זַאֲכָן, וְאַסְ גַּעַפְנָעַן זַיִ אַיִן אִים; אַזְ אַיְנְקָעַ
 פֿוּן דִּי דָזְוִיקְ לִיכְטַשְׁתָרָאָלָן זַעַנְעַן אָנוֹג גַּעַבְרָאָכָט גַּעַחְאָרָן
 אַיִן אַזְנוֹעַרְקָעַלְעָר אַרְיִין דָוְרָךְ דִּי אַיְזָעְקָטָן אָזָן בְּלִוְמָעָן.

XXIX

מִידְ הָאָבָּן זַיִ אַנְגָעַ צִיּוֹת גַּעַהְאָרָטָן בַּיִּ אַיְזָעְרָ
 נָאָרִישָׁ גַּאוֹהָדִיקָן גְּלִוְיָבָן, אַזְ מִידְ גַּאוֹהָדִיקָן
 דְעַרְלָעַכָּע, אַיְנְצִיְקָ-אַרְטִיךְעַ וּוּצְזָבָס, גַּעַקְוִמְעַנְעַ דָוְרָךְ אַסְ-צָ-
 פָאָגָג, אַרְאָפְגָעַפְאַלְעָנָעַ וּוּ סְזִוְיִיזָט אַוִיסָם, פֿוּן אַנְדָעַרְ

זעלט אן פארבינדונגען מיטן איבעריקן לעבן, און על כל
 בנים, באשאנקעגע מיט אויסער געוויינלאַעכע, אומפֿאָרְגְּלִיכְּ
 לְעָכָּע, אַיְבָּרְנָאָטְרְלְעָכָּע פְּעִיקִיטָּן. עס איז אַבעָּר בעסער
 נישט זו באשטיין פון הויילע נסימ, וויל מיר וויסן, איז
 די נסימ וווערן גיך פָּאַרְשְׁוִינְדָּן אֵין דער גַּרְעַסְעֶר עַוְּאָ
 לְזַעַּצְיָה פון דער נאָטוֹר. עס איז אַסְּקָּאָ גַּרְעַסְעֶר טְרִיסְטָ
 אַז וויסן, איז מיר גַּיְעַן מיטן זעלְפָּן ווועג ווי די נשמה
 פון דער גַּרְעַר גַּרְעַסְעֶר ווועלְט, איז מיר האָפָּן דִּיזְעָ, בע
 אַידְעָעָן, דִּיזְעָלְבָּעָ האָפְּנוּגָעָן, דִּיזְעָלְבָּעָ נְסִינוֹת אַזְּן —
 וווען נישט אַונְזָעָר סְפָּעַצְיִישָׂעָר טְרוּים ווועגן גַּרְעַכְטִיקִיט
 אַזְּן רְחַמְנוֹת, — כַּמְעַט דִּיזְעָלְבָּעָ גַּעֲפִילָּן. עס אַרְיִיקָּט אַזְּן
 וווען מַאַיְבָּרְצִיְּגָט זִיךְּ, אַזְּנָאָפְּדִי צָו פָּאַרְבָּעָסְעָן אַונְזָעָר
 גּוֹרְלָא, כָּדִי אַיסְצָנוֹצָן די פְּחוֹתָה, די גַּעַלְעָגָהִיטָּן אַזְּן די
 גַּפְּעַצְנָן פָּן דער מַאַטְעִידִיט, פָּאַנְצָן מִיר רִיכְטִיקָּן דִּיזְעָלְבָּעָ
 מִיטְלָעָן, וְעַלְכָּעָ די וְעַלְכָּט-נְשָׁמָה בְּאַנְזָעָט אַוְּפָּיָרְצָן
 אַזְּן רְעַנוּלִירָן אִידָּע אַומְבָּאוּסְטְּזִוִּיקָּע אַזְּן אַוְּמְגַעְהָאַרְכְּזָאַטָּע
 גַּעֲבָטָן. עס אַרְיִיקָּט אַזְּן, וווען מַיוֹיסְטָם, אַזְּקִין אַנְדְּרָע
 מִיטְלָעָן זְעַנְעָן נִשְׁטָאָ, אַזְּנָאָפְּדִי גַּיְעַן מיטן רִיכְטִיקָּן ווְעָגָּן,
 אַזְּנָאָפְּדִי גַּעֲפִינָּעָן זִיךְּ אַוְּפִּינָּאָפְּדִי רִיכְטִיקָּן אַרְטָן אַזְּן וְיִכְּזָרְעָן
 אַזְּנָאָפְּדִי, — אַזְּנָאָפְּדִי דָּזְיִקְּן קָאַסְמָאָס, ווֹאָס אַזְּנָאָפְּדִי
 מִיט אַומְבָּאוּסְטְּזִוִּיקָּע סְזְבָּסְטָאָגָּן, נָאָר ווֹאָס זִיךְּ גַּעַדְאָנָק אַזְּנָאָפְּדִי
 אַבעָּר נִשְׁטָאָ פָּאַרְהוּיְלָן פָּן אַזְּן אַזְּנָאָפְּדִי פִּינְטָלְעָן, נָאָר
 אַנְאָפְּגִּישָׂ, אַדְעָר עַנְלָעָן צָו אַזְּנָעָר.
 וווען די נָאָטוֹר ווֹאָלָט אַלְעָן גַּעֲוָוָסָט, וווען זִיךְּ ווֹאָלָט
 זִיךְּ קִינְמָקְּלָ נִשְׁטָאָ טּוֹעה גַּעֲוָוָן, וווען אַומְעָטָם, אַזְּנָאָפְּדִי
 אִידָּע אַונְטָעָרְגָּעָמְנוּגָעָן, ווֹאָלָט זִיךְּ זִיךְּ אַרְוִיסְגַּעַוָּיָן פָּן
 עַרְשָׁתָן מַאְמָעָנָט אַזְּנָאָפְּדִי שְׁלָמָמְתָּדִיק אַזְּנָאָפְּדִי פְּעַלְעָלְאָגָּן, וְעַן
 זִיךְּ ווֹאָלָט בָּאוּזִין אַזְּנָאָפְּדִי יְעַדְעָר זִיךְּ אַזְּנָאָפְּדִי אַיְבָּרְלְגָּעָנָי, ווֹאָס
 שְׁטִיטָאָ אַומְפָּאָרְגְּלִיכְּלָעָק הַעֲכָר פָּאָר אַונְזָעָר, — דָּאָן
 ווֹאָלָט גַּעֲוָוָן ווֹאָס מְדוֹא צָו האָפָּן אַזְּנָאָפְּדִי פָּאַרְלִירָן דָּעַם מִוטָּן.

דאָן וואָלטַן מיר זיך געפִילַט אַלְס קְרִיבָנוֹת פֿוֹן אַ פרָעָם-
דער מאָכָט, וועַלְכָע מיר וואָלטַן נִישְׁתְּ גַּהֲהָאָט קִין שָׁוֶּב
הַאֲפָנוֹנוֹג צוֹ דַּעֲרֵקָנוֹן. עַס אַיְנוֹ אַ סְּךְ בַּעֲסָעָר צוֹ אַיבָּעָר-
צִיְּגָן זַיְּה, אַז דִּי דָּזְזִיקָע מַאָכָט שְׂמִיטַא אַיְן עַנְגָּעָר קְרוֹ-
בַּדְשָׁאָפָט מִיט אַונְזָעָרְעָר, לְכָל הַפְּחוֹת פֿוֹן אַינְטַלְעַקְטוּעַן
שְׁטָאָנְרָפּוֹנְקָט. אַונְזָעָר גִּיסְט שְׁעַפְט פֿוֹן דִּיּוֹלְכָעַ רְעָזָעָר-
וּוֹאָרָן, וּאָס אַיר גִּיסְט. מִיר זַעַנְעָן פֿוֹן אַיְין וּוְלָט, כְּמַעַט
וּזְאוּשִׁין גְּלִיְּכָע. מִיר הַאֲבָן מַעַר נִישְׁתְּ צוֹ טָן מִיט אָוָם-
דַּעֲרָגְרִיכְלְעָכָע גַּעַטָּעָר, נָאָר מִיט פָּאָרְבָּאָרְגָּעָנָעָר בְּרִידָעָר-
לְעָכָע וּוְלָנָס-פְּחוֹת, וּוְלָכָע מַקָּאָן בָּאָגְדִּיְּפָן אַיְן קָעָ-
רָעוּעָן.

XXX

אַ זַיְּכָרְבָּן, אַז סְיוּעָט נִישְׁתְּ זַיְּנָן צוֹ גַּעַוָּאָגָט צוֹ פָּאָר-
גַּרְעָסְעָדָרְעָר, אַדְעָרְקָלְעַנְזָעָרְעָר אַינְטַלְעַיְלְגָעָנָעָז, נָאָר סְעָקְוִיסְ-
טִוְּרָת אַיְן אַלְגָּעָמְיִוָּע, אַומְעָטוֹם אַוְיסְגַּעַשְׁפְּרִיטָע אַינְטַלְעָ-
גָּעָנָע, אַמִּין אַוְנוֹוּרְעַסְאָלְעָר שְׁטָרָאָם, וּאָס דְּרִינְגָּט דָּוָרָךְ
די אַרְגָּאַנְיִזְמָעָן, וּוְלָכָע עַר טְרַעְפְּט אַוְיָף זַיְּנָן וּוְעָגָ, אַיְן
פָּאָרְשִׁידְעָנָע מַדְרָגוֹת, לְוִוְּט דָעַם זַיְּיָ זַעַנְעָן גּוֹטָעָ-
אַדְעָרְשָׁלְעָכְטָע דְּרוֹכְפִּירָעָר פֿוֹן גִּיסְט. בֵּין אִיצְט אַיְן
דָעָר מַעְנְטָש אַוְיָף אַונְזָעָר עַרְדְּ דִי פָּאָרָם פֿוֹן לְעָבָן, וּאָס
שְׁטַלְעָט דָעַם קָלְעָנְסָטָן וּוְיְדָעְשְׁטָאָנָד דָעַם דָּזְזִיקָע שְׁטָרָאָם,
וּוְלָכָן דִי רְעִילְגִּיסְעָס רְוָפָּן אַז דָּאָס גַּעַטְלְעָכָע. אַונְזָעָר
נְעוּרָוֹן שְׁטַלְעָן פָּאָר מִיט זַיְּה דִי פָּעָדִים, דָוָרָךְ וּוְלָכָע
סִצְעָגִיסְט זַיְּה דִי דָּזְזִיקָע פִּינְסָטָע עַלְקָטְרִישָׁע קְרִיאָפָט.
די פָּאָלְדָן פֿוֹן אַונְזָעָר מַאָרָךְ בְּלִידָן אַזְוִי צַוְּגָן דָעַם
אַינְדוּקְטָאָר, וּוּ עַס וּוּעָרְט פָּאָרְפִּילְפָּאָכָט דִי קְרִיאָפָט פֿוֹן
שְׁטָרָאָם, אַבְּעָר דַעַר שְׁטָרָאָם אַלְיָין פְּלִיסְט אַרְוִיסְט פֿוֹן זְעַלְבָּן
קְוֹאָלָן אַז פֿוֹן זְעַלְבָּן כָּאָרְאָקְטָעָר וּוְיִ דָעָר, וּאָס

זיינגעט דורך דעם שטיין, די פֿלִום, אָדַעַר די חֵיה.
 אָבעָר דָּאָס זענען מִיסְטוּרִיעַס, וועלכּוּעַ מִיר וועלְזַן
 זיך אַזְמִיסְטַּ מַאֲטָעָרָן צוֹ דַּעֲרָגְרָוְנְטָעוּוֹן; פָּאַרְשְׁטִיט זַיך
 פֶּל וּמַן מִיר פָּאַרְמָאנְגָּן נַאֲרַ נִישְׁתְּ קִין אַרְגָּאָן, וּאָס זַאלְ
 קַעַגְעַן אַוְפְּנַעַמְעַן זַיְעַר עַגְמַפָּרָה, לְאַמְּרַ זַיך בָּאַפְּרִידְיקָן
 דַּעֲרָמִיט, וּאָס מִיר זענען מְחוֹזָן פָּוֹן אַנוּזָּעָר גּוּלָן, גּוּוּיְיסָע
 עַנְטְּפָלְקָוְנְגַעַן פָּוֹן דַּעַר דָּאַזְיָקָעָר אַינְטָעַלְגְּגָעָן. אַלְזַן
 וּאָס מִיר בָּאַפְּאַכְּלָן בַּי זַיך גּוֹפָא קָאָן מִיטָּ רַעַכְתָּ אָפְּ
 גּוּפְרָעַגְטָ וּוּרְעַן; מִיר זענען דָּאָך גּוּיְיכְּטִיק אֵי דַעַר
 שְׁוֹפְטָן, אֵי אַצְדָּה, אַיְן מִיר זענען צוֹ שְׁטָאָרָק פָּאַרְאִינְגְּעָן
 רַעַסְיָרִיט אַנְצְוּפְּלָן אַנוּזָּעָר וּוּלְטָ מִיטָּ אַילְוּזָּיְיסָע אַיְן שִׁיבְעָן
 הַאַפְּגָנְגָעָן. אָפְּפָרָ דַעַר קְלֻעַנְסְטָעָר רַמְוֹן פָּוֹן אַיְסָן דָּאַרְךָ
 אַיְנוֹ זַיין אַוְמְשָׁאַצְבָּאָר טִיעָר. דַי רְמוּזָם, וּאָס סְעַנְטָפְלָעָן
 אַיְנוֹ זַיְן פְּלוּמָעָן, זענען, מַסְתָּמָא, זַיְעַר קְלִין אַקְעָגָן דַעַם, וּאָס
 דַי בְּעָגָה, דַעַר דָם אַיְן דַי שְׁטָעָרָן וּזַאלְטָן אַונְגָּן אַנְטָפְלָעָטָן
 וּזַעַן מִיר וּזַאלְטָן וּזַאֲרָפָן אַבְלִין אֵין דַי סְוּדוֹתָן פָּוֹן זַיְעָר
 פְּעָבָן. אָפְּפָרָ, וּיְיָ קְלִין זַיְן זַאלְן נִישְׁתְּ זַיין, דַעַר לְוִיבָן זַיְן
 זַיְיָ אַונְגָּן פְּוּנְדָעַסְטוּעָגָן צוֹ דַרְיְגָעָן מִיטָּ גְּרוּזָס זִיכְרִיקִים,
 אָז דַעַר גִּיסְטָן, וּאָס בָּאַלְעָבֶט אַלְעָזָאָן אֵין שְׁטָרָאָמָט
 אַרְדּוֹזָס פָּוֹן זַיְן, — אֵין פָוֹן דַעַמְזָלְבָן מְהֻותָן וּיְיָ דַעַר גִּיסְטָן,
 וּאָס בָּאַלְעָבֶט אַנוּזָּעָר קָעְרָפָעָר. אַיְן אֹיֵב עַר אַיְן עַנְלָעָךְ
 צוֹ אַונְגָּן, אֹיֵב מִיר זענען אוֹיֵק עַנְלָעָךְ צוֹ אַיִם, אֹיֵב דָאָס
 אַלְזַן, וּאָס גַּעֲפִינְט זַיך אַיְן אַיִם, גַּעֲפִינְט זַיך אַיְן אַיְן
 אַיְנוֹ אַלְיָיָן, אֹיֵב עַר בָּאַנוֹצָט אַנוּזָּעָר מַעְטָאָדָן, אֹיֵב עַר
 הָאָט אַנוּזָּעָר רְגִילּוֹתָן, אַנוּזָּעָר גַּעַדְאַנְקָעָן-פָּאַרְבִּינְדוּגָעָן,
 אַיְנוּזָּעָר טְעַנְדְּעַנְצָן, אַנוּזָּעָר שְׁטָרָעָבָן, צוֹ דַעַם פּוֹלְקָאַמְעָרָן, —
 אֵין דָעַן אֹיֵב אַזְוִי אַוְמְלָאָגְיָישׁ צוֹ הָאָפָן אוֹיֵף דָאָס אַלְזַן, אֹיֵף
 וּאָס מִיר זַאֲפָן אַינְסְטִינְקְטִיוֹ אַיְן אַוְמְבָזְוִיגְבָּאָר, וּיְבָאָלָד
 סַאֲיַן כְּמַעַט וּיְגּוּוֹזָס, אֵין אוֹיֵק עַר הָאָפָט אוֹיֵף דַעַם?
 אַיְבָאָלָד מִיר זַעַן, אֵין לְעָבָן אֵין אַוְסְגַּעַשְׁפְּרִיט

וואָא סכום פון אַינטְּטְּלִיגְּעָן, טָא וֵי קָעָן מעָן גַּלוֹבֶן,
דאָס דְּאַוְּקָעַ לְעָפָן אַיז נִשְׁתְּ קִין וּוּרְקַ פָּזָן אַינְטְּלִיגְּעָן,
דאָס הַיִּסְטַּ, אָז עַס פָּאַרְפָּאַלְגָּט נִשְׁתְּ קִין צִיל פָּוּן גּוֹטֶס,
פָּוּן שְׂלִימָות, פָּוּן נְצָחָן אַבְּעָר דָּעַם, וּוּאָס מִיר רַיְפָּן אָן
שְׁלַעַכְתָּ, טְוִיטַ, פִּינְסְטְּעַרְבִּישַׁ, דְּאָס נִשְׁתְּזִוִּין, אָוּן וּוּאָס
איַז, וּאַרְשִׁיְנְלָעַן, נִשְׁתְּ מַעַר וֵי דָעַר שָׁאָטָן פָּוּן לְעַבְנָה
געַוִיכְטַ, אַדְעָר זִין אַיְגָעָנָר שְׁלָאָף?